



NORLANDSFORSKNING
NORLAND RESEARCH INSTITUTE

*Evaluering av
Prosjekt samarbeid skole-arbeidsliv
og
Prosjekt fagopplæring med fokus på
ordningen med formidlingskoordinator*

Publisert: 11.05. 2018
Skrevet av: Karin Marie
Antonsen
Annelin Seppola
Arbeidsnotat nr.: 1003/2018
ISSN-NR: 0805-4460
Prosjektnr: 1720



NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

ARBEIDSNOTAT

ARBEIDSNOTAT NR: 1003/2018	ISSN-NR: 0805-4460	PROSJEKTNUMMER: 1720	ANTALL SIDER: 87
FORFATTER(E): Karin Marie Antonsen Annelin Seppola			SALGSPRIS NOK:
<p><i>Evaluering av</i></p> <p><i>Prosjekt samarbeid skole-arbeidsliv</i></p> <p><i>og</i></p> <p><i>Prosjekt fagopplæring med fokus på</i></p> <p><i>ordningen med formidlingskoordinator</i></p>			



Innhold

LISTE OVER TABELLER	2
LISTE OVER FIGURER	3
FORORD	6
SAMMENDRAG	7
1 BAKGRUNN FOR OG MÅL MED EVALUERINGEN	14
1.1 BAKGRUNN OG MÅL MED PROSJEKT SAMARBEID SKOLE-ARBEIDSLIV	14
1.2 BAKGRUNN OG FORMÅL MED ETABLERINGEN AV ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR	16
1.3 EVALUERING AV PROSJEKT SAMARBEID SKOLE-ARBEIDSLIV OG PROSJEKT FAGOPPLÆRING	19
1.4 METODE	20
1.5 BAKGRUNNSSINFORMASJON OM RESPONDENTENE	21
2 KJENNSKAP, BRUK OG NYTTE AV UTDANNING.NO	26
2.1 KJENNSKAP TIL OG BRUK AV RESSURSER PÅ UTDANNING.NO	26
2.1.1 <i>Elevers kjennskap til og bruk av Utdanning.no</i>	26
2.1.2 <i>Ansatte i og rundt skolene sin kjennskap til og bruk av Utdanning.no</i>	27
2.1.3 <i>Karrieresenter og opplæringskontor om kjennskap til og bruk av Utdanning.no</i>	31
2.2 OPPLEVD NYTTEVERDI AV RESSURSENE PÅ UTDANNING.NO	32
2.2.1 <i>Elevenes oppfatning av nytteverdi</i>	32
2.2.2 <i>Målgrupper i og rundt skolen sin vurdering av nytten ved Utdanning.no</i>	33
2.2.3 <i>Vurdering av nytte blant opplæringskontor og karrieresenter</i>	35
2.3 OPPSUMMERING OM KJENNSKAP TIL, BRUK OG OPPLEVD NYTTEVERDI AV UTDANNING.NO	36
3 PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER PÅ UTDANNING.NO	38
3.1 KJENNSKAP TIL OG BRUK AV PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER MELLOM SKOLENE OG ARBEIDSLIVET	38
3.1.1 <i>Elevers kjennskap til publiserte samarbeidsavtaler</i>	38
3.1.2 <i>kjennskap til og bruk av formelle samarbeidsavtaler i skole, opplæringskontor og karrieresentre</i> 39	
3.1.3 <i>Vurdering av nytteverdien av samarbeidsavtalene</i>	44
3.1.4 <i>Suksesskriterier for og utfordringer ved inngåelse av formelle samarbeidsavtaler</i>	45
3.2 OPPSUMMERING OM PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER	48
4 SKOLENES ARBEID FOR Å SKAFFE LÆREPLASSER	50
4.1 ELEVENE OM EGNE PLANER OG BISTAND I PLANLEGGING AV LÆRETID	50
4.2 PÅSTANDER OM LÆREPLASSER I EGEN REGION OG ARBEID KNYTTET TIL DETTE	51
4.2.1 <i>Vurdering av egen rolle i arbeidet med å skaffe læreplasser</i>	56
4.3 SKOLENS ARBEID MED FORMIDLING AV ELEVER TIL LÆREPLASS	59
4.4 VARIGE SAMARBEIDSMODELLER MELLOM SKOLE OG ARBEIDSLIV	62
4.5 OPPSUMMERING OM SKOLENES ARBEID FOR Å SKAFFE LÆREPLASSER	65
5 ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR	67
5.1 ELEVENES KJENNSKAP FORMIDLINGSKOORDINATOR OG OPPFATNING AV DERES ROLLE	68
5.2 RUTINER FOR OPPFØLGING AV FORMIDLINGSKOORDINATOR	70
5.2.1 <i>Formidlingskoordinatorene om eget arbeid</i>	73
5.3 ANSATTE I SKOLEN, OPPLÆRINGSKONTOR OG KARRIERESENTER OM FORMIDLINGSKOORDINATORS OPPGAVER OG BETYDNING 75	
5.4 AKTØRER I SKOLEN, OPPLÆRINGSKONTOR OG KARRIERESENTRE OM BETYDNINGEN AV ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR	79
5.5 UKLART OM ANSVAR FOR ELEVER SOM IKKE FÅR LÆREPLASS OG VG3 I SKOLE	82
5.6 OPPSUMMERING ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR	84
6 6 AVSLUTNING OG VIDERE ANBEFALINGER	86

LISTE OVER TABELLER

Tabell 1. Hvilket programområde går du på? (N=88).	22
Tabell 2. Hvilken funksjon har du ved skolen? N=96.	23
Tabell 3. Hvilke programområder er du tilknyttet? N=42.	24
Tabell 4. Prosjekt samarbeid skole - arbeidsliv involverer i dag alle videregående skoler i Nordland. Var du med i pilotprosjektet Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv som startet i 2015? N=61.	25
Tabell 5. Kjenner du til nettstedet Utdanning.no (og finnlærebedrift.no som ligger under Utdanning.no)?	26
Tabell 6. Av hvem fikk du høre om Utdanning.no? Her kan du velge flere svar (N=70).	26
Tabell 7. Har du brukt Utdanning.no i jobbsammenheng? N=85.	28
Tabell 8. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle bedrifter til praksisplass for elever? N=72.	28
Tabell 9. Har du brukt utdanning.no til å finne yrkesbeskrivelser. N=72.	28
Tabell 10. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for potensielle lærlinger. N=72.	29
Tabell 11. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for potensielle lærekandidater. N=72.	29
Tabell 12. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for ungdom som står utenfor videregående opplæring. N=72.	30
Tabell 13. Har du brukt utdanning.no til å registrere samarbeidsavtaler mellom skolen og bedrifter i faget yrkesfaglig fordypning. N=72.	30
Tabell 14: Har du brukt utdanning.no til undervisning og veiledning av og med elever? N=73.	30
Tabell 15. Kjenner du til at skolen har samarbeidsavtaler med bedrifter om praksisplass i faget Yrkesfaglig fordypning?	38
Tabell 16. Har arbeidsplassen hvor du er/har vært utplassert på Vg2 samarbeidsavtale med skolen?	39
Tabell 17. Jeg bruker ikke disse avtalene selv. N=87.	39
Tabell 18. Jeg bruker avtalene i undervisning. N=87.	40
Tabell 19. Jeg bruker avtalene når jeg veileder elever eller kollegaer. N=87.	40
Tabell 20. Jeg bruker avtalene i arbeidet med å skaffe praksisplasser for elever. N=87.	40
Tabell 21. Jeg jobber selv aktivt med å signere samarbeidsavtaler mellom skolen og bedrifter/arbeidsplasser. N=87.	40
Tabell 22. Hva er din rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv? Flere svar mulig. N=46.	41
Tabell 23. Kjenner du til at skolene i Nordland har samarbeidsavtaler med bedrifter/arbeidsliv i faget Yrkesfaglig fordypning? N=64.	42
Tabell 24. Hva er din rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv? Flervalg mulig. N=10.	44
Tabell 25. Ansatte i skolen: I hvilken grad opplever du at samarbeidsavtalene er nyttige i arbeidet med følgende:	44

Tabell 26. Opplæringskontor og karrieresenter: I hvilken grad opplever du at samarbeidsavtalene mellom skoler og arbeidsliv er nyttig i arbeidet med følgende:.....	45
Tabell 27. Ansatte i skolen: Hvor enig eller uenig er du i påstandene om suksesskriterier for å etablere samarbeidsavtaler med arbeidslivet? N=46.	46
Tabell 28. Opplæringskontor og karrieresentre: Hvor enig eller uenig er du i påstandene om suksesskriterier for å etablere samarbeidsavtaler med arbeidslivet? N=10.....	46
Tabell 29. Karrieresenter og opplæringskontor: Er du aktivt involvert i arbeidet med å skaffe flere læreplasser i regionen? N=63.....	57
Tabell 30. Hva går arbeidet ditt med å skaffe flere læreplasser i regionen konkret ut på? Kryss av for det som passer for ditt ansvarsområde/dine oppgaver. Du kan velge flere svar. N=42.....	58
Tabell 31. Er du aktivt involvert i arbeidet med å formidle elever til læreplasser?	59
Tabell 32. Innen hvilke fagområder har skolen lærlinger? N=25.	61
Tabell 33. Har du vært involvert i prosjektarbeid med å utvikle varige samarbeidsmodeller/arenaer mellom skole og arbeidsliv i Nordland? N=63.	62
Tabell 34. Har skolen egne rutiner for å følge opp formidlingskoordinators arbeidsoppgaver? (N=43)	70
Tabell 35. Hvor enig er du i følgende påstander knyttet til formidlingskoordinator?	72
Tabell 36. Opplæringskontor og karrieresenter: Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om formidlingskoordinators oppgaver og funksjon?.....	79
Tabell 37. Hva er din rolle i ordningen med Vg3 i skole som alternativ fagopplæring? Kryss av det som passer best for deg.	83

LISTE OVER FIGURER

Figur 1. Søylen viser skoler, mens søylenes lengde viser antall elever fra skolene som har besvart (N=88).	22
Figur 2. Viser antall respondenter fra de 16 skolene som har mottatt undersøkelsen.	23
Figur 3. Hvilke programområder er du tilknyttet? N=96.	24
Figur 4. Hvor jobber du? N=64.....	24
Figur 5. Har dere hatt en felles gjennomgang av Utdanning.no i klassen? (N = 70).	27
Figur 6. Har du selv brukt eller vært inne på sidene Utdanning.no? (N = 70).....	27
Figur 7. Har du brukt Utdanning.no til noe av følgende: Her kan du velge flere alternativer. N= 57.....	27
Figur 8. Kjenner du til innholdet på nettstedet Utdanning.no, som blant annet finnlærebedrift.no? N=64.	31
Figur 9. Hva har du brukt Utdanning.no og finnlærebedrift.no til? Kryss av for de alternativene som passer. N=52.	32
Figur 10. Elever: Hvor uenig eller enig er du i følgende påstander på en skala fra 1 til 4.....	33
Figur 11. I hvilken grad opplever du at utdanning.no og finnlærebedrift.no er nyttig for deg i forhold til påstandene:	34
Figur 12. Hvor enig er du i følgende påstander om utdanning.no?	34
Figur 13. I hvilken grad opplever du at Utdanning.no og finnlærebedrift.no er nyttig for deg i forhold til...?	35

Figur 14. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om Utdanning.no og finnlærebedrift.no?.....	36
Figur 15. Hvor fikk du høre om samarbeidsavtalene mellom skolen og bedrifter? Flere svaralternativer. N=55.	38
Figur 16. Hva er din rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv? Flere svar mulig.....	41
Figur 17. Hvordan bruker du selv disse samarbeidsavtalene? Kryss av for de alternativene som passer best for deg. Du kan velge flere svar. N=57.....	43
Figur 19. Har du en rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv for faget YFF? N=59.	43
Figur 19. I hvilken grad opplever du at samarbeidsavtalene mellom skoler og arbeidsliv er nyttig i arbeidet med følgende	45
Figur 20. Ansatte i skolen: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om utfordringer knyttet til arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet. N=46.....	47
Figur 21. Karrieresentre og opplæringskontor: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om utfordringer knyttet til arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet. N=10.....	48
Figur 22. Har du planer om å bli lærling eller lære kandidat neste skoleår? N=88.....	50
Figur 23. Har du søkt om læreplass for neste skoleår? N = 75	50
Figur 24. Hvem har hjulpet deg med å finne/søke læreplass? Her kan du velge flere alternativer (N = 66).....	51
Figur 25. Hvordan fikk du din praksisplass/utplasseringsplass på Vg2? Her kan du krysse av for flere alternativer. N= 88	51
Figur 26. Skole: Regionen som min skole tilhører har tilstrekkelig med læreplasser for alle programområder. N=95.....	52
Figur 27. Regionen som jeg jobber innenfor har tilstrekkelig med læreplasser innenfor alle programområder. N=61.....	52
Figur 28. Skole: Regionen som min skole tilhører mangler læreplasser for alle programområder. N=92.....	53
Figur 29. Regionen som jeg jobber innenfor mangler læreplasser innenfor alle programområder. N=61.....	53
Figur 30. Skole: Regionen som min skole tilhører har tilstrekkelig med læreplasser for noen programområder. N=95.....	53
Figur 31. Regionen som jeg jobber innenfor har tilstrekkelig med læreplasser innenfor noen programområder. N=61.....	54
Figur 32. Skole: Min skole jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. N=96.....	54
Figur 33. Skolene som jeg samarbeider med jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser i regionen. N=60.	54
Figur 34. Opplæringskontoret eller karrieresenteret som jeg representerer jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. N=61.	55
Figur 35. Det er avklart hvem i skolen som har ansvar for å skaffe flere læreplasser. N=95..	55
Figur 36. Samarbeidsarenaene som er opprettet rundt arbeidet med å skaffe nok læreplasser er et nyttig verktøy for å nå målet om flere læreplasser. N=95.	56
Figur 37. Samarbeidsarenaene som er opprettet rundt arbeidet med å skaffe nok læreplasser er et nyttig verktøy for å nå målet om flere læreplasser. N=61.	56
Figur 38. Skole: Er du aktivt involvert i arbeidet med å skaffe flere læreplasser for skolens elever? N=94.....	57

Figur 39. Hva går arbeidet ditt med å skaffe flere læreplasser konkret ut på? Kryss av for det som passer for ditt ansvarsområde/dine oppgaver. Du kan velge flere svar.	58
Figur 40. Hjelper elever med å kontakte aktuelle lærebedrifter. N=46.	59
Figur 41. Hjelper elever konkret med å skrive søknad om læreplass. N=44.	60
Figur 42. Formidler kontakt mellom elever og opplæringskontor. N=46.	60
Figur 43. Lære opp elever og andre ved skolen i å bruke Utdanning.no/Finnlærebedrift.no. N=43.	61
Figur 44. Har arbeid omkring samarbeidsmodeller ført til utvikling av konkrete modeller/arenaer for samarbeid? N=29.	62
Figur 45. Opplæringskontor og karrieresenter: Ordsky som illustrerer hvem som koordinerer samarbeidsarenaen. N=26.	63
Figur 46. Ordsky som viser hvilke aktører som deltar i samarbeidet/arenaen (N= 29)	64
Figur 47. Er det lagt opp til regelmessige møtepunkter med aktørene? Kryss av for det som passer best. N=29.	64
Figur 48. Blå søyle viser alle skolene som er representert i svarene (N=88), mens grønne søyler viser de elevene ved tilhørende skoler som kjenner til at skolen har formidlingskoordinator.	68
Figur 49. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Spørsmål stilt elever (N=86, 85, 85 og 87)	69
Figur 50: Spørsmål til formidlingskoordinatorer: Hvilken funksjon har du ved din skole? Flere svaralternativer er mulig dersom du fyller flere roller. N=17	69
Figur 51. Hva går rutinene for oppfølging av formidlingskoordinator ut på? Kryss av for de alternativene som passer best. Du kan velge flere svar. N=40.	71
Figur 52. Hvor enig er du i følgende påstander knyttet til formidlingskoordinator?	72
Figur 53. Hvor enig er du som formidlingskoordinator i følgende påstander som skolens forhold til formidlingskoordinatorrollen. N=17.	75
Figur 54. Hvor enig eller uenig er du i utsagnene om formidlingskoordinator?	76
Figur 55. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvordan formidlingskoordinator brukes og jobber ved din skole i arbeidet med å formidle læreplasser for elevene?	77
Figur 56. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om betydningen av ordningen med formidlingskoordinator?	80
Figur 57. Opplæringskontor og karrieresentre: Betydningen av ordningen med formidlingskoordinator. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Resultater vist med gjennomsnittsverdi.	81
Figur 58. Opplæringskontor og karrieresentre: Betydningen av ordningen med formidlingskoordinator. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Resultater vist i absolutte tall.	82
Figur 59. Hvem har hovedansvaret for å følge opp elever som ikke blir formidlet til læreplass ved din skole? Du kan velge inntil to alternativer. N=92.	83

FORORD

Dette arbeidsnotatet er et resultat av evaluering av to prosjekter i regi av Utdanningsavdelingen ved Nordland fylkeskommune, Prosjekt samarbeid skole og arbeidsliv i Nordland og Prosjekt fagopplæring.

Nordlandsforskning vil benytte anledningen til å takke Nordland fylkeskommune for oppdraget, og for godt og konstruktivt samarbeid i løpet av evalueringsperioden.

Vi vil samtidig rette en stor takk til alle respondentene, både elever, lærere, avdelingsledere, rektorer, formidlingskoordinatorer og OT-koordinatorer rundt på skolene, og ansatte på opplæringskontor og karrieresentre for at de tok seg tid til å svare på spørsmålene.

Karin Marie Antonsen
Prosjektleder Nordlandsforskning

SAMMENDRAG

Denne rapporten er en sammenstilling av evaluering av prosjekt samarbeid skole-arbeidsliv i Nordland og prosjekt fagopplæring. Overordna mål for prosjekt samarbeid skole-arbeidsliv har vært å øke kvalitet og relevans i utdanningen og at samfunnet skal få dekket sitt behov for arbeidskraft. Prosjektet har også hatt som mål å støtte opp under mål om økt gjennomføring av videregående opplæring, økt antall læreplasser og en tilbudsstruktur innen videregående opplæring som står i samsvar med næringsstrukturen i fylket. Det ble etablert to hovedmål i prosjektet 1) *Utvikle hensiktsmessige og varige samarbeidsarenaer mellom skole og arbeidsliv som skal bidra til en mer velfungerende dimensjonering, flere læreplasser og mer bevisste utdanningsvalg* og 2) *Utvikle og ta i bruk et nasjonalt digitalt verktøy for samarbeid mellom skole og arbeidsliv som skal inngå i Utdanning.no.*

Målet med prosjekt fagopplæring, som gikk forut for ovennevnte prosjekt var å styrke skolens innsats knyttet til formidling av læreplasser og til overgangen mellom Vg2 og lære. Prosjektet hadde som hovedmålsetting å få til en god og oversiktlig oppgavefordeling mellom skolene, bedriftene, opplæringskontorene og utdanningsavdelingen. Et viktig tiltak i prosjektet var etableringen av ordningen med formidlingskoordinator på alle skolene i fylket. Det er denne ordningen som har fokus i evalueringen som denne rapporten bygger på.

Kjennskap til, bruk og opplevd nytteverdi av Utdanning.no

Utdanning.no og FinnLærebedrift.no er godt kjent blant både elever, aktører i skolen og ved opplæringskontorene og karrieresentrene. 70 av 88 elever, 85 av 96 ansatte i skolen og 59 av 64 personer i opplæringskontor og karrieresentre kjenner til nettsidene.

58 elever har vært inne på sidene selv, mens 40 elever mener de har gjennomgått sidene felles i klassen. 73 ansatte i skolen oppgir at de har vært inne på eller brukt sidene i jobbsammenheng. Dette er tilfellet for alle rådgiverne, OT-koordinatorene og formidlingskoordinatorene som har svart, nesten alle YFF-lærerne og de fleste avdelingslederne.

Hvordan brukes de nye ressursene på Utdanning.no?

Mens elevene i hovedsak oppgir å ha brukt nettsidene til å skaffe oversikt over yrker og muligheter i arbeidslivet (51), sett på aktuelle lærebedrifter (25) og praksisbedrifter (17), oppgir flest, både ansatte i skolen og ved karrieresentre og opplæringskontor, å finne yrkesbeskrivelser som det viktigste bruksområdet. I skolen er det også mange som bruker sidene i veiledning og undervisning, samt i jobben med å opprette samarbeidsavtaler. Mange i opplæringskontor og karrieresentre oppgir også å bli bedre kjent med arbeidslivet i regionen og finne læreplasser for ungdom. Det er også en god del av YFF-lærerne, formidlingskoordinatorene og rådgivere som oppgir å bruke Utdanning.no og FinnLærebedrift.no til nettopp å finne lærebedrift og praksisplass for lærlinger og elever. Under halvparten av formidlingskoordinatorene, fem av 11 rådgivere og to av syv OT-koordinatører oppgir å bruke sidene for å finne lærebedrift til lærekandidater, mens det i hovedsak er OT og noen få formidlingskoordinatører som bruker sidene i arbeid med å finne lærebedrift til ungdom som står utenfor skole eller jobb. Ansvaret for signering av

samarbeidsavtaler ser i hovedsak ut til å være hos formidlingskoordinatorer, avdelingsledere og faglærere i YFF.

Hvilken nytte opplever de ulike målgruppene av ressursene på Utdanning.no og Finnlærebedrift.no?

Elevene opplever størst nytteverdi i forhold til valg fra Vg1 til Vg2, etterfulgt av henholdsvis å finne lærebedrift og praksisplass. Samtidig mener langt over halvparten av elevene at informasjonen de har fått, i hovedsak av lærer, men også rådgiver og i noen få tilfeller formidlingskoordinator, å ha vært viktigere enn nettsidene.

Blant ansatte i skolen, opplæringskontorene og karrieresentrene er det størst enighet om at sidene er nyttige for å finne yrkesbeskrivelser etterfulgt av undervisning og karriereveiledning. I skolen er det også mange som finner det nyttig å se hvilke bedrifter skolen har samarbeidsavtale med. Det er generelt også ganske mange som finner sidene nyttige for å bli bedre kjent med regionens arbeidsliv og finne aktuelle lærebedrifter.

Det er bred enighet om at Utdanning.no og Finnlærebedrift.no har bidratt positivt til at elever i videregående opplæring, voksne i omstilling og respondentene selv har fått økt kunnskap om yrkesmuligheter og regionens arbeidsliv.

Det er også bred enighet blant de ansatte i skolen om Utdanning.no og Finnlærebedrift.no har bidratt til at de selv har fått økt kunnskap om, regionens arbeidsliv. De ansatte i skolen er imidlertid i liten grad er enige i at nettstedet har bidratt til at *andre aktører i skolen* (foruten dem selv) har fått økt sin kunnskap om regionens arbeidsliv. Opplæringskontorene og karrieresentrene mener på sin side at nettsidene har bidratt til bedre kunnskap inn i skolene.

Hvordan brukes de digitale/publiserte samarbeidsavtalene for utplassering i faget YFF?

Av 88 elever er det 55 som kjenner til avtalene mellom skolen og bedrifter. De fleste elevene oppgir at de fikk kjennskap til avtalene av lærer. 33 elever mener å vite at den bedriften de selv er utplassert i har samarbeidsavtale.

De fleste ansatte i skole og respondenter fra opplæringskontor og karrieresentre kjenner til samarbeidsavtalene mellom skolene og arbeidslivet. Om lag halvparten av de ansatte i skole oppgir at avtalene mellom dere skole og bedrifter/arbeidsplasser er publisert på Utdanning.no/Finnlærebedrift.no. Om lag ¼ oppgir at noen avtaler er publisert, mens noen færre igjen ikke vet. Kun to oppgir at ingen avtaler er publisert på nettstedet.

Av ansatte i skolene er det i hovedsak formidlingskoordinatorer, faglærere i YFF og rådgivere som bruker avtalene selv. Flertallet av rektorer, avdelingsledere og OT-koordinatorer oppgir at de ikke bruker avtalene. Halvparten av respondentene fra opplæringskontorene (21 av 42) bruker dem, mens det er få fra karrieresentrene (seks av 21). Lærere i YFF og formidlingskoordinatorer oppgir at de bruker avtalene i arbeidet med å skaffe praksisplass for elevene. Halvparten av formidlingskoordinatorer og avdelingsledere, mens noen færre av lærerne og rådgiverne, oppgir at de bruker dem i veiledning av elever eller kollegaer.

Hvilken nytte opplever de ulike målgruppene av samarbeidsavtalene?

Ansatte i skolen opplever i ganske stor grad samarbeidsavtalene som nyttige, både i arbeidet med å skaffe læreplasser, praksisplasser, motivere bedrifter til å bli lærebedrift og til å øke tilgangen til læreplasser i regionen. Gjennomsnittlig opplevd nytteverdi hos opplæringskontorene er litt lavere enn for de ansatte i skolen, mens nytteverdien vurderes som veldig høy av representantene fra karrieresentrene. Det er verd å presisere at få av representantene fra karrieresentrene oppgir at de selv bruker eller er involvert i inngåelse av avtalene.

Hvordan har skolene organisert arbeidet med inngåelse og formalisering av avtaler?

Om lag halvparten av formidlingskoordinatorene, en av fire lærere i YFF og en av tre avdelingsledere oppgir at de selv jobber aktivt med å signere avtaler. De fleste oppgir at deres rolle omhandler uformell kontakt med arbeidslivet, mens rundt halvparten også er involvert i inngåelse av kontrakter, oppfølging av bedriftene, samarbeid om selve innholdet og publisering på Utdanning.no. Ellers er det noen formidlingskoordinatorer som skriver at de oppfordrer YFF-lærere til å inngå avtaler og bruker tid på å kartlegge hvilke bedrifter skoler faktisk samarbeider med. En formidlingskoordinator etterlyser større engasjement hos avdelingsledere på YF i arbeidet med å formalisere avtaler.

Representanter for opplæringskontorene oppgir i hovedsak å bruke avtalene for å finne lærlinger til bedrifter og til å motivere bedrifter til å bli lærebedrifter. Også blant disse er uformell kontakt, etterfulgt av oppfølging av bedrifter, oppgitt som de viktigste rollene i arbeidet med å inngå formelle avtaler.

Hva oppleves som sentrale suksesskriterier og utfordringer i arbeidet?

Av suksesskriterier legger både ansatte i skolen, opplæringskontor og karrieresentre samlet sett stor vekt på tidligere uformelt samarbeid, og at skolene selv har tatt ansvar for avtalene. I skolene vurderes bedriftenes innstilling som viktig, noe som vektlegges mindre blant de fra opplæringskontor (og karrieresentre) som oppgir å ha en rolle i å opprette samarbeidsavtaler. Mens utdanningsavdelingens oppfølging tillegges minst betydning i skolene, tillegges denne stor betydning blant opplæringskontor og karrieresentre. De digitale verktøyene på Utdanning.no tillegges mindre betydning av begge gruppene, men allikevel vurderes dette som viktig av tre av fire av de ansatte i skolen. Fellessamlinger tillegges samlet sett også mindre sentral betydning som suksesskriterier blant ansatte i skolen.

Den utfordringen som utmerker seg i arbeidet med å inngå formelle samarbeidsavtaler er tidspress og andre viktige oppgaver. Det er også en del, særlig fra opplæringskontorene, som trekker frem manglende interesse fra arbeidslivet som en utfordring. Dette kan skyldes at de vurderer spørsmålet om inngåelse av formelle samarbeidsavtaler til å også inkludere lærekontrakter.

Skolens arbeid for å skaffe læreplasser

70 av 88 elever svarer at de planlegger å søke læreplass kommende skoleår. Over 50 av disse hadde allerede søkt da de besvarte undersøkelsen. Elevene oppgir i all hovedsak lærer som den personen som har hjulpet dem med å finne og søke om både læreplass og utplasseringsplass på Vg2. Mange (26) svarer at de har gjort det på egen hånd også, mens en god del også svarer at rådgiver har hjulpet dem. Svært få oppgir at formidlingskoordinator

har hjulpet dem, både med tanke på læreplass (fire personer) og med tanke på utplasseringsbedrift Vg2 (ingen).

Overraskende mange i alle målgrupper (rundt halvparten) er av den oppfatning at regionen skolen tilhører har tilstrekkelig med læreplasser innen alle programområder. Den gruppen som er minst enige i denne påstanden er formidlingskoordinatorer. De fleste mener at det er tilstrekkelig med læreplasser innen noen områder, og kun et mindretall er av den oppfatning at regionen mangler læreplasser innenfor alle programområder. Kun blant ansatte i OT er dette en gjengs oppfatning.

Det er bred enighet blant alle gruppene innenfor skolene at deres skole jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. Blant opplæringskontor og karrieresentre er det større enighet om at deres egen virksomhet jobber aktivt med å skaffe læreplasser enn at skolene gjør det, men mange er enige i at også skolene jobber aktivt med dette. Ti respondenter fra opplæringskontor er uenige.

I hvilken grad er utdanningsavdelingens føringer lagt for alle skolene når det gjelder samarbeid skole-arbeidsliv og for å skaffe flere læreplasser, og i hvilken grad er målet nådd?

De fleste i skolene er enige i at det er avklart hvem på skolen som har ansvaret for læreplasser. Halvparten av lærerne på YFF er enige, en av fire er uenige, mens en av fire oppgir at de ikke vet. Tre rådgivere og fire avdelingsledere er også uenige i at dette er et avklart ansvarsområde. Det er i hovedsak formidlingskoordinatorer, rektorer og lærere i YFF som selv jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. Rundt halvparten av avdelingslederne jobber aktivt med dette, mens kun to av 16 rådgivere jobber med dette. Alle, så nær som to representanter fra opplæringskontor, jobber aktivt med å skaffe læreplasser, mens det kun er to av representantene fra karrieresentrene som gjør dette.

Samarbeid med eksisterende nettverk i arbeidslivet er den metoden flest oppgir å bruke i arbeidet med å skaffe flere læreplasser. Det er også mange som oppgir at de oppsøker nye bedrifter, og mange av de ansatte i skolen oppgir at de gjennom arbeidet og samarbeidet knyttet til praksis i YFF-faget jobber indirekte med å skaffe flere læreplasser. Det er få lærere som oppgir at de bruker Utdanning.no i dette arbeidet, men dette er det flere formidlingskoordinatorer og representanter fra opplæringskontor som gjør.

I skolene er det i hovedsak faglærere i YFF og formidlingskoordinatorer som jobber aktivt med å formidle elever til læreplass, selv om et mindretall innenfor de andre funksjonene også jobber med dette. Mens mange oppgir at de rutinemessig eller av og til hjelper elevene med å kontakte aktuelle bedrifter og opplæringskontor, er det noen færre som oppgir at de også hjelper elevene konkret med søknadsarbeidet. Når det gjelder å lære opp elevene i å bruke Utdanning.no/Finnlærebedrift.no oppgir 11 lærere at de aldri eller sjelden gjør dette, mens 16 oppgir at de gjør det rutinemessig eller ofte. Ingen rektorer eller avdelingsledere oppgir at skolen deres ikke har lærlinger, mens to ikke vet.

Hvilke samarbeidsarenaer er etablert, hva er hensikten og hvordan vurderes nytten?

Det er bred enighet om at samarbeidsarenaer er nyttige verktøy for å skaffe flere læreplasser. Fire av åtte rektorer bekrefter at de selv har vært involvert i prosjekt med mål

om å etablere varige samarbeidsarenaer mellom skole og arbeidsliv. Tre svarer at arbeidet har ført til utvikling av modeller/arenaer, mens en sier at arbeidet er i prosess. Om lag halvparten av respondentene fra karrieresentre og opplæringskontor svarer at de har vært involvert i denne typen prosjekt.

Rektorene svarer at det er skolen som koordinerer dette arbeidet, mens opplæringskontorene og karrieresentrene svarer både videregående skole, karrieresenteret, opplæringskontor og formidlingskoordinator. Enkelte har også nevnt Kunnskapsparken, NAV og ONH. Av aktører som bidrar i dette samarbeidet trekkes arbeidslivet, videregående skole, opplæringskontor og karrieresenteret frem av de fleste. Noen nevner også ungdomsskolen, NAV, formidlingskoordinator, regionalt kompetansekontor (RKK), kommunen, OT og næringsforeninger. Yrkesmesse trekkes frem som et eksempel på en slik arena. Møtehyppigheten som flest oppgir er årlige og halvårlige treffpunkt. Noen oppgir også at det er møter oftere.

Ordningen med formidlingskoordinator

Det er relativt få elever som kjenner til formidlingskoordinator, kun 19 av 88 elever. Det er kun 17 elever som er enige eller delvis enige i påstanden om at formidlingskoordinator har hjulpet dem med å skaffe praksisplass til faget YFF. 31 elever er enige eller delvis enige i at formidlingskoordinator har vært inne i klassen og informert om yrkesvalg, praksisplass. Elevene er i langt høyere grad enige i at lærer har hjulpet dem med å finne praksisplass (59 elever enige) og informert om yrkesvalg, praksisplass og læreplass (68 elever enige).

Undersøkelsen tyder på at det er uklart hvem som er formidlingskoordinators (FK) nærmeste leder i skolen. Halvparten av rektorene svarer at de er nærmeste leder, mens bare to av 21 avdelingsledere bekrefter at de er nærmeste leder. Om lag halvparten (19) av disse vet ikke om skolen har rutiner for oppfølging av FK. Blant de som ikke vet finner vi størst andel avdelingsledere (13), men også seks FK og en rektor. Den vanligste oppfølgingen er uformelle samtaler, men også møter og YFF-forum.

Det er en bred oppfatning blant både rektorer, avdelingsledere og FK av at skolen følger opp FK på en tilfredsstillende måte og at ansvarsfordelingen er hensiktsmessig. Kun et fåtall er uenig i dette, dog er det en del som svarer at de ikke vet, særlig med tanke på oppfølging og ansvarsfordeling opp mot Utdanningsavdelingen. En avdelingsleder etterlyser en totaloversikt over arbeidsoppgaver på tvers av hele tjenesteapparatet.

Stillingsressursen for formidlingskoordinator varierer fra 20 til 68 prosent, og flere påpeker at dette ikke er tilstrekkelig for å dekke utgiftene/omfanget av arbeidet. Skolene bruker i stor grad malen for stillingsbeskrivelse som er utarbeidet av Nordland fylkeskommune, og de fleste koordinatorene har utviklet et eget årshjul for sitt arbeid.

Formidlingskoordinatorene (FK) selv trekker frem et bredt spekter av formidlingsarbeidsoppgaver som ligger til deres funksjon, alt fra veiledning av elever i søkeprosess, tidlig formidling opp mot Vg2, støtte til lærere i arbeid med å finne plass til elever, arrangere søkerdag, gjennomfører YFF-forum, samarbeid med opplæringskontor etc. Noen få nevner også formidling og oppfølging innenfor lærekandidatordningen, både oppfølging av lærekandidater og bedrifter med lærekandidater. De fleste FK-ene er enige

eller delvis enige i at skolen benytter deres kompetanse i arbeidet med å skaffe samarbeidsaktører, lære plasser, formidling og med å øke kunnskapen om arbeidslivet. Over halvparten mener allikevel at skolene i enda større grad kunne ha utnyttet deres kompetanse, og åtte av 17 FK mener at de kan bli alene med oppgavene.

Aktørene i skolene er jevnt over enige i at formidlingskoordinatorene vedlikeholder uformelle nettverk i arbeidslivet, jobber for at elevene skal få forhåndsavtaler om praksisplass i YFF med bedrifter (ni uenige), oppfordrer arbeidslivet til å bli lærebedrift og ta imot lærekandidater og skolerer ansatte i å bruke Utdanning.no. Det er også mange som mener at FK oppsøker nye aktuelle bedrifter, men ti av de som svarte er også uenig i dette. Det er jevnt over mange aktører i skolen som svarer « vet ikke » når de skal ta stilling til hvor enige de er i påstander knyttet til formidlingskoordinators arbeid i skolen. Dette tyder på at det er varierende grad av kjennskap til formidlingskoordinators oppgaver i skolene.

Det er bred oppslutning om at ordningen med formidlingskoordinator har ført til bedre systematikk i arbeidet rundt formidling av elever til lære plass, vært viktig for å øke kunnskapen om fagopplæring i skolen og spilt en viktig rolle i skolens samarbeid med arbeidslivet. Det er langt flere i skolen som er usikre på/ikke vet hvorvidt ordningen har bidratt til å øke formidlingen av lærlinger og lærekandidater og bidratt til å øke antallet lære plasser. Koordinator ved Utdanningsavdelingen bekrefter at både systematikk, kunnskap og formidling har økt, men erkjenner samtidig at man ikke har lykkes tilstrekkelig i å øke formidlingen til lærekandidatordningen.

For nesten $\frac{3}{4}$ av aktørene som jobber i opplæringskontor (OK) er formidlingskoordinator den viktigste samarbeidsaktøren inn i skolen. Et flertall i OK opplever også at FK er den viktigste formidler av kontakt mellom elever og OK.

Det er en utbredt oppfatning i skolene at det er formidlingskoordinator og OT som har ansvar for elever som ikke blir formidlet til lære plass. Det er ikke lagt føringer fra Utdanningsavdelingen om at ansvaret for Vg3 i skole skal ligge på FK, og kun tre formidlingskoordinatorer oppgir at de selv er ansvarlig for Vg3 i skole. og at ansvaret rundt Vg3 i skole fortsatt er utydelig for skolene.

Denne evalueringen tyder på at Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv og Prosjekt fagopplæring, med etablering av formidlingskoordinatorfunksjonen, har oppnådd flere sentrale resultatmål. Det digitale verktøyet som er utviklet og publisert på Utdanning.no er godt kjent både blant elever, lærere og andre aktører, og er i relativt stor grad tatt i bruk. De fleste skolene har tatt i bruk det digitale registreringsverktøyet for samarbeidsavtaler, hvilket gjør at informasjonen om arbeidslivet og eksisterende samarbeid med skolene er blitt mer tilgjengelig for alle. Det er fortsatt behov for en videreutvikling av organisering og inngåelse av avtalene, med tanke på hva som inngår i standardavtalene og hva som inngår i de enkelte avtalene knyttet opp mot hver elev. Det er blant annet viktig å finne løsninger som unngår dobbeltregistreringer, hvor det ene systemet handler om å registrere samarbeidsavtaler på nett og det andre handler om selve innholdet i samarbeidet. Vi anbefaler at jobben som er startet med synliggjøring av samarbeidsavtaler på nett og arbeidet med tidlig inngåelse av samarbeidsavtaler/kontrakter om utplassering Vg2 fortsetter.

Evalueringen viser videre at systematikk rundt, og ansvar knyttet til, formidling av læreplasser har økt innad i skolene som følge av prosjektene og opprettelsen av ordningen med formidlingskoordinator. De ulike målgruppene peker alle ut nettverk og uformell kontakt mellom aktører i skolen og arbeidslivet som viktig i arbeidet med formidling av praksisplasser og læreplasser så vel som i arbeidet med å inngå formelle samarbeidsavtaler mellom skole og bedrift. Vi anbefaler at det jobbes videre med utvikling av samarbeidsfora hvor arbeidsliv og skole deltar.

Formidlingskoordinator virker å være en sentral funksjon i arbeidet med formidling av læreplasser og i skolen samarbeid med arbeidslivet og opplæringskontorene. Det virker imidlertid å være uklart hvem som er formidlingskoordinators nærmeste leder innad i skolene, og det er mange som ikke vet hva formidlingskoordinator gjør. Vår anbefaling er en tydeliggjøring av ansvarsforhold opp mot formidlingskoordinator i ledelsen, styrking av formidlingskoordinatorjobben innenfor skolen, samt en bedre synliggjøring av hva koordinatoren gjør og hva kompetansen kan brukes til i skolen. Det er samtidig viktig å inkludere lærerne i utvikling av både samarbeidsavtaler og samarbeidsarenaer.

De ansvarsområdene som virker å være mest utydelig ved skolene, er ansvaret overfor elever som ikke får læreplass, Vg3 i skole og lærekandidatordningen. Det er både behov for en tydeligere ansvarsfordeling innad i skolene omkring Vg3 i skole og lærekandidatordningen, og en styrking av samarbeid/søk etter de riktige bedriftene som kan være interessert i å ta inn lærekandidater, samt et bedre samarbeid med NAV.

Alt i alt tyder evalueringen på at man er på riktig vei i Nordland, og at begge prosjektene har vært med å bidra til både økt kunnskap om arbeidslivet i skolene, bedre systematikk i samarbeid og bedre systematikk i skolens formidlingsarbeid.

1 BAKGRUNN FOR OG MÅL MED EVALUERINGEN

1.1 BAKGRUNN OG MÅL MED PROSJEKT SAMARBEID SKOLE-ARBEIDSLIV

Prosjekt samarbeid skole-arbeidsliv ble etablert som et treårig prosjekt på bakgrunn av fylkestingsvedtaket «Styrking av de videregående skolene som regionale utviklingsaktører» (Sak 142/14). Fokus skulle være mer systematisk samarbeid mellom skole og arbeidsliv. Prosjektet startet i 2015. I prosjektskissen ble samarbeid, om bruk av ulike opplæringsarenaer og med ressurspersoner i arbeidslivet, vektlagt som viktig premisse for å sikre kvalitet og relevans i undervisningen.

Det ble i prosjektskissen uttrykt behov for

- bedre kunnskap om arbeidslivet og bedre utnyttelse av arbeidslivet som pedagogisk ressurs i skolene
- bedre kjennskap til regionens arbeidsliv, læreplass-situasjonen og muligheter for jobb etter endt utdanning - for at elever skal kunne ta best mulig kunnskapsbaserte utdanningsvalg
- nært samarbeid med både grunnskoler og videregående skoler for at bedrifter og offentlig virksomhet skal få dekket sitt behov for arbeidskraft i framtida
- tett kobling mellom ulike aktører for å sikre at opplæringstilbudene i fylket skal være i samsvar med arbeidslivets behov

Overordnet mål for Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv har vært økt kvalitet og relevans i utdanningen og at samfunnet får dekket sitt behov for arbeidskraft. Prosjektet har også hatt som mål å støtte opp om målet om økt gjennomføring i utdanningen, inngått samfunnskontrakt om å tilby tilstrekkelig med læreplasser, at tilbudsstruktur i videregående opplæring er i samsvar med næringsstrukturen i fylket og at elever tar mest mulig informerte utdanningsvalg.

Følgende to hovedmål med tilhørende delmål ble definert for prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv:

1. Utvikle hensiktsmessige og varige samarbeidsarenaer mellom skole og arbeidsliv som skal bidra til en mer velfungerende dimensjonering, flere læreplasser og mer bevisste utdanningsvalg

Delmål til hovedmål 1:

- a) Få en helhetlig oversikt over dagens samarbeid mellom skole og arbeidsliv i Nordland
- b) Utvikle og prøve ut en modell for samarbeid mellom skole – arbeidsliv gjennom utprøving i noen geografiske områder
- c) Basert på utprøvingen av modell for samarbeid, gjøre nødvendige tilpasninger og iverksette en hensiktsmessig felles modell for samarbeid mellom skole – arbeidsliv

med avklarte roller til ulike regionale aktører. Modellen skal gi rom for lokale variasjoner.

2. Utvikle og ta i bruk et nasjonalt digitalt verktøy for samarbeid mellom skole – arbeidsliv som skal inngå i utdanning.no

Delmål til hovedmål 2:

- a) *Utvikle en modul i utdanning.no som skal gi en oversikt over arbeidslivet på kommune, regionalt og fylkesnivå. Oversikt skal bl.a. vise ulike bransjer, gi oversikt over lærebedrifter, vise kart, tabeller med mer*
- b) *Utvikle en ny modul i utdanning.no som skal gi en oversikt over samarbeidstiltak/partnerskapsarbeid mellom skole og arbeidsliv*
- c) *Gjennomføre en pilotutprøving i et begrenset antall fylker*
- d) *Gjøre tilgjengelig moduler i utdanning.no som fritt skal kunne brukes av alle landets fylker og av ulike målgrupper.*

I prosjektskissen ble det vektlagt at samarbeid skole-arbeidsliv må baseres på en hensiktsmessig organisering som sikrer alle aktuelle parter innsyn i hvilke samarbeidstiltak som er igangsatt, og ikke en organisering basert på enkeltpersoner og uformelle avtaler. Det elektroniske verktøyet skal være lett tilgjengelig for alle parter, inneholde opplysninger og elementer som kan bidra til å få flere læreplasser, bidra til en mer velfungerende dimensjonering av utdanningstilbud og sikre mer kunnskapsbaserte utdanningsvalg. Det elektroniske verktøyet skal også kunne brukes for å registrere samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv – der innholdet ses i sammenheng med læreplanmål.

Forventede resultater i løpet av en periode på inntil to år ble skissert i prosjektskissen:

- Skoleeier, videregående skoler, karrieresentre, opplæringskontor, partene i arbeidslivet mfl. har fått et godt kunnskapsgrunnlag om ulike aktører og deres rolle hva samhandling mellom skole og arbeidsliv angår (oppfylles av hovedmål 1)
- Ha utviklet og tatt i bruk et digitalt verktøy som gir en oppdatert oversikt over læreplasser i det enkelte fylke, potensielle lærebedrifter og arbeidsplasser (oppfylles av hovedmål 2)
- Elever, lærlinger har fått et verktøy for å kunne gjøre mer kunnskapsbaserte utdanningsvalg og se mulige arbeidsplasser (oppfylles av hovedmål 2)
- Arbeidslivet har fått et verktøy for å systematisere sitt samarbeid med videregående skole – i første omgang med fokus på læreplasser (oppfylles av hovedmål 2)
- Regionale samarbeidsfora og fylkeskommunen som skoleeier har fått et redskap for en mer velfungerende dimensjonering av skoletilbudene (oppfylles av hovedmål 2)

Forventede resultater ble skissert på lengre sikt:

- Har etablert varige regionale samarbeidsarenaer når det gjelder samhandling mellom grunnskoler, videregående skoler og lokalt arbeidsliv der det er avklart hvem som gjør hva og hvordan arbeidet løpende følges opp (oppfylles av hovedmål 1 – og delvis 2)
- Arbeidslivet har fått et verktøy for å systematisere sitt samarbeid med skolene – der det framgår hva de kan tilby skolene til enhver tid (oppfylles av hovedmål 2)
- Skolene har fått et bedre kunnskapsgrunnlag og et verktøy for å ha oversikt, systematisere og skape forutsigbarhet i sitt samarbeid med arbeidslivet (oppfylles av hovedmål 1 og 2)
- Har økt antall læreplasser spesielt innen fagområder der det er størst behov for arbeidskraft (oppfylles av hovedmål 1 og 2)
- Elever/lærlinger/voksne har fått større innsikt i lokalt og regionalt arbeidsliv og som har bidratt til å styrke den enkeltes karrierevalg basert på behovene i arbeidslivet (oppfylles av hovedmål 1 og 2)

1.2 BAKGRUNN OG FORMÅL MED ETABLERINGEN AV ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR

Ordningen med formidlingskoordinator ble introdusert gjennom Prosjekt fagopplæring som ble gjennomført i perioden 2012-2014. Målet med prosjektet var å styrke skolenes innsats knyttet til formidling av læreplasser og til overgangen mellom Vg2 og lære. Bakgrunnen for etableringen av prosjektet var utfordringene med at for mange ungdommer ikke fullfører yrkesutdanningen på normert tid, eller faller ut av utdanningen etter Vg2. Prosjektet hadde som hovedmålsetting å *finne frem til en hensiktsmessig organisering av fagopplæringen med en god og oversiktlig oppgavefordeling mellom skolene, bedriftene/arbeidslivet, opplæringskontorene og utdanningsavdelingen.*

Prosjektet ble etablert med følgende mandat;

- a. Foreta en gjennomgang av arbeidsoppgaver, oppgavefordeling og ressurser i utdanningsavdelingen, samt en gjennomgang av oppgavefordelingen mellom utdanningsavdelingen, skoler, opplæringskontorer og bedrifter
- b. Identifisere mulige oppgaver som kunne delegeres til skoler, og identifisere konsekvensene av denne delegeringen.
- c. Igangsette utprøving hvor identifiserte oppgaver ble delegert til utvalgte skoler.

Resultatmål for prosjektet var

- Å lage en tilstandsrapport om dagens oppgaveløsning innenfor målområdet fagopplæring i bedrift
- Å utarbeide forslag til konkrete tiltak på omfordeling av oppgaver mellom skolene og utdanningsavdelingen
- Å utarbeide forslag til konkrete tiltak mht. en hensiktsmessig organisering og oppgaveløsning innenfor fagopplæring i bedrift

- Prøve ut og vurdere tiltakene
- Foreslå endringer og omfordeling av oppgaver

Gjennomgang av oppgaver knyttet til fagopplæring på utdanningsavdelingen viste at organisering av oppgaver kunne forbedres. Blant annet ble det avdekket at den interne organiseringa var en utfordring som måtte følges opp parallelt med at oppgaver ble flyttet fra utdanningsavdelingen og ut til skolene. Det ble blant annet etablert flere tverrsektorielle team, og man fortsatte arbeidet med å få en mer effektiv og hensiktsmessig organisering som først og fremst skulle unngå administrative forsinkelser innenfor fagopplæringsløpet.

Styringsgruppen for prosjektet vedtok 20.06. 2013 at skolene skal ha ansvar for å

- formidle elever til læreplass i bedrift
- tilrettelegge for å skaffe flest mulig elever forhåndsavtale med bedrifter (gjennom PTF, nå YFF)
- formidle opplæringskontrakt for lærekandidater
- bidra til å skaffe flere lærebedrifter
- gi tilbud om opplæring til elever som ikke får læreplass. Skolene skal være i beredskap for sine elever for et Vg3 i skole.

Utdanningsavdelingen er tillagt oppgavene som omhandler fylkeskommunens ansvar for fagopplæring i bedrift. Det pekes i sluttrapporten for Prosjekt fagopplæring på at Utdanningsavdelingen har hatt begrensede ressurser og muligheter for å utføre et aktivt formidlingsarbeid overfor Vg2-elevene ute på den enkelte skole. Oppgavene som ble lagt til den nye ordningen med formidlingskoordinator ble derfor en ny funksjon mer enn at oppgaver ble omfordelt fra Utdanningsavdelingen. Skolene skulle opprette funksjonen formidlingskoordinator for å oppnå målene skissert over. Mens noen skoler innførte formidlingskoordinator fra skoleåret 2012-2013, ble ordningen innført i alle skolene fra skoleåret 2013-2014. Det ble gitt få føringer, og skolene selv skulle ta ansvar for hvordan de på best mulig måte kunne ivareta funksjonen og oppgavene. Representanter fra prosjektgruppa fulgte opp formidlingskoordinatorene gjennom skolebesøk. Videre rapporterte skolene skriftlig underveis og ved prosjektets slutt, inkludert rektors vurderinger. Det ble gjennomført syv samlinger for formidlingskoordinatorer, samt et oppsummerende møte i rektorkollegiet.

Ordningen med formidlingskoordinator viste seg, ifølge sluttrapport for Prosjekt fagopplæring, å spille en nøkkelrolle for formidling av Vg2-elever til læreplass i bedrift. Det nevnes i sluttrapporten at det bør vurderes å flytte flere oppgaver fra Utdanningsavdelingen og ut til skolene, for eksempel godkjenning av lærebedrifter.

Hovedinntrykket ved prosjektets slutt var at skolene hadde tatt et selvstendig ansvar for etablering av formidlingskoordinatorfunksjonen, og at koordinatorene hadde utvist stor evne til å ta ansvar og finne løsninger på utfordringer. Skolene tilpasset selv formidlingskoordinatorrollen i lys av andre roller ved den enkelte skole, som rådgiver og lærere. Det ble ifølge sluttrapport for Prosjekt fagopplæring lagt opp til et utstrakt samarbeid med opplæringskontorene og deres medlemsbedrifter, og det ble gjennomført dialogmøter med opplæringskontorene, skolene og utdanningsavdelingen. Formidlingskoordinatorene har i forhold til faget Prosjekt til fordypning (PTF) jobbet aktivt med praksisbedrifter for å vurdere om de kan være aktuelle som lærebedrifter, samt

vurdert/jobbet for å skrive forhåndsavtaler om læreplasser for elever som har vært utplassert i Vg2. Formidlingskoordinatorene har også jobbet aktivt med Vg3 i skole. Flere koordinatorene opplever at skolene i stor grad har lagt ansvaret for tilbud om alternativ Vg3 i skole over på formidlingskoordinatoren. Det lå ikke i intensjonene med opprettelse av koordinatorstillingen at disse skulle være ansvarlig for organisering og gjennomføring av Vg3 i skole, men mer være en bidragsyter til å gjennomføre læreplasskurset. I sluttrapporten signaliseres at denne oppgavefordelingen bør undersøkes nærmere.

I sluttrapporten til Prosjekt fagopplæring trekkes det frem at skolene skal utarbeide en skoletilpasset stillingsbeskrivelse som er tydelig på hovedansvar og oppgaver. Kompetansen til formidlingskoordinator må være relevant i forhold til ansvar og oppgaver med særlig vekt på kunnskap om yrkesfag og arbeidsliv, samt ha sosialpedagogiske- og samarbeidsegenskaper. Ressursen bør ikke spres utover mange personer eller benyttes som virkemiddel for å løse overtallighetsproblemer. Ressursen som skolen tildeles for å løse formidlingskoordinators oppgaver har vært noe skjev i forhold til antall elever på Vg2 yrkesfag, og det blir foreslått i sluttrapporten at stillingsressursen fordeles i forhold til inntakstall på Vg2 samme høst.

Oppsummert vurderes opprettelsen av formidlingskoordinatorfunksjonen som vellykket. Det vises til at man i prosjektperioden fikk en økning av formidlede læreplasser for ungdommer med ungdomsrett fra 727 i 2012 til 831 i 2014. Man fikk også en økning av antall elever i Vg3 i skole fra 37 i 2012 til 78 i 2014.

Føringer for videre satsing på formidlingskoordinator

Ifølge sluttrapport fra Prosjekt fagopplæring ble følgende føringer gitt for videre satsing på ordningen med formidlingskoordinator:

- Ordningen opprettholdes fra 2015 som permanent funksjon i skolene
- Samarbeidet mellom skolene og opplæringskontorene følges opp i egen satsing, hvor der skal jobbes mer systematisk med motivering overfor bedrifter, kommuner og offentlige institusjoner for å bli lærebedrift
- Det opprettes PTF-forum i alle skolene hvor både skole og opplæringskontor deltar
- Alle skolene bør selv kunne tilby læreplasser innen ikt, kontorlag og byggdrifterfaget.
- Det er fortsatt behov for å ivareta elever med spesielle behov gjennom lærekandidatordningen, men fokus rettes mot å få flest mulig inn i ordinære løp
- Formidlingskoordinator kan være bidragsyter inn i Vg3 i skole, men organiseringen og opplæringen må ivaretas av skolens ledelse og egne lærerressurser
- Det skal utarbeides felles stillingsbeskrivelse for ansvar, oppgaver og organisering, men skolene kan gjøre lokale tilpasninger
- Skolene bør selv evaluere ordningen i forhold til ressursbruk, organisering og tilpasning av ansvar ut fra lokale forhold
- Utdanningsavdelingen vil følge opp ordningen og andre viktige tiltak som er initiert gjennom Prosjekt fagopplæring og legge til rette ved mål/tiltaksplaner, rapportering fra skolene og fagsamlinger

1.3 EVALUERING AV PROSJEKT SAMARBEID SKOLE-ARBEIDSLIV OG PROSJEKT FAGOPPLÆRING

Evalueringen konsentreres i lys av utlysningen rundt følgende tema og forskningsspørsmål:

1. Ressurser på Utdanning.no:

- a) *Hvordan brukes de nye ressursene på utdanning.no (dette gjelder spesielt «bedrifter og opplæringskontor» under yrkesbeskrivelsene og finnlærebedrift.no), og hvilken nytte opplever ulike målgrupper når det gjelder innhold og bruk?*

Målgrupper:

- Målgrupper i skolene: Rådgivere, Oppfølgingstjenesten (OT), formidlingskoordinator, faglærere i Yrkesfaglig fordypning, avdelingsledere, rektor og elever på yrkesfag
- Karrieresentrene, ansatte på utdanningsavdelingen, opplæringskontorene
- Bedrifter/arbeidsliv

2. Publiserte samarbeidsavtaler på utdanning.no mellom skole og bedrift i faget Yrkesfaglig fordypning:

- a) *Hvordan brukes de digitale/publiserte samarbeidsavtalene for utplassering i faget Yrkesfaglig fordypning (YFF) som er publisert på Utdanning.no, og hvilken nytte opplever ulike målgrupper når det gjelder innhold og bruk av disse?*

Målgrupper

- Målgrupper i skolene: Lærere i YFF-faget, elever, ledelsen, formidlingskoordinatorer, rådgivere, OT
- Bedriftene
- Opplæringskontorene

- b) *Hvordan har skolene organisert arbeidet med inngåelse og formalisering av avtalene? Hvem har ansvar for hva, hva har vært suksessfaktorer og utfordringer?*

Målgrupper: Skoleledelse, formidlingskoordinatorer, bedrifter, opplæringskontorene

Det ble i prosjektskissen for Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv satt opp en rekke suksesskriterier for prosjektet (nevnt over). Disse vil bli tatt i bruk i evalueringen.

3. Skolenes arbeid for å skaffe flere læreplasser:

- a) *I hvilken grad har skolene satt seg mål om å skaffe flere læreplasser, og i hvilken grad er målene nådd?*
- b) *I hvilken grad er utdanningsavdelingens føringer lagt for alle skolene når det gjelder samarbeid skole-arbeidsliv og å skaffe flere læreplasser fulgt opp, og i hvilken grad er målene nådd?*

- c) *Hvilke samarbeidsarenaer er etablert/planlagt etablert og hvordan vurderes hensiktsmessigheten av disse?*
- d) *Hvordan er eventuelle samarbeidsarenaer organisert? Hvem koordinerer?*

Målgrupper: Skoleledelse, formidlingskoordinatorer, opplæringskontorene

4. Formidlingskoordinator

Målet med evalueringen av ordningen med formidlingskoordinator er å belyse hvorvidt ordningen fungerer etter intensjonene, hvorvidt man oppnår forventede resultater og hvorvidt ressursbruken er i tråd med de gitte føringene. Følgende spørsmål er brukt som grunnlag:

- a. *Har skolen rutiner for oppfølging av formidlingskoordinator, og hva går i så fall disse ut på?*
- b. *Hvor stor ressurs har skolen satt av til formidlingskoordinator?*
- c. *Hvem er formidlingskoordinatorens nærmeste leder?*
- d. *Hvilke oppgaver har skolene lagt til formidlingskoordinator?*
- e. *Hvordan brukes formidlingskoordinatorene i arbeidet for å skaffe flere læreplasser?*
- f. *Hvordan vurderer skolen den faglige oppfølgingen av formidlingskoordinator?*
 - a. *fra skolen selv*
 - b. *fra utdanningsavdelingen*
- g. *Hvilke kompetansekrav har skolen ved ansettelse av formidlingskoordinator?*
- h. *Hvordan vurderer aktuelle målgrupper i og rundt skolen ordningen i lys av intensjonene med ordningen?*
- i. *I hvilken grad bidrar ordningen med formidlingskoordinator til forventede resultater med tanke på å skaffe læreplasser?*

Målgrupper for hovedområde 4: Skoleledelse (rektor og avdelingsleder), formidlingskoordinator, opplæringskontorene, rådgivere yrkesfag

1.4 METODE

Denne evalueringen bygger på tre ulike spørreundersøkelser utformet i den internettbaserte dataverktøyet Questback. Spørreundersøkelsene ble utformet på bakgrunn av spørsmålene som oppdragsgiver la til grunn i utlysningen, som er beskrevet i forrige avsnitt. Målgruppene for undersøkelsen var også gitt i utlysningen. Det ble utformet en undersøkelse til ansatte i skolen (lærere, rådgivere og avdelingsledere på yrkesfag, rektorer, formidlingskoordinatorer og OT-koordinatorer), en undersøkelse til karrieresentre og opplæringskontor og en egen undersøkelse til elever på Vg2 yrkesfag. Når det gjelder undersøkelsen til ansatte i skolen er en del av spørsmålene rutet i forhold til hvilke funksjoner respondenten har oppgitt at han eller hun har i skolen. Noen spørsmål er for eksempel kun stilt til formidlingskoordinator, mens andre spørsmål er stilt til alle.

Undersøkelsene ble sendt ut i e-post basert på e-postadresser som Nordlandsforskning fikk tilgang til via Utdanningsavdelingen. Alle rektorer, OT-koordinatorene, formidlingskoordinatorene og avdelingsledere og rådgivere på yrkesfag fikk undersøkelsen, samt alle YFF-lærere som Utdanningsavdelingen fikk tak i. Undersøkelsen ble også sendt til alle opplæringskontor og karrieresentre. Målgruppene var valgt ut med tanke på å nå alle som har vært involvert i prosjektene. Undersøkelsen ble ikke sendt ut til bedrifter. I så måte er det opplæringskontorene som representerer arbeidslivets stemme i undersøkelsen. Det var også Utdanningsavdelingen som gjorde uttrekk av de Vg2-elevene som fikk undersøkelsen. Utrekket var gjort med tanke på å få et best mulig representativt svargrunnlag.

I tillegg til den nettbaserte spørreundersøkelsen, har vi gjennomført flere intervju/samtaler med ansvarlige for prosjektene ved Utdanningsavdelingen.

Vi har også gjennomført dokumentanalyser av foreliggende rapporter fra Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv, sluttrapport fra Prosjekt fagopplæring, samt gjennomført samtaler med ansvarlige prosjektledere for Prosjekt fagopplæring og Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv.

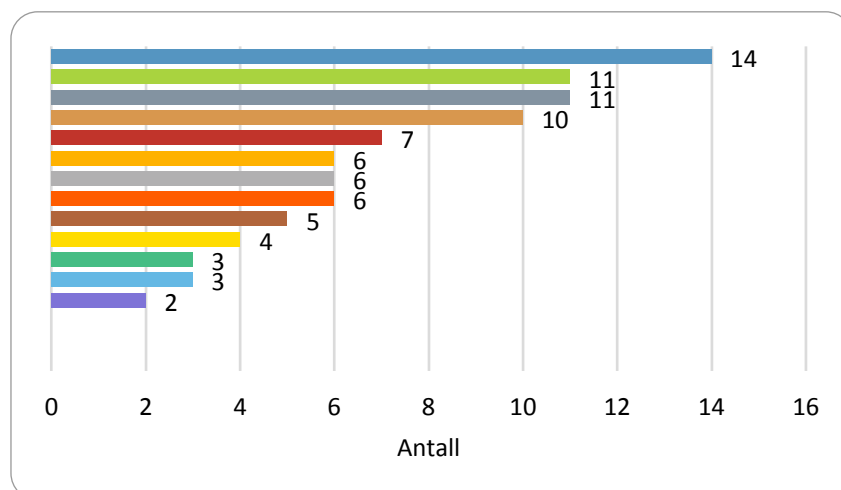
Resultatene fra undersøkelsen er i all hovedsak rapportert i hele tall og gjennomsnitt, og ikke i prosent. Dette skyldes at vi har vurdert antallet respondenter innenfor hver målgruppe som ikke er høyt nok til å rapportere i prosent da hver enkeltstemme får betydelige utslag på resultatet.

1.5 BAKGRUNNSSINFORMASJON OM RESPONDENTENE

Elever

Spørreskjemaet ble sendt ut til 327 elever, hvorav 88 personer svarte på undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 27 prosent. Dette er dessverre en lav, men ikke uvanlig lav, svarprosent på denne typen undersøkelser, da vi vet av erfaring at det kan være vanskelig å sikre høy svarandel på spørreundersøkelsen generelt, og spesielt til ungdommer og elever.

Det var elever fra 13 ulike skoler i Nordland som svarte på undersøkelsen. Av hensyn til anonymiteten til elevene har vi ikke navngitt de ulike skolene. Figuren under viser hvor mange elever som svarte fra de ulike skolene. Hver skole er representert ved en søyle mens tallet oppgir antall svar fra den skolen.



Figur 1. Søylen viser skoler, mens søylenes lengde viser antall elever fra skolene som har besvart (N=88).

Som figuren over viser, svarte 14 elever fra en skole på undersøkelsen, og det var 11 elever fra to andre skoler og 10 elever fra en fjerde skole som leverte svar. Her kan det tyde på at en eller flere lærere har oppfordret elevene til å svare. Ved skoler hvor bare et fåtall elever har svart, kan det tyde på at enkeltelever har svart uoppfordret. Elevene som har besvart undersøkelsen representerer følgende programområder:

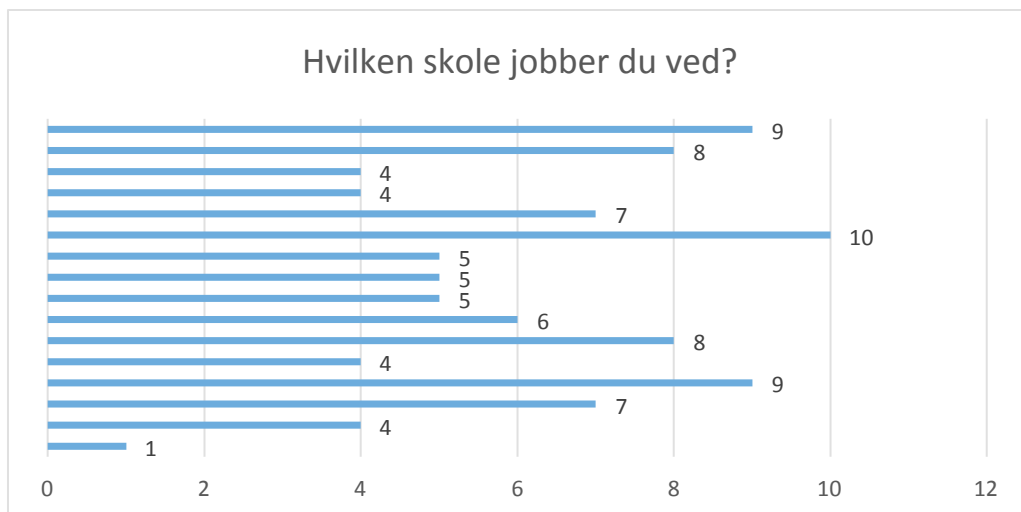
Tabell 1. Hvilket programområde går du på? (N=88).

Programområde	Antall
Teknikk og industriell produksjon	20
Helse og oppvekstfag	15
Restaurant og matfag	13
Service og samferdsel	13
Elektrofag	12
Bygg og anleggsteknikk	8
Naturbruk	7
Design og handverk	0
N	88

Ansatte i skolene

Undersøkelsen ble sendt ut til 246 ansatte i og rundt 16 videregående skoler i Nordland. Vi mottok 96 svar, hvilket gir en svarprosent på 39 prosent. Det kan ha forekommet noen feil i disse utsendingene da det har vært lite systematikk i tilgangen til adresselister fra noen av målgruppene, særlig YFF-lærere. Noen som har flere funksjoner kan ha fått undersøkelsen tilsendt flere ganger, og noen utenfor målgruppen kan ha fått den. Svarprosenten må derfor sees som veiledende.

Alle 16 skolene er representert blant de 96 som besvarte undersøkelsen, men det er stor variasjon mellom hvor mange fra hver skole som har besvart. I figuren under er hver skole representert ved en søyle. Søylenes lengde viser hvor mange respondenter som er tilknyttet den enkelt skole. Av hensyn til anonymitet er skolens navn tatt bort fra også denne figuren. Vi ser at fra en skole er det kun en person som har svart, mens fra en annen skole har hele 10 personer svart.



Figur 2. Viser antall respondenter fra de 16 skolene som har mottatt undersøkelsen.

De som svarte på undersøkelsen ble bedt om å oppgi hvilken funksjon de har ved skolen. Her kunne respondentene velge flere svar dersom de har flere funksjoner. Som vi ser av tabellen under er det flest faglærere i yrkesfaglig fordypning (YFF-lærere) som er representert. 40 av de om lag 80 YFF-lærerne som mottok undersøkelsen har svart. Lærerne var også den målgruppen som var mest representert blant bruttoutvalget, det vil si av de 246 som mottok undersøkelsen. Lærere tilknyttet 14 av skolene mottok undersøkelsen. Deretter er det 19 avdelingsledere av til sammen 49 som mottok undersøkelsen som har svart. En årsak til at så mange ikke har besvart kan være at avdelingsledere ved studiespesialiserende kan ha mottatt undersøkelsen og vurdert at de ikke er i målgruppen. 17 av 27 formidlingskoordinatorer har besvart. Formidlingskoordinatorerne er dermed den målgruppen som er representert i nettoutvalget i forhold til hvor mange som mottok undersøkelsen. Åtte av 20 OT-koordinatorer har besvart, mens åtte, som tilsvarer halvparten av de som mottok undersøkelsen, av rektorene har svart.

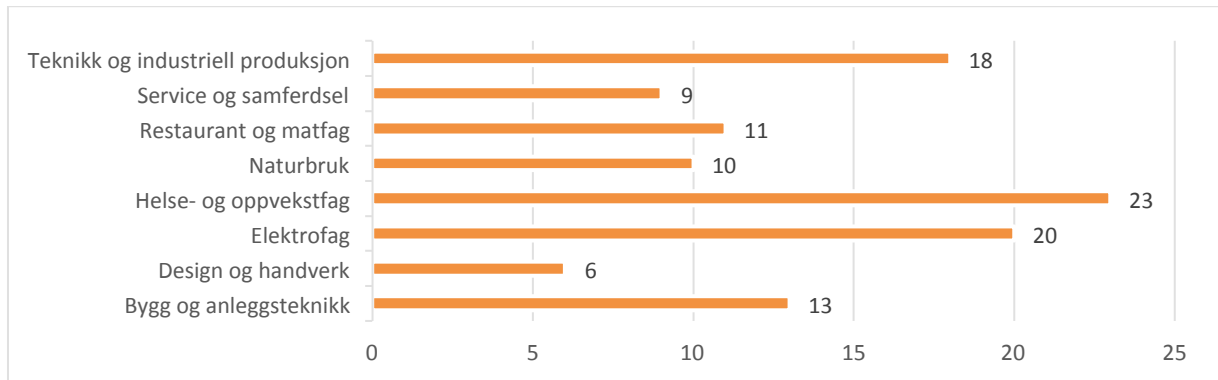
Tabell 2. Hvilken funksjon har du ved skolen? N=96.

Funksjon i eller rundt skolen	Antall svar	Antall utsendte skjema
Faglærer i yrkesfaglig fordypning	40	Ca. 80
Avdelingsleder	19	Ca. 49
Formidlingskoordinator	17	27
Rådgiver	16	Ca. 52
Faglærer (ikke i yrkesfaglig fordypning)	12	
Annen funksjon	11	
Rektor	8	16
Ot-koordinator	8	20
Sum	131	Ca. 246

Merk at antall svar blir mer enn de 96 som har mottatt undersøkelse. Dette skyldes at 27 personer har oppgitt at de innehar mer enn én funksjon ved sin skole.

Vi spurte også hvilke programområder de ansatte i og rundt skolen er tilknyttet. Som vi ser av figuren under er helse- og oppvekstfag best representert med 23 respondenter, deretter

elektrofag med 20 respondenter og teknikk og industriell produksjon med 18 respondenter. Minst representert er design og handverk med seks respondenter.

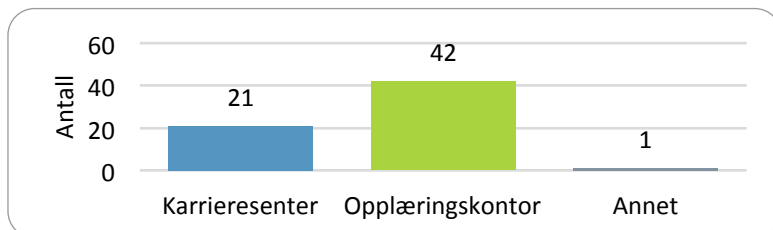


Figur 3. Hvilke programområder er du tilknyttet? N=96.

De som svarte på skjemaet ble så spurt om skolen deres var med i piloten for prosjektet skole-arbeidsliv i 2015. Her svarte 49 personer ja, fire personer svarte nei, og de resterende respondentene husket ikke/visste ikke eller unnlot å svare på spørsmålet.

Karrieresenter og opplæringskontor

Spørreskjemaet som ble sendt ut til karrieresenter og opplæringskontor ble sendt til 108 personer. Av disse mottok vi svar fra 64 personer, hvilket gir en svarprosent på 59 prosent. I figuren nedenfor ser vi at 21 personer, omtrent en av tre, jobber på karrieresenter, og 42 personer, eller to av tre, jobber på opplæringskontor. En respondent hadde valgt kategorien 'annet'. Ettersom dette var en lukket svarkategori har vi ikke mer informasjon om denne respondenteren.



Figur 4. Hvor jobber du? N=64.

De som svarte at de jobber på opplæringskontor ble bedt om å krysse av for hvilke programområder de er tilknyttet. Her kunne respondentene velge flere svar. Vi ser av tabellen under at 22 personer, omtrent halvparten av de som svarte, er tilknyttet service og samferdsel, noen færre – 18 personer – er tilknyttet teknikk og industriell produksjon, og 15, nesten en av tre, er tilknyttet helse- og oppvekstfag. Noen færre respondenter er tilknyttet andre programfag. Det programområdet færrest respondenter fra opplæringskontor oppga å være tilknyttet var naturbruk, med bare fem svar. Også fem personer svarte at de er tilknyttet alle programområdene.

Tabell 3. Hvilke programområder er du tilknyttet? N=42.

Navn	Antall
Bygg og anleggsteknikk	16

Design og handverk	8
Elektrofag	14
Helse og oppvekstfag	15
Naturbruk	5
Restaurant og matfag	12
Service og samferdsel	22
Teknikk og industriell produksjon	18
Alle	5
N	42

Til slutt ble de som hadde svart på skjemaet spurt om de deltok i pilotprosjektet skolearbeidsliv. Her ser vi at kun tolv personer oppga å ha vært deltakere i pilotprosjektet, fem av disse jobber på karrieresenter, seks på opplæringskontor og en person på en annen arbeidsplass.

Tabell 4. Prosjekt samarbeid skole - arbeidsliv involverer i dag alle videregående skoler i Nordland. Var du med i pilotprosjektet Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv som startet i 2015? N=61.

	Ja	Nei	Husker ikke	N
Total	12	42	7	61
Opplæringskontor	6	27	6	39
Karrieresenter	5	15	1	21
Annet	1			1

2 KJENNSKAP, BRUK OG NYTTE AV UTDANNING.NO

2.1 KJENNSKAP TIL OG BRUK AV RESSURSER PÅ UTDANNING.NO

Respondentene fra alle målgruppene ble spurt om de kjente til innholdet på nettsiden utdanning.no, som for eksempel finnlærebedrift.no.

2.1.1 ELEVERS KJENNSKAP TIL OG BRUK AV UTDANNING.NO

70 av de 88 elevene oppga at de kjenner til nettstedet Utdanning.no. Dette tilsvarer 80 prosent og tyder på at nettstedet er godt kjent blant elevene.

Tabell 5. Kjenner du til nettstedet Utdanning.no (og finnlærebedrift.no som ligger under Utdanning.no)?

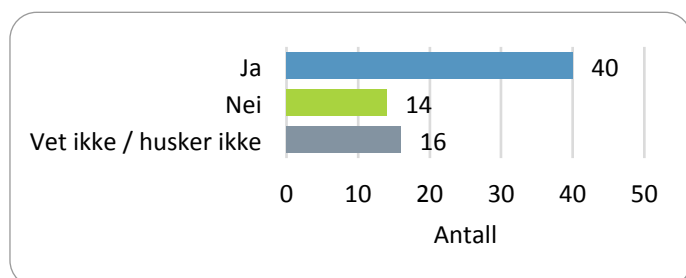
Svar	Ja	Nei	Vet ikke	N
Antall elever	70	13	5	88

51 av de 70 elevene som svarte bekreftende på at de kjente til Utdanning.no oppga at de fikk kjennskap til nettstedet av lærer, 26 elever svarte rådgiver og ni elever svarte opplæringskontor. Bare to elever svarer at de fikk høre om Utdanning.no av formidlingskoordinator. Under kategorien 'annet' har to elever skrevet 'venner', to elever har skrevet 'internett,' mens en annen respondent svarte 'mor'. Svarene til elevene tyder på at lærer har en sentral funksjon i å gjøre tjenesten kjent blant elevene.

Tabell 6. Av hvem fikk du høre om Utdanning.no? Her kan du velge flere svar (N=70).

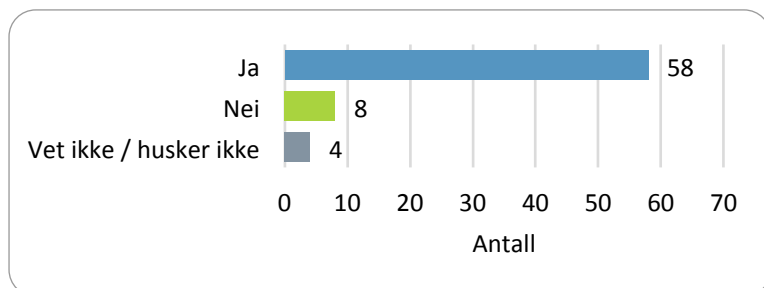
Navn	Antall elever
Lærer	51
Rådgiver	26
Andre elever	9
Opplæringskontor	9
Vet ikke/husker ikke	9
Annet	5
Formidlingskoordinator	2
N	70

Elevene ble også stilt spørsmål om hvorvidt de har gjennomgått Utdanning.no felles i klassen. 40 av 70 elever svarte bekreftende på dette, 14 svarte nei, mens 16 svarte at de ikke husker.



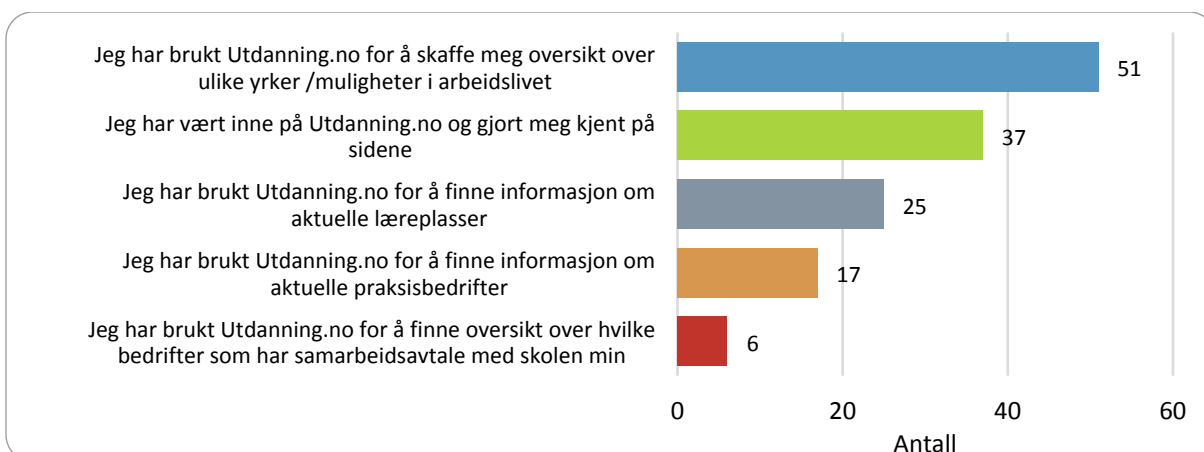
Figur 5. Har dere hatt en felles gjennomgang av Utdanning.no i klassen? (N = 70).

På spørsmål om elevene selv har brukt Utdanning.no svarte 58 elever ja, åtte svarte nei, mens fire ikke husker. Det er altså flere som sier at de selv har brukt eller vært inne på sidene til Utdanning.no enn som oppgir at de har hatt en felles gjennomgang av sidene i klasserommet.



Figur 6. Har du selv brukt eller vært inne på sidene Utdanning.no? (N = 70).

Elevene ble også stilt spørsmål om hva de bruker Utdanning.no til, og spørsmålene ble formulert som fem påstander som de skulle svare ja eller nei på. Av 57 elever som har brukt Utdanning.no svarte 51 at de har brukt nettstedet til å skaffe seg oversikt over ulike yrker, mens 37 bekreftet at de har vært inne på sidene for å gjøre seg kjent. 25 elever oppga at de har vært inne på sidene for å skaffe seg informasjon om aktuelle læreplaner, mens 17 oppga at de har brukt nettstedet for å finne informasjon om aktuelle praksisbedrifter. Kun seks elever oppga at de har brukt Utdanning.no for å finne ut hvilke bedrifter som har samarbeidsavtale med skolen deres. Figuren under oppsummerer oversikten over bruk blant elever:



Figur 7. Har du brukt Utdanning.no til noe av følgende: Her kan du velge flere alternativer. N= 57

2.1.2 ANSATTE I OG RUNDT SKOLENE SIN KJENNSKAP TIL OG BRUK AV UTDANNING.NO

85 av 96 respondenter i og rundt skolen svarer at de kjenner til nettstedet. Av de som ikke kjenner til sidene er det en avdelingsleder (en annen avdelingsleder oppgir å være usikker), fem YFF-lærer (to personer oppgir at de er usikre), en OT-koordinator, to faglærere i andre fag enn yrkesfaglig fordypning, og en person med en annen funksjon.

Neste spørsmål var om de har brukt Utdanning.no i jobbsammenheng, og de aller fleste svarer bekreftende på dette. 73 personer svarer ja, ti svarer nei, og to personer vet ikke. Svarene fordeler seg som følgende på de ulike yrkesgruppene (merk at formidlingskoordinator er forkortet til FK for å få plass i tabellen):

Tabell 7. Har du brukt Utdanning.no i jobbsammenheng? N=85.

	Rektor	Avd.- leder	Råd- giver	Faglærer YFF	OT- koord.	FK	Faglærer (ikke YFF)	Andre
Ja	5	14	16	27	7	17	9	9
Nei	3	3		4			1	1
Vet ikke/ husker ikke				2				
Total	8	17	16	33	7	17	10	10

De 73 respondentene som oppga å ha brukt Utdanning.no, ble så spurt om de har brukt nettsidene til en rekke ulike handlinger. Her velger vi å oppgi svarene fordelt på de ulike funksjonene som respondentene har oppgitt å ha. Ettersom dette utgjør mange tabeller, gjengir vi noen av funnene kort i tekstform.

Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle bedrifter til praksisplass for elever?

Først ser vi av tabellen under at bare en rektor har brukt Utdanning.no til å finne aktuelle bedrifter til praksisplass for elever, som nok kan forklares med at dette vanligvis ikke er rektors arbeidsoppgave. Seks av 14 avdelingsledere har gjort det samme, seks av 16 rådgivere, 12 av 27 faglærere i YFF, tre av fire OT-koordinatorer, 10 av 17 formidlingskoordinatorer, fire av ni faglærere i andre fag, og fem av ni personer som har andre roller.

Tabell 8. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle bedrifter til praksisplass for elever? N=72.

	Rektor	Avd.- leder	Rådgiver	Faglærer YFF	OT-koord.	FK	Faglærer (ikke YFF)	Andre
Ja	1	6	6	12	3	10	4	5
Nei	4	8	10	15	4	7	5	4
Total	5	14	16	27	7	17	9	9

Har du brukt utdanning.no til å finne yrkesbeskrivelser?

Tabellen under viser at å bruke nettstedet til å finne yrkesbeskrivelse er vanligst blant rådgivere, faglærere (både i YFF og andre fag), og OT-koordinatorer. Syv av 17 formidlingskoordinatorer har brukt Utdanning.no til å finne yrkesbeskrivelser.

Tabell 9. Har du brukt utdanning.no til å finne yrkesbeskrivelser. N=72.

	Rektor	Avd.- leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja	1	4	15	13	6	7	8	5
Nei	4	10	1	14	1	10	1	4
Total	5	14	16	27	7	17	9	9

Har du brukt utdanning.no til å bli bedre kjent med regionens arbeidsliv?

De som i størst grad oppgir å ha brukt Utdanning.no til å bli bedre kjent med regionens arbeidsliv er formidlingskoordinatorer (10 av 17), rådgivere (ni av 16), OT-koordinatorer (fire av syv), og lærere som ikke underviser på YFF (fem av ni). Halvparten av avdelingslederne (syv av 14), i underkant av halvparten av rektorene (to av fem) og faglærerne i YFF (12 av 27) har brukt Utdanning.no til å bli bedre kjent med regionens arbeidsliv.

Har du brukt utdanning.no for å få bedre kjennskap til læreplass-situasjonen i regionen?

De som svarer bekreftende på dette er to av fem rektorer, seks av 14 avdelingsledere, seks av 16 rådgivere, 10 av 27 faglærere (YFF), to av syv OT-koordinatorer, ni av 17 formidlingskoordinatorer, fire av ni faglærere (ikke YFF), og tre personer med en annen funksjon.

Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for potensielle lærlinger?

Dette stemmer for alle yrkesgruppene bortsett fra rektorene. Det er også bare fem av 14 avdelingsledere som har brukt utdanning.no til dette. I de andre yrkesgruppene har de fleste brukt nettsidene til å finne lærebedrift for lærlinger.

Tabell 10. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for potensielle lærlinger. N=72.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		5	11	14	5	12	5	5
Nei	5	9	5	13	2	5	4	4
Total	5	14	16	27	7	17	9	19

Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for potensielle lærekandidater?

Tallene viser at nettsidene i større grad brukes til å finne bedrift for lærlinger (tabell over) enn for lærekandidater (tabell under). Innenfor alle yrkesgruppene/funksjonene er det bare et fåtall som oppgir at de bruker nettsidene til å finne plass til lærekandidater. Det er formidlingskoordinatorer og rådgivere som i størst grad bruker Utdanning.no i arbeidet med å finne læreplass til lærekandidater, mens ingen av rektorene har brukt sidene til dette formålet.

Tabell 11. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for potensielle lærekandidater. N=72.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		1	5	3	2	8	3	3
Nei	5	13	11	24	5	9	6	6
Total	5	14	16	27	7	17	9	9

Har du brukt Utdanning.no til å finne lærebedrifter til ungdommer som står utenfor videregående opplæring?

Det er også få som svarer bekreftende på dette, og ingen rektorer eller avdelingsledere har brukt utdanning.no til å finne lærebedrifter til ungdommer som står utenfor videregående opplæring. Oppfølging av de som står utenfor videregående opplæring er en oppgave som ligger til OT, og fem av syv OT-koordinatorer bekrefter at de har brukt Utdanning.no til dette formålet:

Tabell 12. Har du brukt utdanning.no til å finne aktuelle lærebedrifter for ungdom som står utenfor videregående opplæring. N=72.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja			3	2	5	4	3	2
Nei	5	14	13	25	2	13	6	7
Total	5	14	16	27	7	17	9	9

Har du brukt Utdanning.no til å registrere samarbeidsavtaler mellom skoler og bedrifter i faget yrkesfaglig fordypning?

Dette er som tabellen under viser vanligst blant avdelingsledere, faglærere i YFF og formidlingskoordinatorer.

Tabell 13. Har du brukt utdanning.no til å registrere samarbeidsavtaler mellom skolen og bedrifter i faget yrkesfaglig fordypning. N=72.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja	2	10	2	13	2	13	5	4
Nei	3	4	14	14	5	4	4	5
Total	5	14	16	27	7	17	9	9

Har du brukt Utdanning.no til å finne bedrifter som skolen har samarbeidsavtale med?

Av de som svarte ja på dette var to av fem rektorer, ni av fjorten avdelingsledere, fem av 16 rådgiver, 13 av 27 faglærere i YFF, en av syv OT-koordinatorer, 12 av 17 formidlingskoordinatorer, fire av ni faglærere i andre fag enn yrkesfaglig fordypning, og fem av ni personer med en annen funksjon.

Har du brukt utdanning.no til undervisning og veiledning av og med elever?

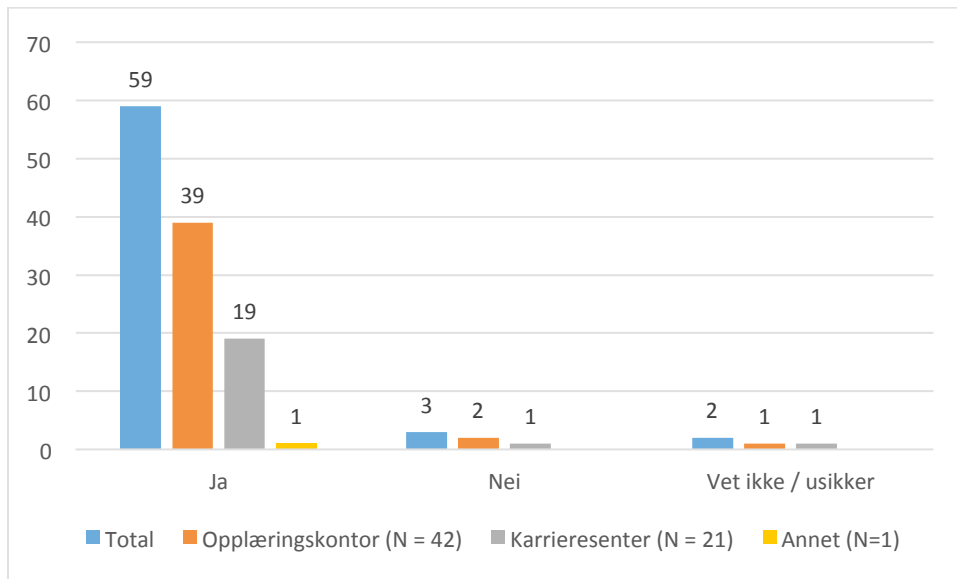
Det er mange respondenter som oppgir at de bruker Utdanning.no til undervisning og veiledning med elever. Først ser vi at 14 av 16 rådgivere svarer bekreftende dette. Det er også mange faglærere (17 av 27) og formidlingskoordinatorer (FK) (14 av 17) som oppgir at de har brukt nettstedet sammen med elever. At ingen rektorer svarte bekreftende på dette spørsmålet er nok naturlig i forhold til rektors oppgaver. At ni av 14 avdelingsledere oppgir at de ikke har brukt nettstedet i undervisning eller veiledningssituasjoner kan tyde på at dette er en rolle som ligger mer til rådgivere, faglærere og FK.

Tabell 14: Har du brukt utdanning.no til undervisning og veiledning av og med elever? N=73.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		5	14	17	5	14	7	7
Nei	5	9	2	10	2	3	2	2
Total	5	14	16	27	7	17	9	9

2.1.3 KARRIERESENTER OG OPPLÆRINGSKONTOR OM KJENNSKAP TIL OG BRUK AV UTDANNING.NO

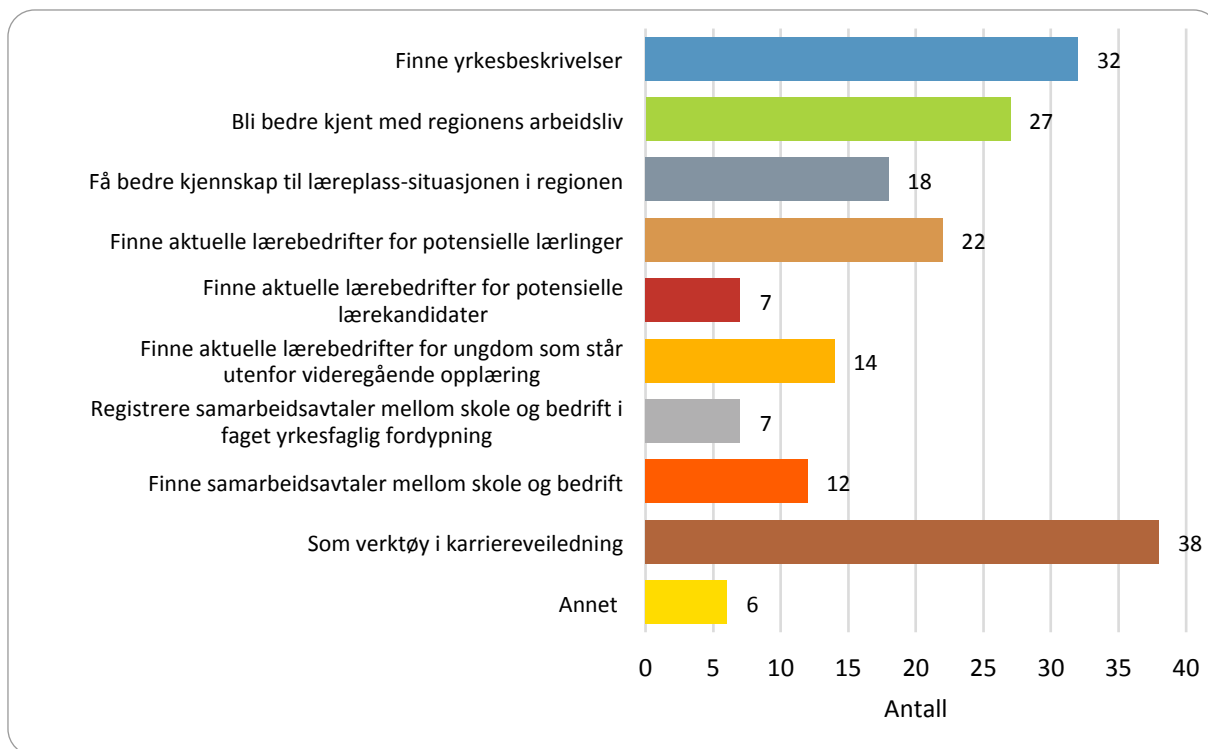
I gjennomgangen av resultatene fra spørreundersøkelsen som ble rettet mot ansatte på karrieresenter og opplæringskontor rapporterer vi først svarene fra alle respondentene som helhet, deretter hvordan svarene fordeler seg blant de som jobber på respektivt opplæringskontor og karrieresenter. Figur 8 under viser at Utdanning.no også er godt kjent blant disse målgruppene. Bare fem respondenter svarer at de ikke kjenner til innholdet eller er usikre. Av disse jobber tre personer på karrieresenter, og to på opplæringskontor.



Figur 8. Kjenner du til innholdet på nettstedet Utdanning.no, som blant annet finnlærebedrift.no? N=64.

De 59 personene som svarte at de kjenner til Utdanning.no ble stilt oppfølgingsspørsmål om hvorvidt og hvordan de bruker Utdanning.no i utøvelsen av sin jobb. Først registrerer vi at 52 av de 59 som kjenner til nettstedet også bruker Utdanning.no.

De 52 personene som svarte at de bruker Utdanning.no ble så spurt om hva de bruker nettstedet til. Her kunne de velge flere svar. Figuren under viser at flest respondenter (38 personer) oppgir at de bruker Utdanning.no i karriereveiledning, deretter oppgir 32 personer at de bruker sidene for å finne yrkesbeskrivelser. Det er også mange (27 personer) som bruker nettstedet for å bli kjent med arbeidslivet i regionen. Når det gjelder å bruke sidene for å finne lærebedrifter, ser vi at 22 personer bruker den for å finne lærlingeplasser, 14 for å finne lærebedrifter for ungdom som står utenfor videregående opplæring, og syv personer for å finne lærebedrifter for lærekandidater. 12 personer oppgir at de bruker Utdanning.no for å finne samarbeidsavtaler mellom skole og bedrift, mens syv personer oppgir at de bruker nettsiden for å registrere slike samarbeidsavtaler. Dette er en oppgave som ikke ligger til opplæringskontor eller karrieresentre. Det kan tenkes at representanter fra opplæringskontor her tolker spørsmålet om registrering av formelle samarbeidsavtaler til å gjelde lærekontrakter.



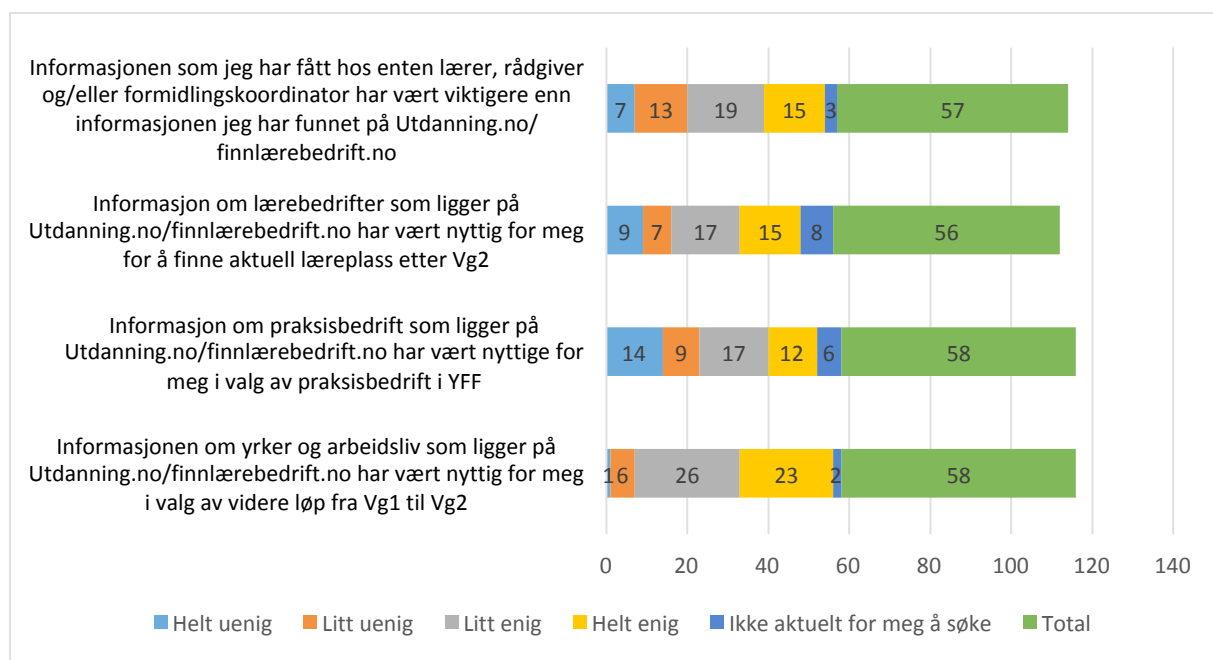
Figur 9. Hva har du brukt Utdanning.no og finnlærebedrift.no til? Kryss av for de alternativene som passer. N=52.

2.2 OPPLEVD NYTTEVERDI AV RESSURSENE PÅ UTDANNING.NO

Vi ønsket også svar på hvordan de ulike målgruppene vurderer nytteverdien av Utdanning.no i forhold til en rekke faktorer. Dette ble gjort ved å stille påstander som respondentene skulle angi hvorvidt de var enige eller ikke i. Svarkategoriene var på en skala fra en til fire, der 1) var i svært liten grad, 2) i liten grad, 3) i stor grad og 4) i svært stor grad. Vi slo sammen kategoriene 1-2 og 3-4 i figuren for å gjøre presentasjonene av funnene mer oversiktlig.

2.2.1 ELEVENES OPPFATNING AV NYTTEVERDI

Elevene ble i spørreskjemaet bedt om å ta stilling til noen påstander om hvilken nytteverdi de opplever av Utdanning.no. 49 av 58 elever som oppgir at de har brukt Utdanning.no, tilsvarende nesten 85 prosent, er helt eller delvis enige i at informasjonen har vært nyttig for dem i valg av videre løp fra Vg1 til Vg2. Kun én person oppgir at han eller hun er uenig i denne påstanden. Halvparten, 29 av 58 elever, er helt eller delvis enige i at informasjonen har vært nyttig for valg av praksisbedrift i YFF, mens 23 er helt eller delvis uenige i denne påstanden. Det er også relativt mange, 32 av 56 elever, som er helt eller delvis enige i at informasjonen har vært nyttig for dem for å finne aktuell lærebedrift, mens 16 av elevene er helt eller delvis uenige i dette. Samtidig oppgir 34 av 57, tilsvarende 60 prosent, at de er helt eller delvis enige i at informasjonen de har fått av lærer, rådgiver eller formidlingskoordinator har vært viktigere, mens 20 er helt eller delvis uenig i dette.

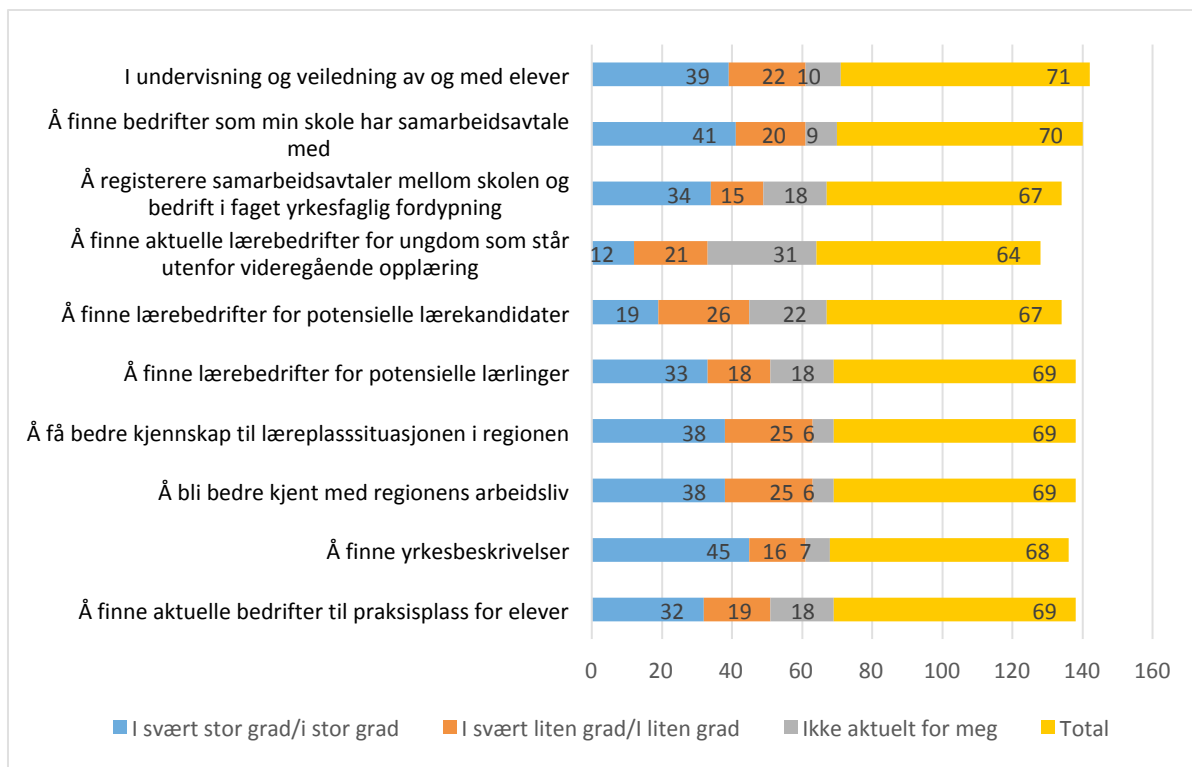


Figur 10. Elever: Hvor uenig eller enig er du i følgende påstander på en skala fra 1 til 4.

2.2.2 MÅLGRUPPER I OG RUNDT SKOLEN SIN VURDERING AV NYTTEN VED UTDANNING.NO

Fordi det er så mange målgrupper i og rundt skolen, har vi ikke skilt mellom dem ulike i presentasjon av vurdering av nytte av Utdanning.no. Vi slo også her sammen kategoriene 1-2 (helt/delvis uenig) og 3-4 (delvis/helt enig) i figuren for å gjøre presentasjonene av funnene mer oversiktlig.

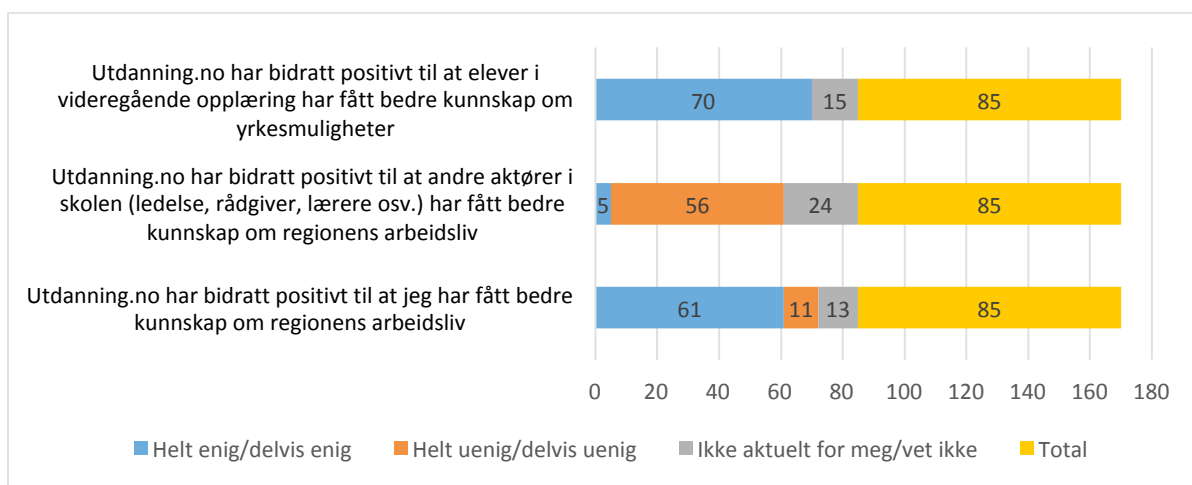
Som figuren under viser, opplever målgruppene i og rundt skolen oftere at Utdanning.no og Finnlærebedrift.no er nyttig enn ikke nyttig. Det eneste unntaket er at nettsidene ikke i stor grad oppleves som nyttig i forhold til å finne lærebedrifter til ungdommer som står utenfor videregående opplæring. Her svarer dessuten nesten halvparten at dette feltet ikke er aktuelt for dem. Vi kan anta at svarene varierer mellom de ulike målgruppene som rektor, avdelingsleder, faglærer i YFF, OT, formidlingskoordinator og rådgiver.



Figur 11. I hvilken grad opplever du at utdanning.no og finnlaerebedrift.no er nyttig for deg i forhold til påstandene:

Respondentene fra målgruppene i og rundt skolene ble så stilt et oppfølgingsspørsmål om Utdanning.no. Også disse ble fremstilt som påstander. Her skulle de oppgi om de var helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstanden. Som vi ser av figuren under er respondentene i skolen i stor grad enige i at Utdanning.no har bidratt positivt til at elever i videregående skole har fått bedre kunnskap om yrkesmuligheter, og at nettsiden har bidratt til at de selv har fått bedre kunnskap om regionens arbeidsliv.

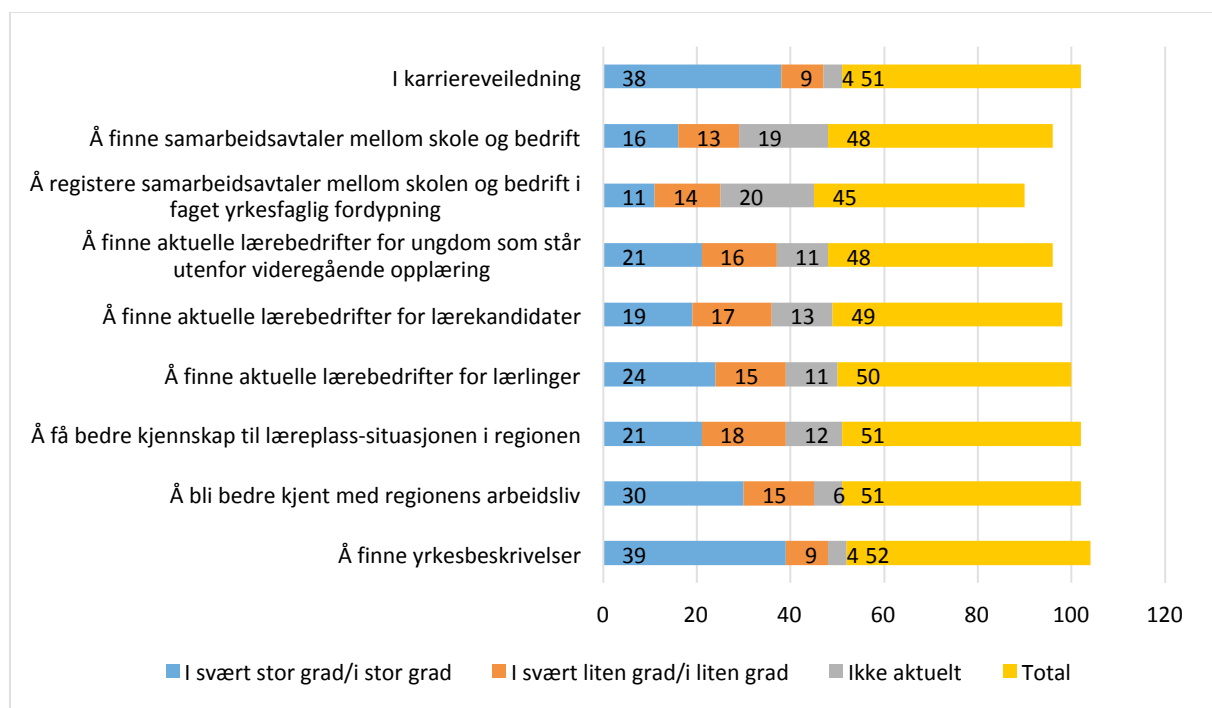
Et interessant funn er, som figuren under viser, at respondentene i langt mindre grad er enige i påstanden om at Utdanning.no har bidratt positivt til at *andre aktører i skolen* har fått bedre kunnskap om regionens arbeidsliv. Denne påstanden er det kun fem respondenter som er helt eller delvis enig i, mens 56 er delvis eller helt uenig.



Figur 12. Hvor enig er du i følgende påstander om utdanning.no?

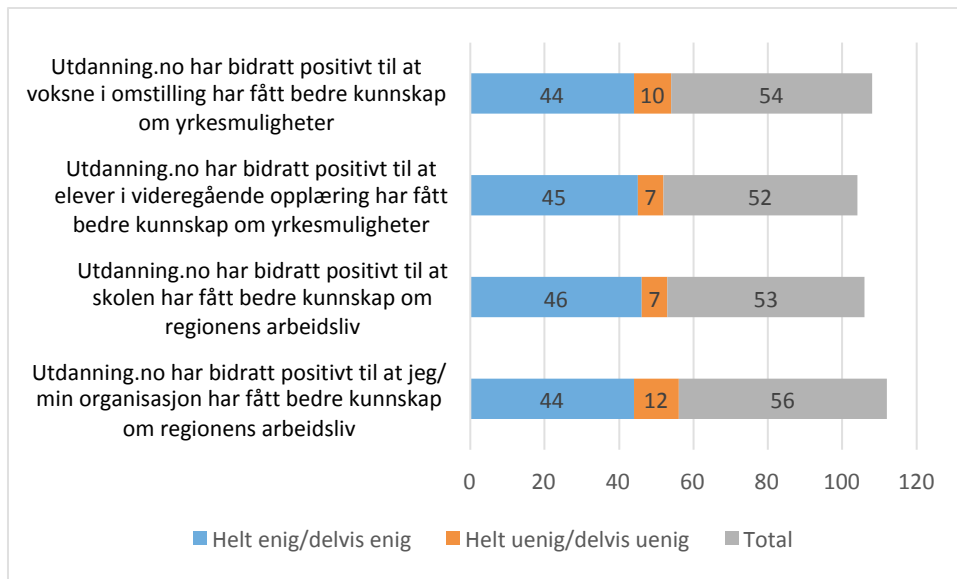
2.2.3 VURDERING AV NYTTE BLANT OPPLÆRINGSKONTOR OG KARRIERESENTER

De 52 personene fra opplæringskontor og karrieresenter som oppga å ha brukt Utdanning.no ble bedt om å vurdere hvor nyttig de mener Utdanning.no og Finnlærebedrift.no er i forhold til en rekke oppgitte oppgaver. Spørsmålet ble stilt som en matrise der svaralternativene var 1) i svært liten grad, 2) i liten grad, 3) i stor grad eller 4) i svært stor grad'. Også her slår vi sammen kategoriene 1-2 og 3-4 i presentasjonen. Som vi ser av figuren under oppleves Utdanning.no å være særlig nyttig for mange i karriereveiledning, til å finne yrkesbeskrivelser og til å bli kjent med regionens arbeidsliv. Om lag halvparten opplever også nettstedet som nyttig for å finne læreplasser til lærlinger. Det er bare 11 av 45 som opplever nettsidene som nyttig i forhold til å registrere samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv i faget yrkesfaglig fordypning. Dette skyldes trolig at disse oppgavene ikke ligger hos opplæringskontor, og i enda mindre grad hos karrieresentre.



Figur 13. I hvilken grad opplever du at Utdanning.no og finnlærebedrift.no er nyttig for deg i forhold til...?

Videre ble også denne gruppen av respondenter bedt om å svare på noen spørsmål om Utdanning.no og Finnlærebedrift.no formulert som påstander, der de ble bedt om å oppgi i hvilken grad de var enige i disse på en skala fra 1 til 4. Vi presenterer funnene slik at svarkategoriene 1-2 og 3-4 er slått sammen. Vi ser av figuren under at det er bred enighet om at Utdanning.no har bidratt positivt både til at voksne i omstilling, elever i videregående opplæring, skolen generelt og dem selv/deres egen organisasjon har fått bedre kunnskap om yrkesmuligheter og regionens arbeidsliv. Her fikk ikke respondentene anledning til å svare 'vet ikke'. Ut fra hvordan disse gruppene har svart på øvrige spørsmål i undersøkelsen kan vi anta at en god del, kanskje særlig fra karrieresentrene, da hadde svart at de ikke vet.



Figur 14. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om Utdanning.no og finnlærebedrift.no?

2.3 OPPSUMMERING OM KJENNSKAP TIL, BRUK OG OPPLEVD NYTTEVERDI AV UTDANNING.NO

Utdanning.no og FinnLærebedrift.no er godt kjent blant både elever, aktører i skolen og ved opplæringskontorene og karrieresentrene. 70 av 88 elever, 85 av 96 ansatte i skolen og 59 av 64 personer i opplæringskontor og karrieresentre kjenner til nettsidene.

58 elever har vært inne på sidene selv, mens 40 elever mener de har gjennomgått sidene felles i klassen. 73 ansatte i skolen oppgir at de har vært inne på eller brukt sidene i jobbsammenheng. Dette er tilfellet for alle rådgiverne, OT-koordinatorene og formidlingskoordinatorene som har svar, nesten alle YFF-lærerne og de fleste avdelingslederne.

Hvordan brukes de nye ressursene på Utdanning.no?

Mens elevene i hovedsak oppgir å ha brukt nettsidene til å skaffe oversikt over yrker og muligheter i arbeidslivet (51), sett på aktuelle lærebedrifter (25) og praksisbedrifter (17), oppgir flest, både ansatte i skolen og ved karrieresentre og opplæringskontor, å finne yrkesbeskrivelser som det viktigste bruksområdet. I skolen er det også mange som bruker sidene i veiledning og undervisning, samt i jobben med å opprette samarbeidsavtaler. Mange i opplæringskontor og karrieresentre oppgir også å bli bedre kjent med arbeidslivet i regionen og finne læresteder for ungdom. Det er også en god del av YFF-lærerne, formidlingskoordinatorene og rådgivere som oppgir å bruke Utdanning.no og FinnLærebedrift.no til nettopp å finne lærebedrift og praksisplass for lærlinger og elever. Under halvparten av formidlingskoordinatorene, fem av 11 rådgivere og to av syv OT-koordinatorer oppgir å bruke sidene for å finne lærebedrift til lærekandidater, mens det i hovedsak er OT og noen få formidlingskoordinatorer som bruker sidene i arbeid med å finne lærebedrift til ungdom som står utenfor skole eller jobb. Ansvar for signering av

samarbeidsavtaler ser i hovedsak ut til å være hos formidlingskoordinatorer, avdelingsledere og faglærere i YFF.

Hvilken nytte opplever de ulike målgruppene av ressursene på Utdanning.no og Finnlærebedrift.no?

Elevene opplever størst nytteverdi i forhold til valg fra Vg1 til Vg2, etterfulgt av henholdsvis å finne lærebedrift og praksisplass. Samtidig mener langt over halvparten av elevene at informasjonen de har fått, i hovedsak av lærer, men også rådgiver og i noen få tilfeller formidlingskoordinator, å ha vært viktigere enn nettsidene.

Blant ansatte i skolen, opplæringskontorene og karrieresentrene er det størst enighet om at sidene er nyttige for å finne yrkesbeskrivelser etterfulgt av undervisning og karriereveiledning. I skolen er det også mange som finner det nyttig å se hvilke bedrifter skolen har samarbeidsavtale med. Det er generelt også ganske mange som finner sidene nyttige for å bli bedre kjent med regionens arbeidsliv og finne aktuelle lærebedrifter.

Det er bred enighet om at Utdanning.no og Finnlærebedrift.no har bidratt positivt til at elever i videregående opplæring, voksne i omstilling og respondentene selv har fått økt kunnskap om yrkesmuligheter og regionens arbeidsliv.

Det er også bred enighet blant de ansatte i skolen om Utdanning.no og Finnlærebedrift.no har bidratt til at de selv har fått økt kunnskap om, regionens arbeidsliv. De ansatte i skolen er imidlertid i liten grad er enige i at nettstedet har bidratt til at *andre aktører i skolen* (foruten dem selv) har fått økt sin kunnskap om regionens arbeidsliv. Opplæringskontorene og karrieresentrene mener på sin side at nettsidene har bidratt til bedre kunnskap inn i skolene.

3 PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER PÅ UTDANNING.NO

3.1 KJENNSKAP TIL OG BRUK AV PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER MELLOM SKOLENE OG ARBEIDSLIVET

Respondentene fra alle målgruppene ble spurt om de kjente til at skolene har samarbeidsavtaler med bedrifter og arbeidsliv i faget yrkesfaglig fordypning.

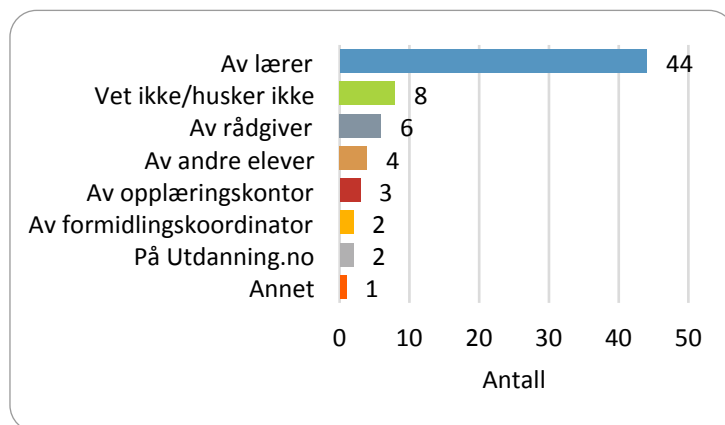
3.1.1 ELEVERS KJENNSKAP TIL PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER

Av 88 elever oppgir 55 at de kjenner til samarbeidsavtalene, mens 13 oppgir at de ikke kjenner til dem. 20 av elevene krysset av for at de er usikre.

Tabell 15. Kjenner du til at skolen har samarbeidsavtaler med bedrifter om praksisplass i faget Yrkesfaglig fordypning?

	Antall
Ja	55
Nei	13
Vet ikke / usikker	20
N	88

På spørsmål om hvor de fikk høre om samarbeidsavtalene svarer 44 elever at de fikk høre om dem fra lærer. Ellers er det seks elever som svarer rådgivere, mens fire oppgir andre elever. Det er kun henholdsvis tre og to elever som svarer at de fikk høre om samarbeidsavtalene fra opplæringskontor og formidlingskoordinator. To elever svarer Utdanning.no, mens en oppgir utplasseringsbedriften sin.



Figur 15. Hvor fikk du høre om samarbeidsavtalene mellom skolen og bedrifter? Flere svaralternativer. N=55.

Videre ser vi at 33 av de elevene som kjenner til samarbeidsavtalene oppgir at deres utplasseringsbedrift har samarbeidsavtale, mens ni mener at dette ikke er tilfelle. 13 elever svarer at de ikke vet.

Tabell 16. Har arbeidsplassen hvor du er/har vært utplassert på Vg2 samarbeidsavtale med skolen?

Navn	Antall
Ja	33
Nei	9
Vet ikke	13
N	55

3.1.2 KJENNSKAP TIL OG BRUK AV FORMELLE SAMARBEIDSAVtaler I SKOLE, OPPLÆRINGSKONTOR OG KARRIERESENTRER

Ansatte i skole

Det ble stilt en rekke spørsmål om samarbeid mellom skole og arbeidsliv til ansatte i og rundt skolen. Det første spørsmålet var om skolen som personene jobber ved har signert avtaler med bedrifter i faget yrkesfaglig fordypning. 89 personer svarer ja på dette spørsmålet, to svarer nei, og fire personer vet ikke. De 89 respondentene som svarte ja på dette spørsmålet ble så spurt om disse avtalene er publisert på Utdanning.no. Her svarer 40 personer at alle samarbeidsavtaler er publisert på Utdanning.no, 26 personer svarer at noen avtaler er publisert, mens to personer svarer at ingen avtaler er publisert på Utdanning.no. 21 personer vet ikke eller husker ikke.

Deretter ble respondentene i målgruppene i og rundt skolen stilt en rekke spørsmål om hvordan de selv bruker samarbeidsavtalene. Her skiller vi mellom yrkesgruppene/funksjonene som respondentene har oppgitt at de innehar.

Bruker ikke selv avtalen

Tabellen under viser at flere ikke bruker avtalene selv. Dette gjelder over halvparten av rektorene og avdelingslederne, halvparten av rådgiverne, en tredjedel av faglærerne i YFF, tre fjerdedeler av OT-koordinatorene, og nesten halvparten av faglærerne i andre fag enn YFF. Ikke uventet brukes avtalene av de fleste formidlingskoordinatorene; 14 av 17. Merk at N ikke samsvarer med antallet totale svar ettersom noen personer innehar flere funksjoner og dermed telles flere ganger.

Tabell 17. Jeg bruker ikke disse avtalene selv. N=87.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja	5	10	7	12	6	3	4	7
Nei	3	7	7	25	2	14	5	4
Total	9	17	14	37	8	17	9	11

Bruker avtalene i undervisning

Tabellen under viser at en avdelingsleder, tre faglærere i YFF, en faglærer i annet fag enn YFF, tre formidlingskoordinatorer og en person med annen yrkestilknytning oppgir at de bruker avtalene i undervisning (totalt fem personer, derav noen som har flere enn en funksjon).

Tabell 18. Jeg bruker avtalene i undervisning. N=87.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		1		3		3	1	1
Nei	8	16	14	34	8	14	8	10
Total	8	17	14	37	8	17	9	11

Bruker avtalene i veiledning av elever eller kollegaer

Det er flere som oppgir å bruke avtalene under veiledning av elever eller kollegaer. Tabellen under viser at omtrent en av tre avdelingsledere, litt over en av fire rådgivere og omtrent halvparten av formidlingskoordinatorene oppgir at de bruker avtalene i veiledning av elever eller kolleger. Det er overraskende få lærere i faget YFF – kun seks av 37 – som sier at de bruker avtalene til veiledning, og dette gjelder også bare tre av ni lærere i andre fag enn YFF.

Tabell 19. Jeg bruker avtalene når jeg veileder elever eller kollegaer. N=87.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		6	3	6	1	9	3	3
Nei	8	11	11	31	7	8	6	8
Total	8	17	14	37	8	17	9	11

Bruker avtalene i arbeidet med å skaffe praksisplass for elever

Vi ser at avtalene i stor grad brukes til å skaffe praksisplasser for elever, og at omtrent halvparten av faglærerne i YFF bruker avtalene til dette. Omtrent to av tre formidlingskoordinatorer bruker avtalene til dette, og litt under halvparten av rådgiverne.

Tabell 20. Jeg bruker avtalene i arbeidet med å skaffe praksisplasser for elever. N=87.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		4	5	18	2	11	3	4
Nei	8	13	9	19	6	6	6	7
Total	8	17	14	37	8	17	9	11

Jobber aktivt med å signere avtaler

Tabellen under viser at omtrent halvparten av formidlingskoordinatorne, omtrent en av tre faglærere i YFF og omtrent en av fire avdelingsledere jobber aktivt med å signere avtaler.

Tabell 21. Jeg jobber selv aktivt med å signere samarbeidsavtaler mellom skolen og bedrifter/arbeidsplasser. N=87.

	Rektor	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Fagl. (ikke YFF)	Andre
Ja		4		13	1	8	3	2
Nei	8	13	14	24	7	9	6	9
Total	8	17	14	37	8	17	9	11

Det var også mulig å velge kategorien 'annet', det vil si at man bruker samarbeidsavtalen til andre formål enn de som var oppgitt i spørreskjemaet. Her ble det gitt fem bekreftende svar,

som kom fra tre rektorer, to faglærere i YFF, og en formidlingskoordinator (merk at summen yrkesgrupper som svarte bekreftende ble 6; dette betyr at en respondent som krysset av på dette svaralternativet har mer enn én funksjon).

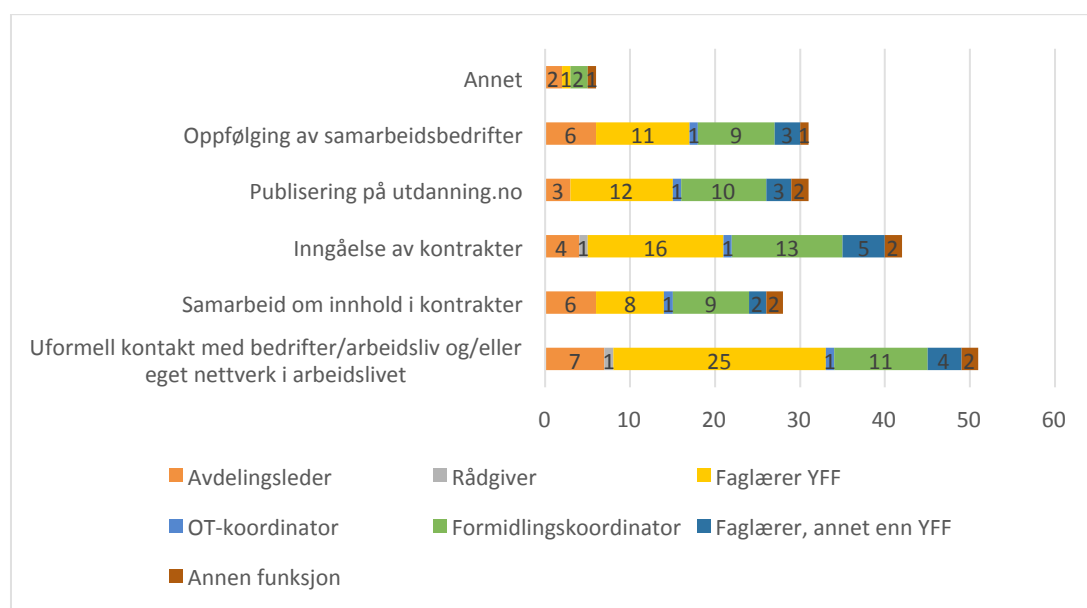
Hva er din rolle i arbeidet med å opprette samarbeidsavtaler?

46 personer svarte bekreftende på at de selv har en rolle i forhold til å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv for faget YFF. Disse ble spurt hva deres rolle var. Her ble det listet en rekke kategorier, og flere svar var mulig. Tabellen under viser at den kategorien som ble valgt av flest personer var uformell kontakt med bedrifter/arbeidsliv og/eller eget nettverk i arbeidslivet, deretter inngåelse av kontrakter, og følge opp samarbeidsbedrifter.

Tabell 22. Hva er din rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv? Flere svar mulig. N=46.

Navn	Antall
Uformell kontakt med bedrifter/arbeidsliv og/eller eget nettverk i arbeidslivet	36
Inngåelse av kontrakter	25
Oppfølging av samarbeidsbedrifter	21
Samarbeid om innhold i kontrakter	19
Publisering på utdanning.no	19
Annet	5
N	46

Figuren under viser hvordan svarene fordeler seg på de ulike funksjonene som respondentene har krysset av for at de har i skolen. Merk at vi for enkelthets skyld kun har inkludert de funksjonene hvor noen svarte ja. Merk også at antallet svar her overstiger antallet respondenter som svarte (46). Dette skyldes at svarene til de som har krysset av for at de innehar flere roller i skolen blir tatt med for alle de funksjonene de har krysset av for.



Figur 16. Hva er din rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv? Flere svar mulig.

Så fulgte et åpent spørsmål med mulighet for å beskrive ens rolle i arbeidet med å inngå slike avtaler for de som valgte kategorien 'annet' på det forrige spørsmålet. Svarene vi fikk lød som følger:

- Vi har på mange måter et "formelt" samarbeid gjennom OMF-Nord og OKNN innenfor Vg2 maritime dag. I hovedsak på lærlingeplasser. Men vi har brukt dem også i noen grad i forhold til utplassering i YFF. Mest har vi uformelle avtaler med for eksempel, Torghatten nord, Stiftelsen Gamle Salten og Sjøforsvaret.
- Være pådriver for at avdelingsledere oppretter avtaler, kontrollerer at bedrift og orgnr. o.a. informasjon stemmer, Pådriver for at avtaler blir aktivert/publisert
- Gjør forespørsel om praksisplasser for elevene
- Har kontakt med flere av bedriftene, da vi ukentlig har elever som er ute i YFF. Har også fått flere bedrifter til å godkjenne seg, slik at de kan ta imot lærlinger
- Som FK å bidra i skolen til å få YFF lærere til å selv å legge inn avtaler. Eller jeg kan hjelpe YFF lærere med dette. Få inn oversikter over samarbeidsbedrifter fra de ulike YFF fag. Flere runder med "bruker-kurs" for YFF lærere. Avdelingsleder programfag kunne hatt mere fokus på dette. Også bedre oppfølging fra den som har egen ressurs i prosjektet Skole-arbeidsliv. Arbeidet kunne vært prioritert opp. Men her er ressurs knapp i konkurranse med andre oppgaver.

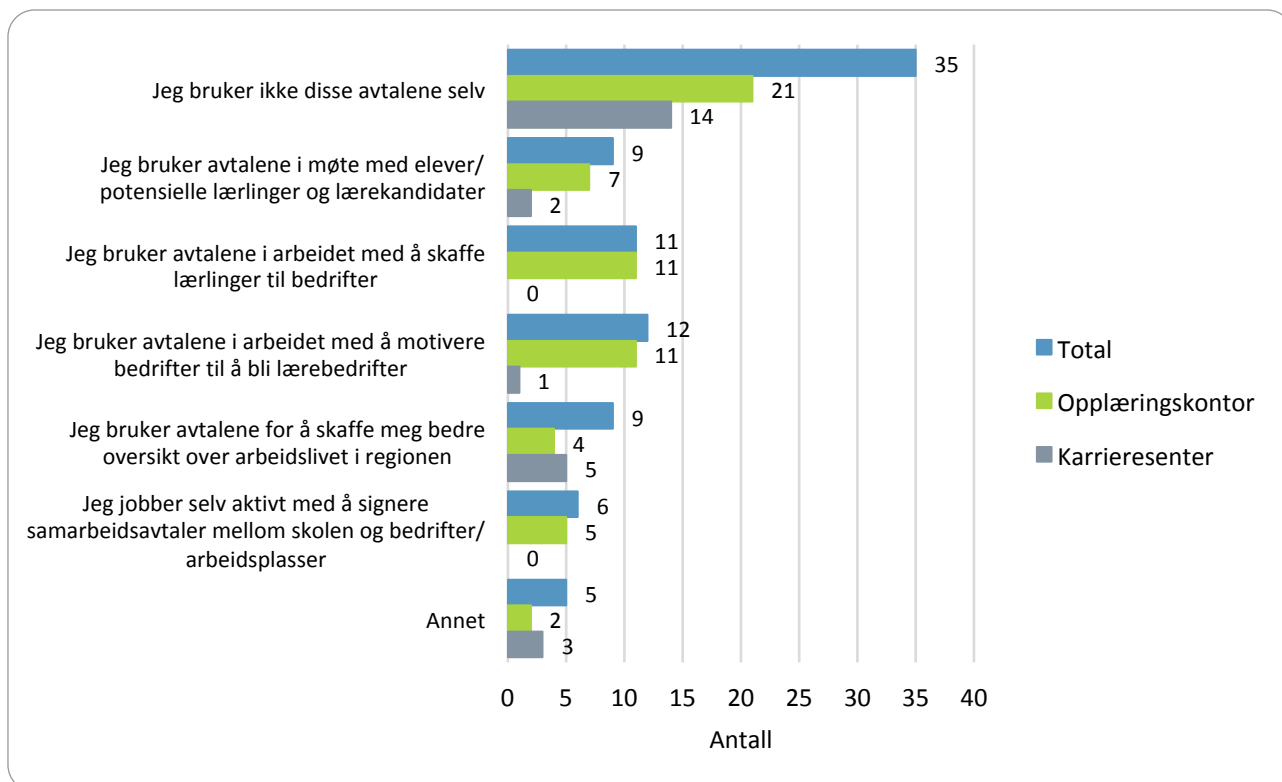
Karrieresentre og opplæringskontor

Også her skiller vi mellom de som jobber på henholdsvis karrieresentre og opplæringskontor. Som tabellen under viser, er det også svært få av denne gruppen av respondenter som ikke kjenner til samarbeidsavtalene – kun fire personer likt fordelt på opplæringskontor og karrieresenter.

Tabell 23. Kjenner du til at skolene i Nordland har samarbeidsavtaler med bedrifter/arbeidsliv i faget Yrkesfaglig fordypning? N=64.

	Ja	Nei	N
Total	60	4	64
Opplæringskontor	40	2	42
Karrieresenter	19	2	21
Annet	1	0	1

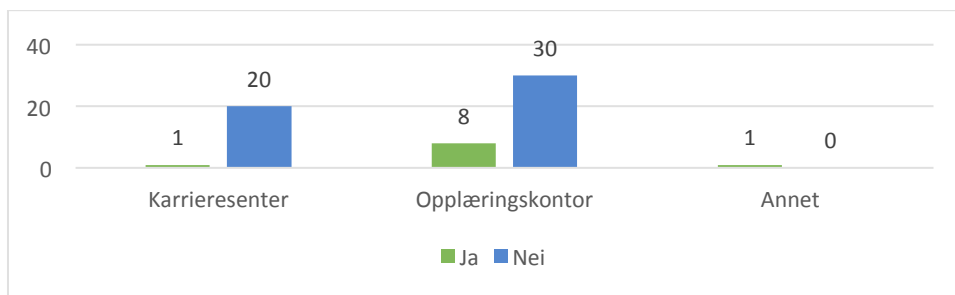
De som kjente til samarbeidsavtalene ble bedt om å oppgi hvordan de selv bruker disse. Her kunne de velge flere svar. Som figuren under viser, oppgir halvparten av de som jobber på opplæringskontor og to tredjedeler av de som jobber på karrieresenter at de ikke bruker avtalene selv. De som bruker avtalene, bruker dem til flere formål, for det meste til å skaffe lærlingeplass og til å motivere bedrifter til å bli lærebedrifter.



Figur 17. Hvordan bruker du selv disse samarbeidsavtalene? Kryss av for de alternativene som passer best for deg. Du kan velge flere svar. N=57.

Videre ble respondentene spurt om de selv hadde en rolle i å opprette formelle samarbeidsavtaler. Som figuren under viser, gjelder dette for åtte personer på opplæringskontor, én på karrieresenter og for den ene respondenten som hadde oppgitt 'annet' som yrkestilknytning.

Figur 18. Har du en rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv for faget YFF? N=59.



De ti personene som har en slik rolle ble spurt om hva denne rollen innebærer. Som tabellen under viser, oppgir flest uformell kontakt med bedrifter (8) og inngåelse av kontrakter (6) oppfølging av samarbeidskontrakter (6). Under alternativet 'annet' kunne respondentene skrive med egne ord hva dette var, og en respondent skrev 'koordinering mellom YFF-lærere og skole.'

Tabell 24. Hva er din rolle i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv? Flervalg mulig. N=10.

Rolle	Antall
Uformell kontakt med bedrifter/arbeidsliv og/eller eget nettverk i arbeidslivet	8
Inngåelse av kontrakter	6
Oppfølging av samarbeidsbedrifter	6
Samarbeid om innhold i kontrakter	2
Annet	1
Publisering på utdanning.no	0
N	10

Det kan som nevnt tidligere være grunn til å tro at representantene fra opplæringskontor som har svart at de jobber med inngåelse av kontrakter, tenker på lærekontrakter og ikke de formelle samarbeidsavtalene som publiseres på Utdanning.no, da dette ikke er en oppgave som normalt ligger til opplæringskontorene.

3.1.3 VURDERING AV NYTTEVERDIEN AV SAMARBEIDSAVTALENE

Respondentene som kjente til samarbeidsavtalene ble bedt om å oppgi hvor nyttig de mener at disse avtalene er i forbindelse med en rekke formål. Også her ble svaralternativene rangert fra 1 til 4, og vi slår sammen de to mest positive og de to mest negative svaralternativene.

Ansatte i skolen opplever avtalene som nyttige i forhold til å skaffe praksisplasser, læreplasser, motivere arbeidslivet til å bli lærebedrift, og øke tilgangen til læreplasser i regionen. De blir oppfattet som noe mindre nyttige i forhold til å skaffe læreplasser til lærekandidater.

Tabell 25. Ansatte i skolen: I hvilken grad opplever du at samarbeidsavtalene er nyttige i arbeidet med følgende:

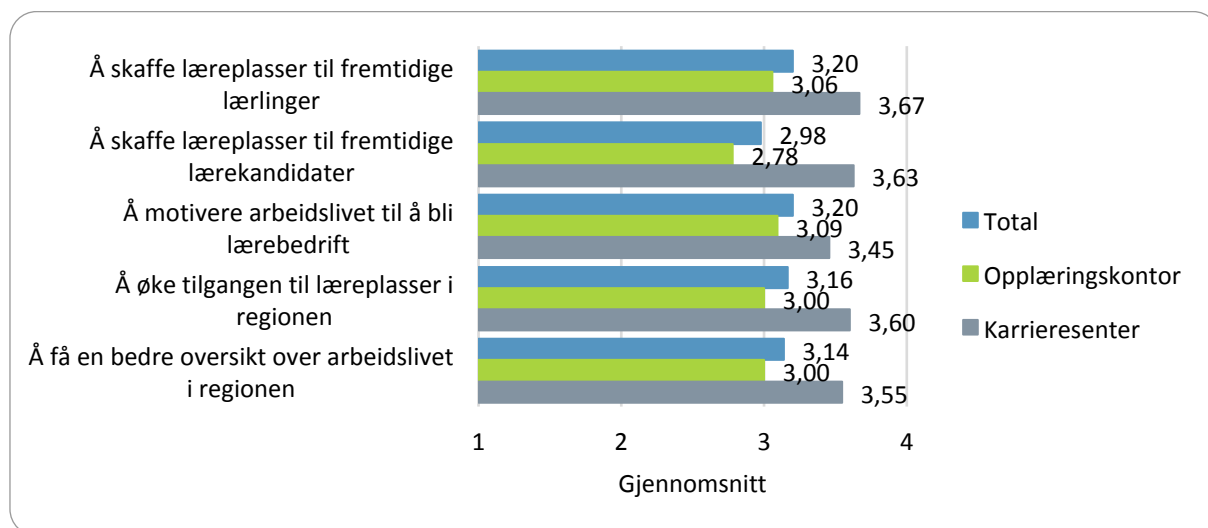
	I svært stor grad/i stor grad	I svært liten grad/i liten grad	Ikke aktuelt for meg	N
Å skaffe praksisplasser til elever	30	13	6	49
Å skaffe læreplasser til fremtidige lærlinger	28	13	9	50
Å skaffe læreplasser til fremtidige lærekandidater	13	18	13	44
Å motivere arbeidslivet til å bli lærebedrift	27	13	9	49
Øke tilgangen til læreplasser i regionen	30	12	7	49

Respondentene fra opplæringskontor og karrieresentre skulle også ta stilling til nytten ved de samme formålene knyttet til samarbeidsavtalene. De vurderer avtalene som nyttige, spesielt i forhold til å motivere arbeidslivet til å bli lærebedrifter og til å finne læreplasser til fremtidige lærlinger. Det er også ganske mange som ikke har noen formening om nytten. I tabellen under skiller vi ikke mellom karrieresentre og opplæringskontor.

Tabell 26. Opplæringskontor og karrieresenter: I hvilken grad opplever du at samarbeidsavtalene mellom skoler og arbeidsliv er nyttig i arbeidet med følgende:

	I svært stor grad/ i stor grad	I svært liten grad/ i liten grad	Vet ikke	N
Å skaffe læreplasser til fremtidige lærlinger	36	9	11	56
Å skaffe læreplasser til fremtidige lærekandidater	28	13	14	55
Å motivere arbeidslivet til å bli lærebedrift	39	6	11	56
Øke tilgangen til læreplasser i regionen	34	9	13	56
Å få en bedre oversikt over arbeidslivet i regionen	35	9	12	56

Figuren under viser gjennomsnittlig opplevelse av nytte mellom respondentene fra opplæringskontor og karrieresentre. Figuren viser at representantene fra karrieresentrene gjennomsnittlig scoret nytten veldig høyt. Det er viktig å påpeke at det er få representanter fra karrieresentre som oppgir å være direkte involvert i arbeidet med samarbeidsavtaler og som oppgir at de selv bruker dem. Deres opplevelse av nytte ser dermed ut å være basert på antakelser om nytte mer enn egen erfaring.



Figur 19. I hvilken grad opplever du at samarbeidsavtalene mellom skoler og arbeidsliv er nyttig i arbeidet med følgende

3.1.4 SUKSESSKRITERIER FOR OG UTFORDRINGER VED INNGÅELSE AV FORMELLE SAMARBEIDSAVTALER

De personene i skole, opplæringskontor og karrieresenter som oppga å ha en rolle i inngåelsen av slike samarbeidsavtaler ble videre spurt om suksesskriterier for å opprette avtalene. Spørsmålet ble formulert som påstander, og respondentene ble bedt om å oppgi hvor enige de er i påstandene på en skala fra 1 til 4, der 1 var 'helt uenig,' 2 var 'delvis uenig,' 3 var 'delvis enig' og 4 var 'helt enig.'

Som følgende tabell viser legger flest ansatte i skolen mest vekt på tidligere uformelt samarbeid, bedriftenes innstilling, og at skolene selv har tatt ansvar. Utdanningsavdelingens oppfølging tillegges minst betydning, men allikevel er halvparten enige i at oppfølgingen er

viktig. Det er også en del som ikke tillegger de digitale verktøyene på Utdanning.no og fellessamlinger like sentral betydning som suksesskriterier.

Tabell 27. Ansatte i skolen: Hvor enig eller uenig er du i påstandene om suksesskriterier for å etablere samarbeidsavtaler med arbeidslivet? N=46.

	Helt/ delvis enig	Helt/ delvis uenig	Annet	N
Tidligere uformelt samarbeid har dannet et viktig grunnlag for å etablere formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	43	1	2	46
Oppfølging fra Utdanningsavdelingen har vært en sentral suksessfaktor i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	23	11	2	46
De digitale verktøyene på Utdanning.no, med blant annet digitale samarbeidsavtaler, har dannet et viktig fundament for å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	33	11	2	46
At skolene selv har tatt ansvaret for å registrere samarbeidsavtalene digitalt har vært en suksessfaktor for å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	39	5	2	46
At bedrifter og arbeidsliv har vært positivt innstilt har vært en sentral suksessfaktor for å lykkes med å etablere formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	39	6	1	46
Fellessamlinger i prosjekt samarbeid skole og arbeidsliv i Nordland har vært viktig i skolens arbeid med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	27	12	7	46

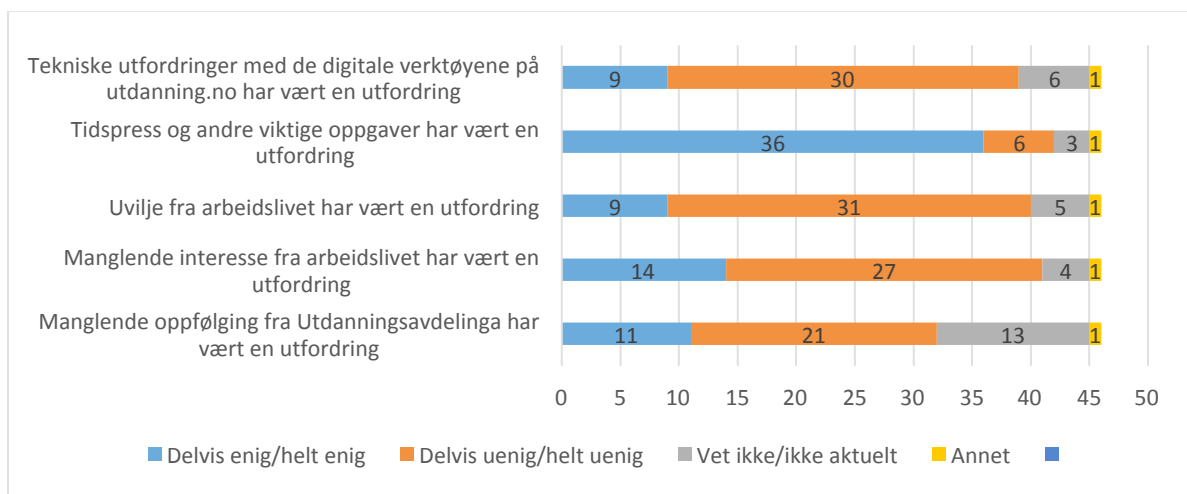
I den følgende tabellen ser vi de samme resultatene for de ti respondentene i opplæringskontor og karrieresentre som har oppgitt å ha en rolle i å inngå samarbeidsavtalene. I likhet med de ansatte i skolen tillegger også disse målgruppene uformelt samarbeid en vesentlig rolle som suksessfaktor. Åtte av ti vektlegger også oppfølgingen fra Utdanningsavdelingen og at skolene selv har tatt ansvaret for registreringen som sentrale suksessfaktorer. Gruppen er mer delt i meningen om hvorvidt de digitale verktøyene er en sentral suksessfaktor, og til forskjell fra de ansatte i skolene er flertallet uenig i at positiv innstilling hos bedrifter og arbeidsliv er et sentralt suksesskriterium.

Tabell 28. Opplæringskontor og karrieresentre: Hvor enig eller uenig er du i påstandene om suksesskriterier for å etablere samarbeidsavtaler med arbeidslivet? N=10.

	Helt enig/ delvis enig	Helt uenig/ delvis uenig	N
Tidligere uformelt samarbeid har dannet et viktig grunnlag for å etablere formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	7	3	10
Oppfølging fra Utdanningsavdelingen har vært en sentral suksessfaktor i arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	8	2	10
De digitale verktøyene på Utdanning.no, med blant annet digitale samarbeidsavtaler, har dannet et viktig fundament for å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	5	5	10
At skolene selv har tatt ansvaret for å registrere samarbeidsavtalene digitalt har vært en suksessfaktor for å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet	8	2	10
At bedrifter og arbeidsliv har vært positivt innstilt har vært en sentral suksessfaktor for å lykkes med å etablere formelle	3	7	10

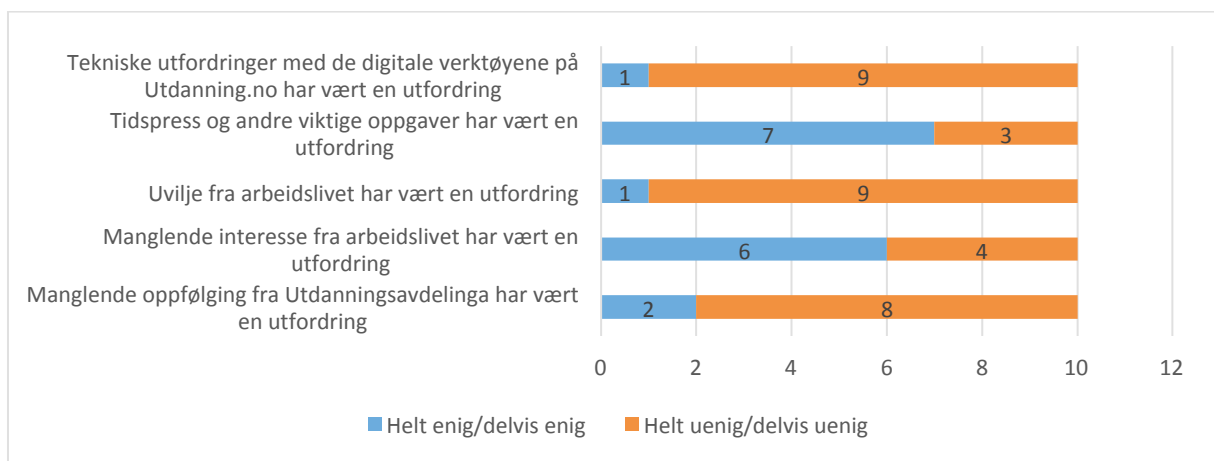
Alle som svarte på spørsmål om suksesskriterier fikk muligheten til å skrive inn andre suksesskriterier med egne ord. Én skrev: 'større fleksibilitet fra skolene ift. YFF og når det passer for lærebedrifter å ta imot elevene,' og en annen respondent skrev 'God oppfølging og veiledning, samt gode samlinger ved oppstart av prosjektleder.'

De samme respondentene som ble spurt om suksesskriterier ble også bedt om å redegjøre for utfordringer i å opprette slike samarbeidsavtaler. Også her svarte de på en skala fra 1 til 4, og vi rapporterer absolutte hele tall i figurene under. Tidspress er den eneste utfordringen som mange av de ansatte i skolene mener er viktig. De andre faktorene oppleves i liten grad som utfordrende.



Figur 20. Ansatte i skolen: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om utfordringer knyttet til arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet. N=46.

Også blant de fra karrieresentre og opplæringskontor som har en rolle i å inngå samarbeidsavtaler, er tidspress den utfordringen som blir nevnt av flest. I disse målgruppene er det en langt større andel enn i skolene som trekker frem manglende interesse fra arbeidslivet som en utfordring.



Figur 21. Karrieresentre og opplæringskontor: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om utfordringer knyttet til arbeidet med å opprette formelle samarbeidsavtaler med arbeidslivet. N=10.

Vi antar som nevnt tidligere at de fra opplæringskontor som har svart på dette spørsmålet trolig oppfatter spørsmålet dit hen at formelle samarbeidsavtaler kan handle om lærekontrakter selv om hensikten med spørsmålet har vært å spørre om arbeid med de formelle samarbeidsavtalene som er publisert på Utdanning.no.

De som svarte på spørsmålet fikk også mulighet til å skrive inn med egne ord dersom de opplevde andre utfordringer enn de som var nevnt her. To respondenter benyttet seg av denne muligheten, og begge pekte på utfordringer i skolen. En formidlingskoordinator etterlyser at YFF-lærerne kommer mer på banen i forhold til samarbeidsavtalene, og påpeker at det fortsatt legges stor vekt på uformelle bekjenskaper lærer-bedrift, og at mange ikke bruker avtalene. Koordinatoren opplever derfor at arbeidet med oppdatering og inngåelse av formelle avtaler blir bortkastet. En annen koordinator peker på at man i tillegg til registrering av avtaler på nett må jobbe med selve innholdet i avtalene. Dette oppleves som litt upraktisk og gir dobbeltarbeid. Én skrev at *...avtalene må følges opp, skolene må gjøre sitt til å bidra til at YFF kan gjennomføres i lærebedriftene*, mens en annen respondent skrev *Læreplan og mål for YFF ved utplassering synes å være mangelvare. Faglærere har ikke nok fokus på å forberede elevene før de skal på YFF. Samarbeid og forståelse fra skolen ift. ansvarsfordeling i faget YFF*. Dette virker imidlertid å være unntaket snarere enn regelen.

3.2 OPPSUMMERING OM PUBLISERTE SAMARBEIDSAVTALER

Hvordan brukes de digitale/publiserte samarbeidsavtalene for utplassering i faget YFF?

Av 88 elever er det 55 som kjenner til avtalene mellom skolen og bedrifter. De fleste elevene oppgir at de fikk kjennskap til avtalene av lærer. 33 elever mener å vite at den bedriften de selv er utplassert i har samarbeidsavtale.

De fleste ansatte i skole og respondenter fra opplæringskontor og karrieresentre kjenner til samarbeidsavtalene mellom skolene og arbeidslivet. Om lag halvparten av de ansatte i skole oppgir at avtalene mellom deres skole og bedrifter/arbeidsplasser er publisert på Utdanning.no/Finnlærebedrift.no. Om lag ¼ oppgir at noen avtaler er publisert, mens noen færre igjen ikke vet. Kun to oppgir at ingen avtaler er publisert på nettstedet.

Av ansatte i skolene er det i hovedsak formidlingskoordinatorer, faglærere i YFF og rådgivere som bruker avtalene selv. Flertallet av rektorer, avdelingsledere og OT-koordinatorer oppgir at de ikke bruker avtalene. Halvparten av respondentene fra opplæringskontorene (21 av 42) bruker dem, mens det er få fra karrieresentrene (seks av 21). Lærere i YFF og formidlingskoordinatorer oppgir at de bruker avtalene i arbeidet med å skaffe praksisplass for elevene. Halvparten av formidlingskoordinatorer og avdelingsledere, mens noen færre av lærerne og rådgiverne, oppgir at de bruker dem i veiledning av elever eller kollegaer.

Hvilken nytte opplever de ulike målgruppene av samarbeidsavtalene?

Ansatte i skolen opplever i ganske stor grad samarbeidsavtalene som nyttige, både i arbeidet med å skaffe læreplasser, praksisplasser, motivere bedrifter til å bli lærebedrift og til å øke tilgangen til læreplasser i regionen. Gjennomsnittlig opplevd nytteverdi hos

opplæringskontorene er litt lavere enn for de ansatte i skolen, mens nytteverdien vurderes som veldig høy av representantene fra karrieresentrene. Det er verd å presisere at få av disse oppgir at de bruker eller er involvert i inngåelse av avtalene.

Hvordan har skolene organisert arbeidet med inngåelse og formalisering av avtaler?

Om lag halvparten av formidlingskoordinatorene, en av fire lærere i YFF og en av tre avdelingsledere oppgir at de selv jobber aktivt med å signere avtaler. De fleste oppgir at deres rolle omhandler uformell kontakt med arbeidslivet, mens rundt halvparten også er involvert i inngåelse av kontrakter, oppfølging av bedriftene, samarbeid om selve innholdet og publisering på Utdanning.no. Ellers er det noen formidlingskoordinatorer som skriver at de oppfordrer YFF-lærere til å inngå avtaler og bruker tid på å kartlegge hvilke bedrifter skoler faktisk samarbeider med. En formidlingskoordinator etterlyser større engasjement hos avdelingsledere på YF i arbeidet med å formalisere avtaler.

Representanter for opplæringskontorene oppgir i hovedsak å bruke avtalene for å finne lærlinger til bedrifter og til å motivere bedrifter til å bli lærebedrifter. Også blant disse er uformell kontakt, etterfulgt av oppfølging av bedrifter, oppgitt som de viktigste rollene i arbeidet med å inngå formelle avtaler.

Hva oppleves som sentrale suksesskriterier og utfordringer i arbeidet?

Av suksesskriterier legger både ansatte i skolen, opplæringskontor og karrieresentre samlet sett stor vekt på tidligere uformelt samarbeid, og at skolene selv har tatt ansvar for avtalene. I skolene vurderes bedriftenes innstilling som viktig, noe som i mindre grad er vektlagt blant opplæringskontor (og karrieresentre). Mens utdanningsavdelingens oppfølging tillegges minst betydning i skolene, tillegges denne stor betydning blant opplæringskontor og karrieresentre. De digitale verktøyene på Utdanning.no tillegges mindre betydning av begge gruppene, men allikevel vurderes dette som viktig av tre av fire av de ansatte i skolen. Fellessamlinger tillegges samlet sett også mindre sentral betydning som suksesskriterier blant ansatte i skolen.

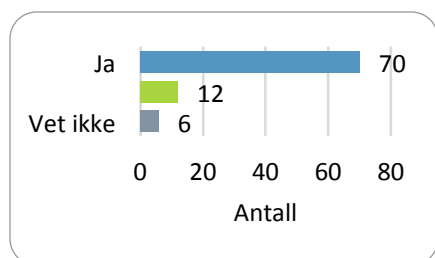
Den utfordringen som utmerker seg i arbeidet med å inngå formelle samarbeidsavtaler er tidspress og andre viktige oppgaver. Det er også en del, særlig fra opplæringskontorene, som trekker frem manglende interesse fra arbeidslivet som en utfordring, noe vi igjen antar skyldes at de oppfatter spørsmålet å gjelde lærekontrakter og ikke de formelle samarbeidsavtalene.

4 SKOLENES ARBEID FOR Å SKAFFE LÆREPLASSER

Alle målgruppene ble stilt en rekke spørsmål knyttet til eget og andres arbeid med å formidle elever til læreplasser. Innledningsvis presenterer vi også i dette kapittelet elevenes svar – her om egne planer og bistand i planlegging og søknadsprosesser.

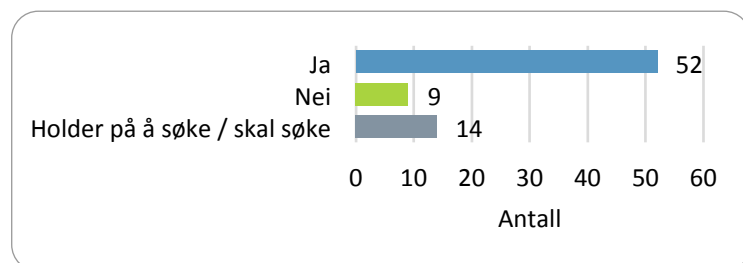
4.1 ELEVENE OM EGNE PLANER OG BISTAND I PLANLEGGING AV LÆRETID

På spørsmål om hvorvidt de selv har planer om å bli lærling eller lærekandidat neste skoleår svarer 70 elever ja, 12 svarer nei, og seks elever sier at de ikke vet.



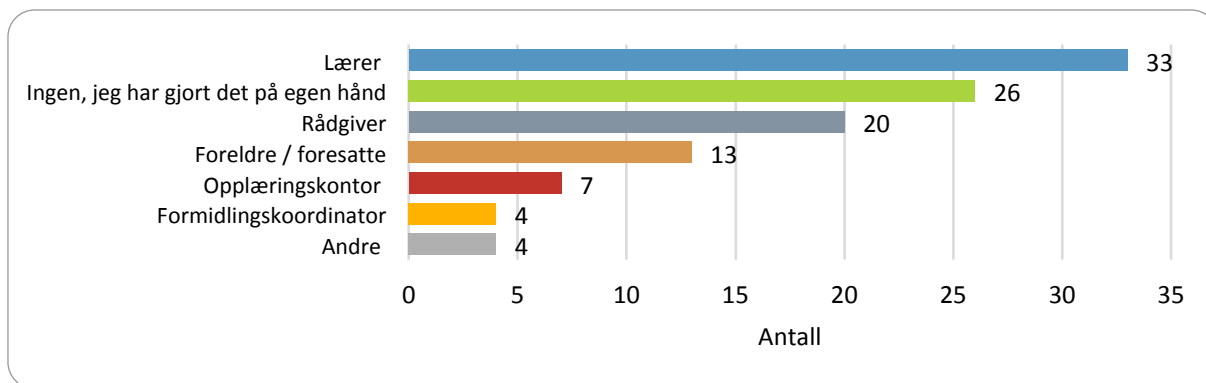
Figur 22. Har du planer om å bli lærling eller lærekandidat neste skoleår? N=88.

De 76 elevene som svarte ja eller vet ikke på spørsmålet over, fikk et oppfølgingsspørsmål om hvorvidt de hadde søkt på læreplass for neste skoleår. 52 av disse elevene svarer ja, mens 14 sier at de holder på å søke eller skal søke. Kun ni svarer nei. Undersøkelsen ble gjennomført i mars 2018.



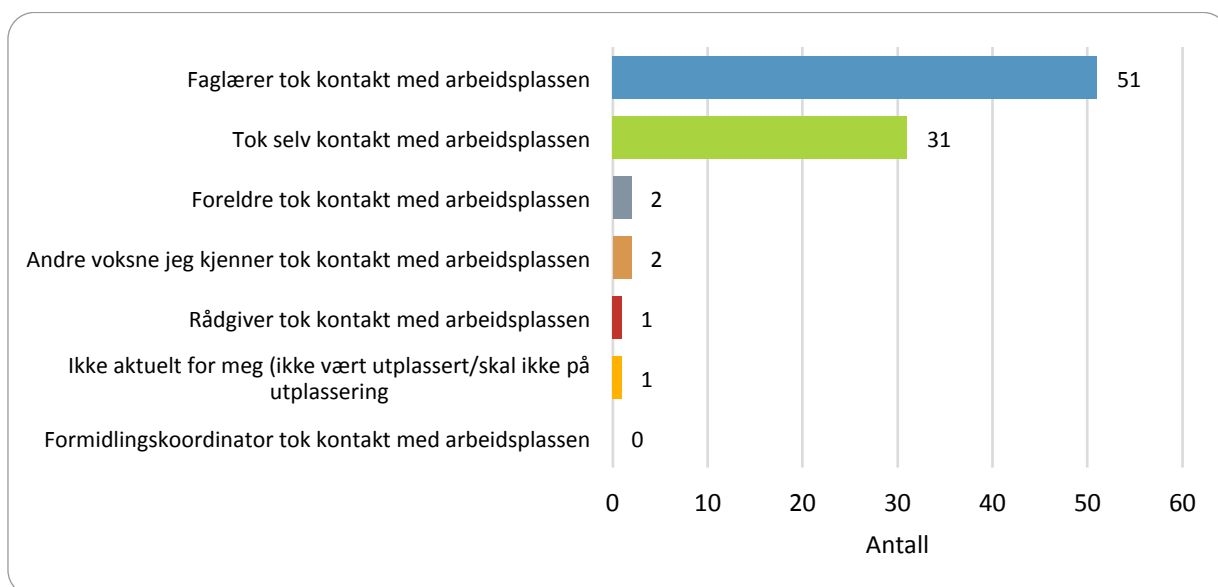
Figur 23. Har du søkt om læreplass for neste skoleår? N = 75

Elevene fikk videre spørsmål om hvem som har hjulpet dem med å finne eller søke læreplass. De kunne velge mellom flere oppgitte alternativer. Av de 66 elevene som besvarte dette spørsmålet oppga halvparten lærer, mens 20 oppga rådgiver og 13 foreldre eller foresatte. Syv elever oppga at opplæringskontor har hjulpet dem med å finne eller søke læreplass, mens kun fire nevner formidlingskoordinator. 26 av elevene oppga at ingen har hjulpet dem. Igjen ser vi at elevene i stor grad oppgir lærer som den viktigste kilden til informasjon, hjelp og veiledning. Resultatene er oppsummert i figuren under.



Figur 24. Hvem har hjulpet deg med å finne/søke lære plass? Her kan du velge flere alternativer (N = 66).

Vi spurte også elevene om hvordan de fikk sin utplasseringsplass på Vg2. Også her kunne de velge flere svar. Hele 51 av 88 oppgir at faglærer tok kontakt med arbeidsplassen, mens 31 oppgir at de selv tok kontakt. Det er kun to som oppgir at rådgiver tok kontakt, mens ingen oppgir at formidlingskoordinator tok kontakt. Svarene er oppsummert i figuren under:

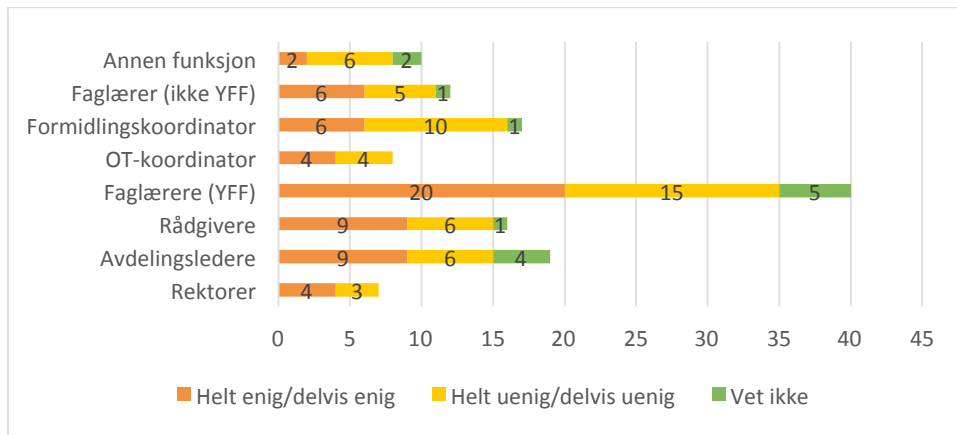


Figur 25. Hvordan fikk du din praksisplass/utplasseringsplass på Vg2? Her kan du krysse av for flere alternativer. N= 88

4.2 PÅSTANDER OM LÆREPLASSER I EGEN REGION OG ARBEID KNYTTET TIL DETTE

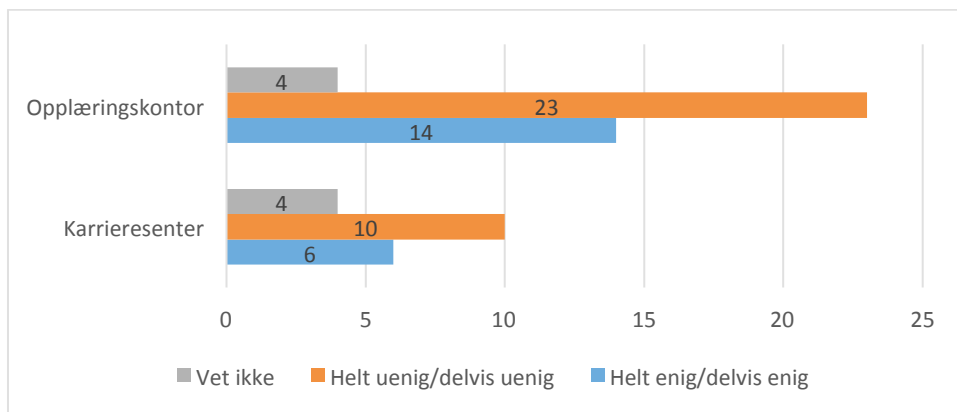
De ansatte i skolen som svarte på undersøkelsen ble bedt om å krysse av på en skala fra 1-4 for i hvor stor grad de var enige i en rekke påstander om lære plasser. Vi presenterer funnene sortert på de ulike funksjonene som respondentene har oppgitt at de har. Da noen av respondentene har krysset av for flere yrkesgrupper blir deres svar på påstandene telt flere ganger. Også her har vi valgt å slå sammen henholdsvis de to positive og de to negative kategoriene.

Vi ser først at de ansatte i skolen er delte i sin oppfatning av hvorvidt regionen som skolen deres tilhører har tilstrekkelig med læreplasser for alle programområder. Overraskende mange ansatte er enige i påstanden, som vi ser av figuren under.



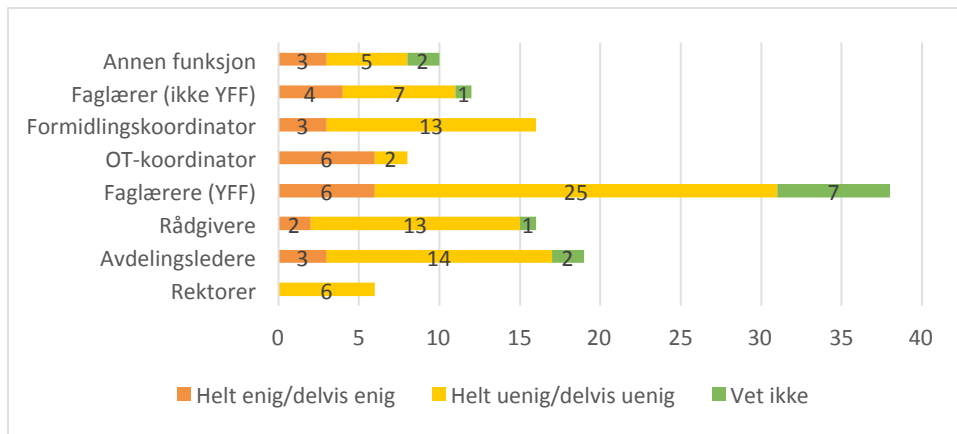
Figur 26. Skole: Regionen som min skole tilhører har tilstrekkelig med læreplasser for alle programområder. N=95.

Figuren nedenfor illustrerer at overraskende mange også av de ansatte på opplæringskontor og karrieresenter er enig i påstanden om at regionen har tilstrekkelig med læreplasser innenfor alle programområder.



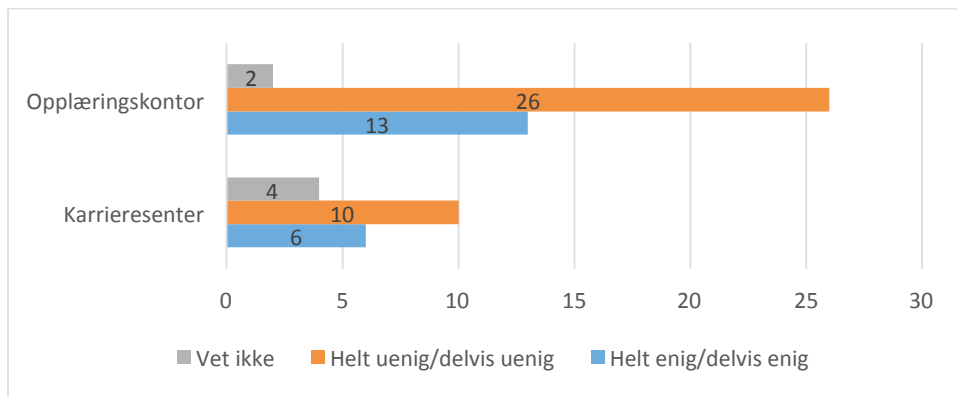
Figur 27. Regionen som jeg jobber innenfor har tilstrekkelig med læreplasser innenfor alle programområder. N=61.

De fleste respondentene er riktignok, som figuren under viser, uenige i at regionen som skolen tilhører mangler læreplasser for alle programområder. Unntaket er de som er OT-koordinatorer. Av disse er seks av åtte enige i påstanden om at regionen mangler læreplasser for alle regioner.



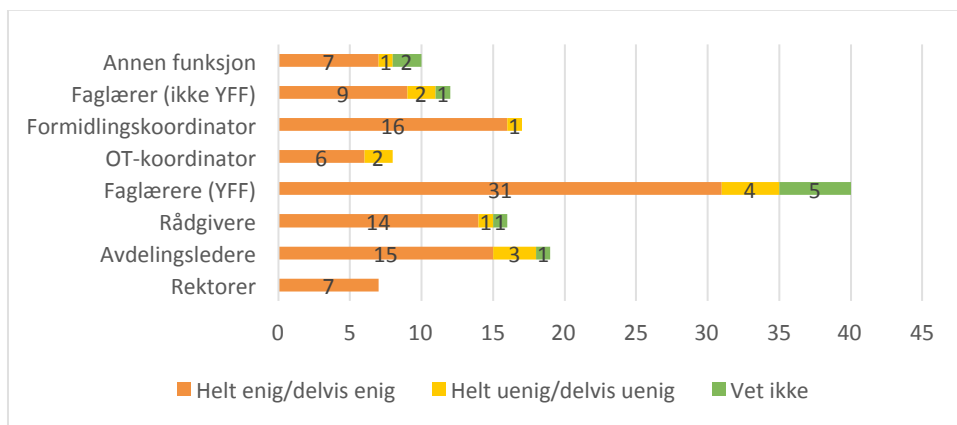
Figur 28. Skole: Regionen som min skole tilhører mangler læreplasser for alle programområder. N=92.

Flertallet av respondenter fra opplæringskontor og karrieresenter er også uenig i at det mangler læreplasser innenfor alle programområder, selv om figuren under viser at 1/3 fra opplæringskontorene er enige i dette:



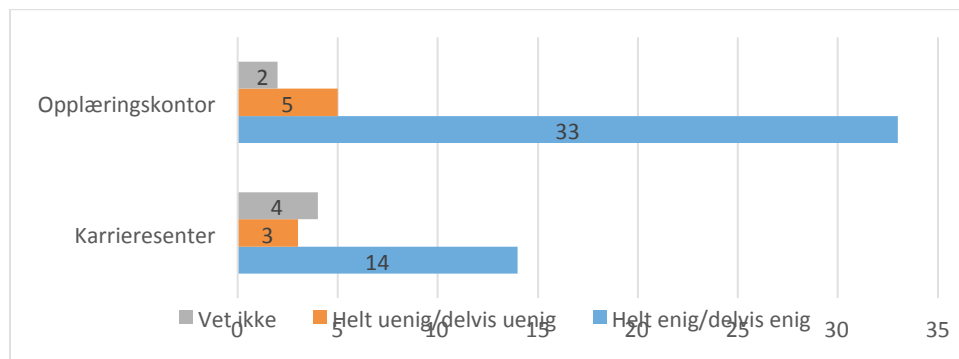
Figur 29. Regionen som jeg jobber innenfor mangler læreplasser innenfor alle programområder. N=61.

Neste påstand var at regionen som skolen tilhører har tilstrekkelig med læreplasser for noen programområder. Dette er de fleste respondentene enige i.



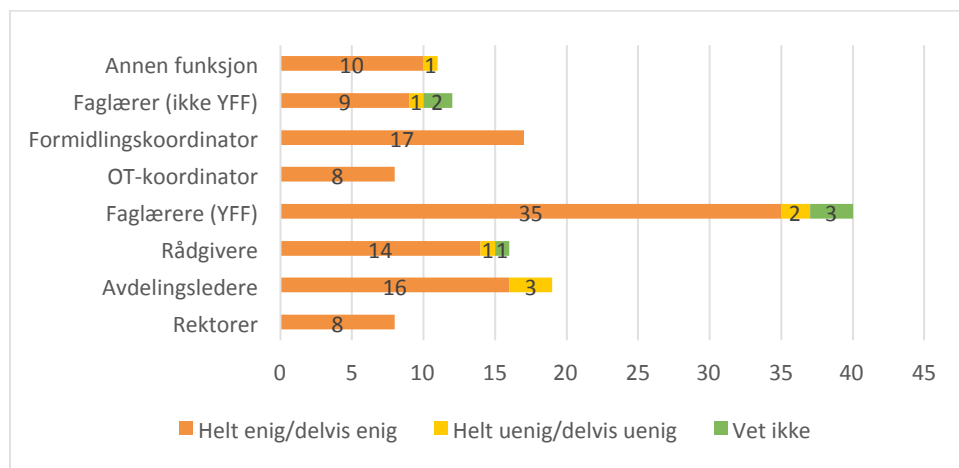
Figur 30. Skole: Regionen som min skole tilhører har tilstrekkelig med læreplasser for noen programområder. N=95.

Langt på vei de fleste respondentene, både på opplæringskontor og karrieresentre, er enige i at de har tilstrekkelig med læreplasser på noen programområder.



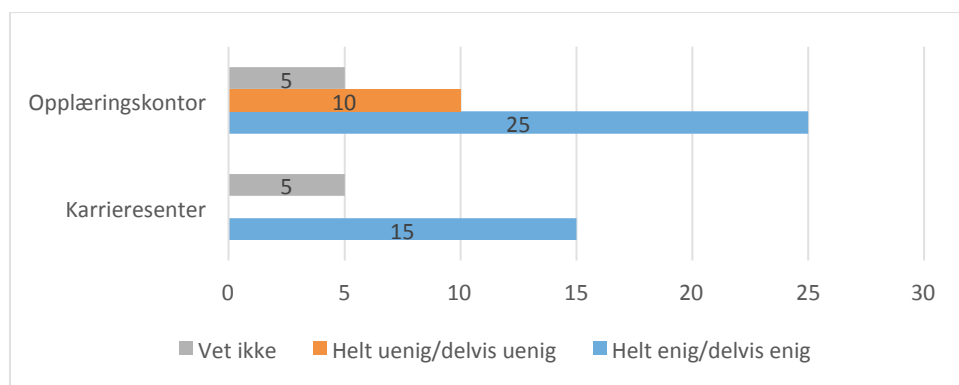
Figur 31. Regionen som jeg jobber innenfor har tilstrekkelig med læreplasser innenfor noen programområder. N=61.

Respondentene ble videre stilt ovenfor påstanden om at deres skole jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. Også denne påstanden er de fleste ansatte i skolen enige i.



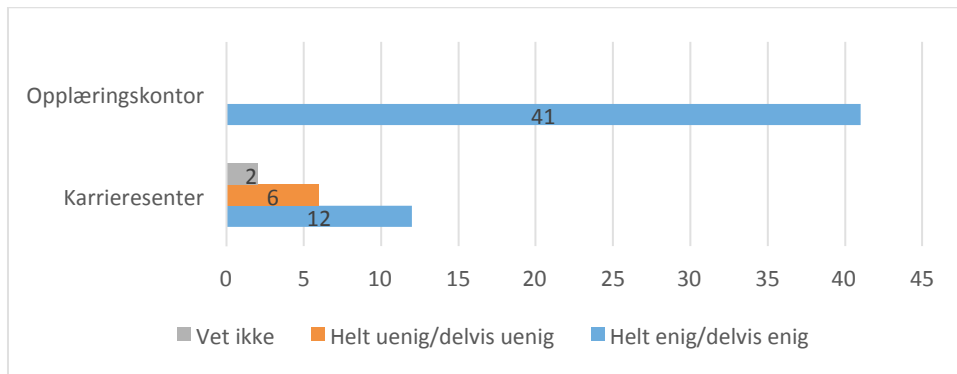
Figur 32. Skole: Min skole jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. N=96.

15 ansatte i karrieresentrene er enige i påstanden om at skolene som de samarbeider med jobber aktivt for å skaffe flere læreplasser i regionen, mens fem personer vet ikke. Ingen er ikke enige i påstanden. Blant de som jobber i opplæringskontorene er 25 personer enige i dette, ti personer er uenige, og fem vet ikke.



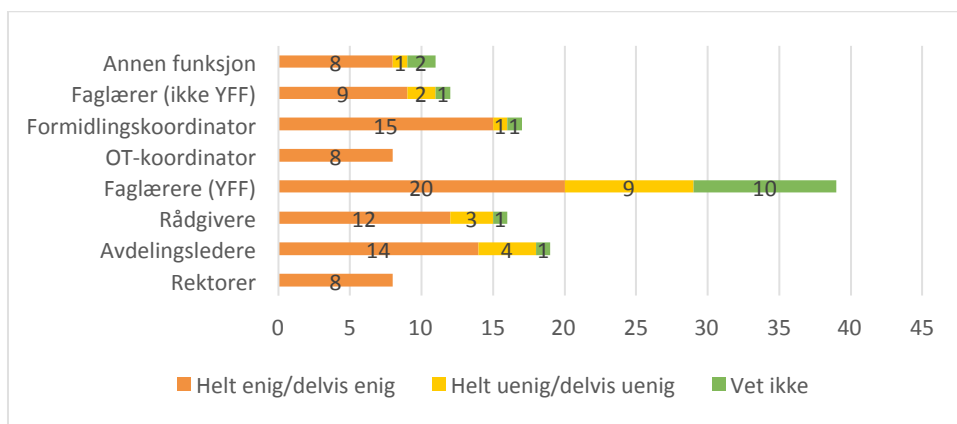
Figur 33. Skolene som jeg samarbeider med jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser i regionen. N=60.

Videre ser vi at alle ansatte på opplæringskontor og i underkant av 2/3 som jobber på karrieresenter er enige i påstanden om at kontorene de selv representerer jobber aktivt med å skaffe flere lære plasser.



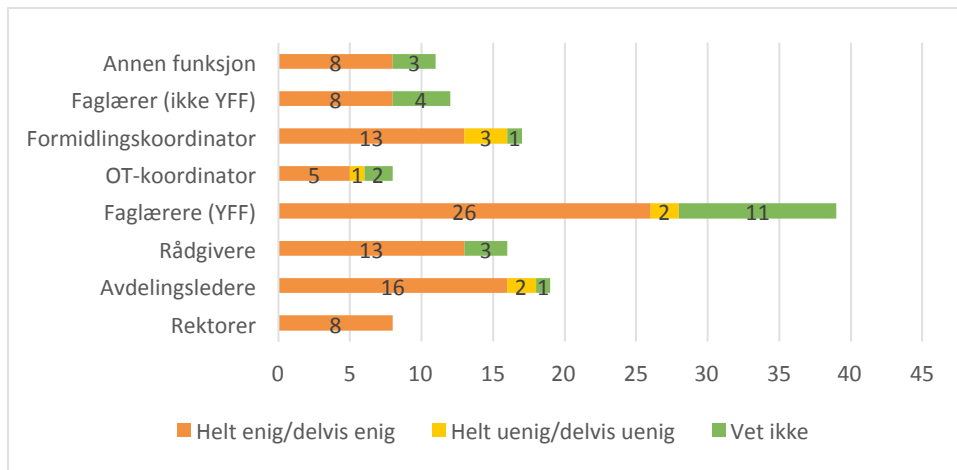
Figur 34. Opplæringskontoret eller karrieresenteret som jeg representerer jobber aktivt med å skaffe flere lære plasser. N=61.

Deretter fulgte et spørsmål til aktørene i skolene om hvorvidt det er avklart i skolen hvem som har ansvar for å skaffe lære plasser. Også denne påstanden er de fleste respondentene enige i. Unntaket er faglærere for YFF hvor om lag en av tre er uenig, mens en av fire ikke vet. At fire avdelingsledere og tre rådgivere heller ikke er enige i påstanden om at det er avklart hvem som har dette ansvaret, tyder på at dette ikke er et tydelig ansvarsområde i alle skolene.



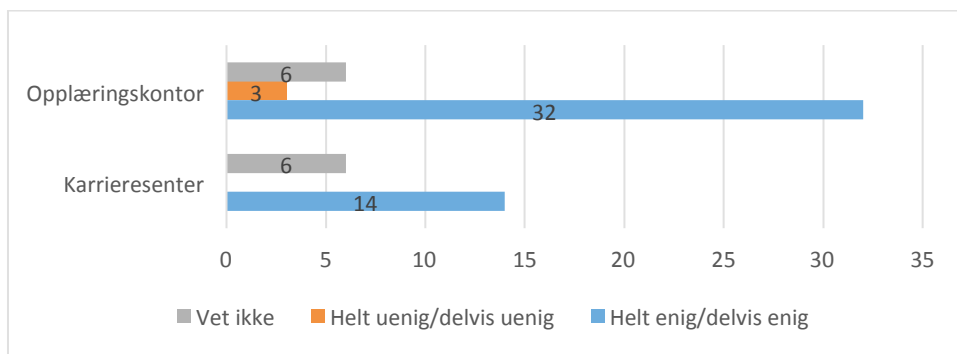
Figur 35. Det er avklart hvem i skolen som har ansvar for å skaffe flere lære plasser. N=95.

Siste påstand om lære plasser er at samarbeidsarenaene som er opprettet rundt arbeidet med å skaffe nok lære plasser er et nyttig verktøy for å nå målet om flere lære plasser. Som figurene under illustrerer, er de fleste enige i at samarbeidsarenaene som er opprettet er et nyttig verktøy for å nå målet om flere lære plasser. Det er også her ganske mange faglærere som ikke vet.



Figur 36. Samarbeidsarenaene som er opprettet rundt arbeidet med å skaffe nok læreplasser er et nyttig verktøy for å nå målet om flere læreplasser. N=95.

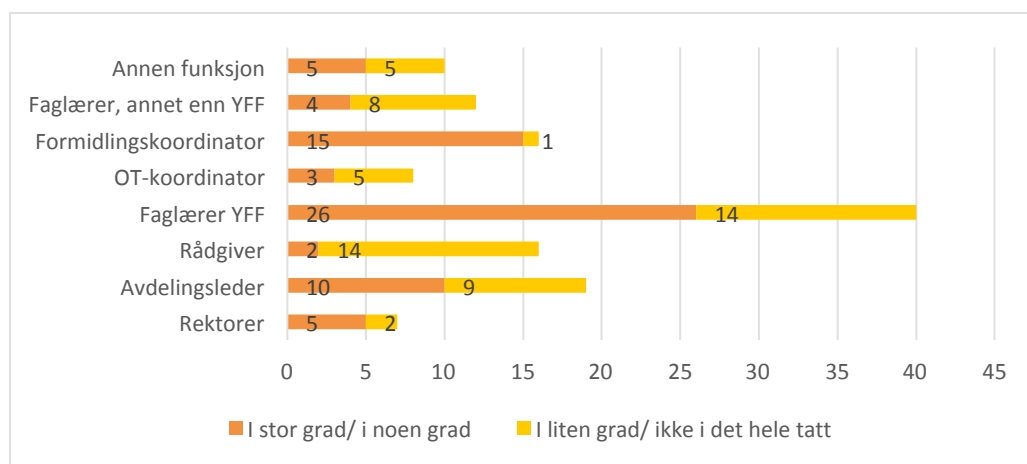
Også dette spørsmålet er de fleste respondentene fra opplæringskontor og karrieresentre enige i. Kun tre representanter fra opplæringskontor er uenige, mens det er seks personer fra henholdsvis opplæringskontor og karrieresentre som ikke vet.



Figur 37. Samarbeidsarenaene som er opprettet rundt arbeidet med å skaffe nok læreplasser er et nyttig verktøy for å nå målet om flere læreplasser. N=61.

4.2.1 VURDERING AV EGEN ROLLE I ARBEIDET MED Å SKAFFE LÆREPLASSER

De ulike målgruppene i skolene ble spurt om de selv er aktivt involvert i arbeidet med å skaffe læreplasser for skolens elever. 18 personer svarte 'ja, i stor grad' og 32 personer svarte 'ja, i noen grad,' som utgjør omtrent halvparten av de som svarte på spørsmålet. Figuren under illustrerer hvordan svarene fordeler seg over de ulike yrkesgruppene/funksjonene i skolen. Vi ser at alle formidlingskoordinatorer med unntak av én er involvert i dette arbeidet, og omtrent to av tre faglærere i YFF. Over halvparten av avdelingslederne er også involvert i arbeidet. Blant de andre yrkesgruppene er det lavere antall som er involvert i arbeidet med å skaffe læreplass.



Figur 38. Skole: Er du aktivt involvert i arbeidet med å skaffe flere læreplasser for skolens elever? N=94.

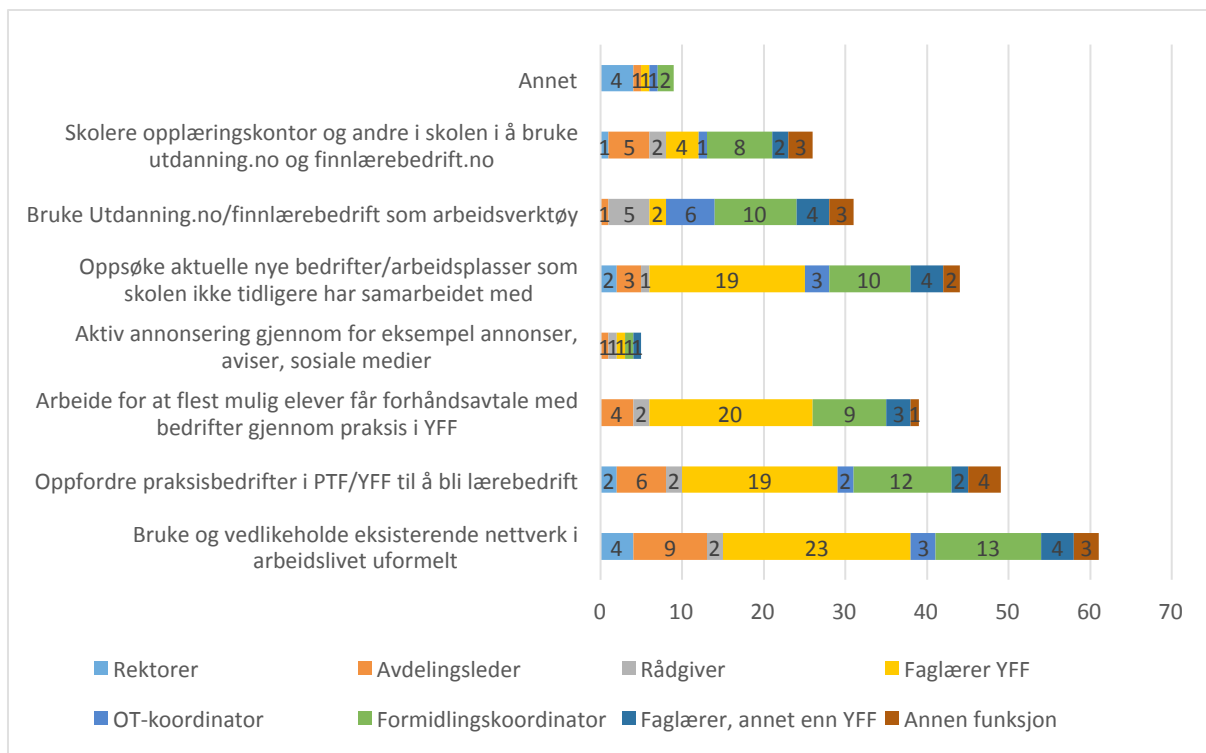
Ansatte på opplæringskontor oppgir i langt større grad enn de på karrieresentrene at de er involvert i arbeidet med å skaffe flere læreplasser. Kun to ansatte på opplæringskontor er 'i liten grad' involvert i dette. Samtidig ser vi at ingen ansatte på karrieresenter er involvert i dette i stor grad, og kun to av er 21 'i noen grad' involvert i dette arbeidet.

Tabell 29. Karrieresenter og opplæringskontor: Er du aktivt involvert i arbeidet med å skaffe flere læreplasser i regionen? N=63.

	Ja, i stor grad	Ja, i noen grad	Nei, i liten grad	Nei, ikke i det hele tatt	N
Total	29	13	10	11	63
Opplæringskontor	29	10	2	0	41
Karrieresenter	0	2	8	11	21
Annet		1			1

De som svarte bekreftende på at de jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser ble også spurt hva deres arbeid går ut på med å skaffe læreplasser konkret går ut på. Vi presenterer her svarene fra ansatte i fordelt på funksjonene i skolen, og presenterer bare tallene for dem som har disse arbeidsoppgavene.

Figuren under viser at samarbeid med eksisterende nettverk i arbeidslivet er den metoden flest oppgir å bruke. Det er også mange lærere som nevner arbeid med å oppsøke nye bedrifter og at de gjennom arbeidet og samarbeidet knyttet til praksis i YFF-faget jobber indirekte med å skaffe flere arbeidsplasser. Det er få lærere som oppgir at de jobber med dette ved å bruke Utdanning.no, men dette er det flere formidlingskoordinatorer som gjør.



Figur 39. Hva går arbeidet ditt med å skaffe flere læreplasser konkret ut på? Kryss av for det som passer for ditt ansvarsområde/dine oppgaver. Du kan velge flere svar.

Som tabellen under viser oppgir de aller fleste fra opplæringskontor og karrieresentre (av de som har en rolle i dette arbeidet) at de er aktive i å oppsøke aktuelle nye bedrifter som tidligere ikke har vært i kontakt med skole eller opplæringskontor, og bruker og bidrar i eksisterende uformelle nettverk i arbeidslivet. 14 personer bedrev annonsering i aviser, annonser og sosiale medier, og 13 personer sier at de bruker utdanning.no/finnlærebedrift.no som arbeidsverktøy i møte med nye medlemsbedrifter.

Tabell 30. Hva går arbeidet ditt med å skaffe flere læreplasser i regionen konkret ut på? Kryss av for det som passer for ditt ansvarsområde/dine oppgaver. Du kan velge flere svar. N=42.

Navn	Antall
Oppsøke aktuelle nye bedrifter/arbeidsplasser som skolene/ opplæringskontorene/ karrieresenteret ikke tidligere har samarbeidet med	36
Bruke og bidra i eksisterende uformelle nettverk i arbeidslivet	34
Aktiv annonsering gjennom for eksempel annonser, aviser, sosiale medier	14
Bruke Utdanning.no/finnlærebedrift som arbeidsverktøy i møte med nye medlemsbedrifter	13
Annet	7
N	42

4.3 SKOLENS ARBEID MED FORMIDLING AV ELEVER TIL LÆREPLASS

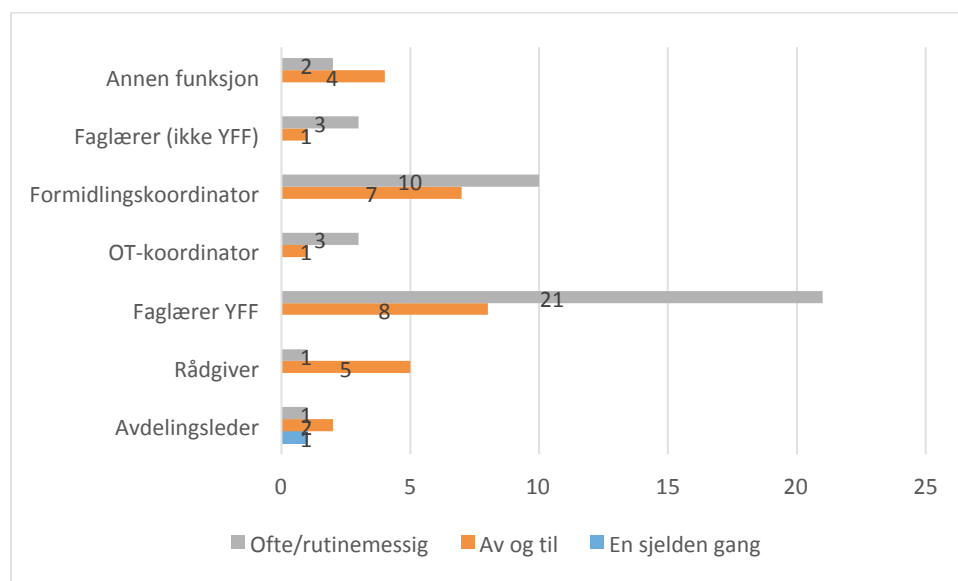
Det påfølgende spørsmålet ble stilt til formidlingskoordinatorer, faglærere i YFF, OT-koordinatorer, avdelingsledere og rådgivere, som ble bedt om å krysse av på en skala på 1 til 4 i hvor stor grad de er involvert i formidling av elever. I tabellen har vi slått sammen kategoriene 'i stor grad' og 'i noen grad', og 'i liten grad' og 'ikke i det hele tatt.' Tabellen viser at det er vanligst blant faglærere og formidlingskoordinatorer å formidle elever til læreplass.

Tabell 31. Er du aktivt involvert i arbeidet med å formidle elever til læreplasser?

	Avd.leder	Rådgiver	Fagl. YFF	OT-koord.	FK	Andre
I stor grad/i noen grad	4	6	29	4	17	6
I liten grad/ikke i det hele tatt	15	10	11	4		3
Total	19	16	40	8	17	9

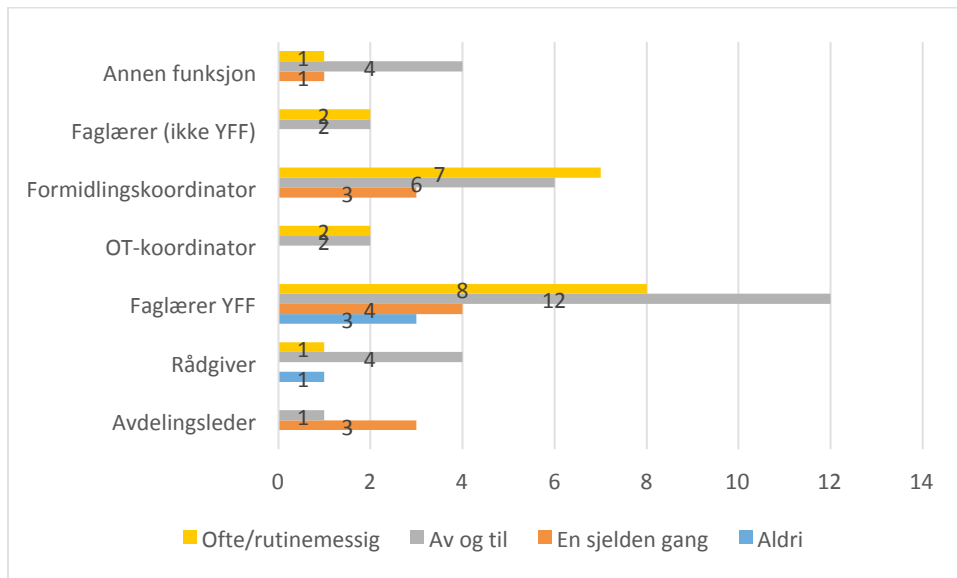
De som svarte bekræftende ble videre spurt i hvilken grad de bidrar aktivt med en rekke ulike aktiviteter i arbeidet med å formidle elever til læreplass (lærlinger og lære kandidater). Her ble respondentene bedt om å svare av følgende svarkategorier: 'aldri,' 'en sjelden gang,' 'av og til' og 'ofte/rutinemessig,' for å fortelle hvor ofte de utgjør en rekke arbeidsoppgaver. Vi presenterer svarene fordelt på de ulike funksjonene som respondentene har i skolen. Da mange av aktørene i skolen innehar flere funksjoner, vil summen av antallet innenfor hver gruppe overstige N. Dette gjelder for figur 40-43.

Først ser vi at å hjelpe elever med å kontakte aktuelle lærebedrifter er vanligst blant de som er faglærere i YFF og formidlingskoordinatorer, mens rådgiverne og avdelingslederne i hovedsak oppgir at de gjør dette av og til. .



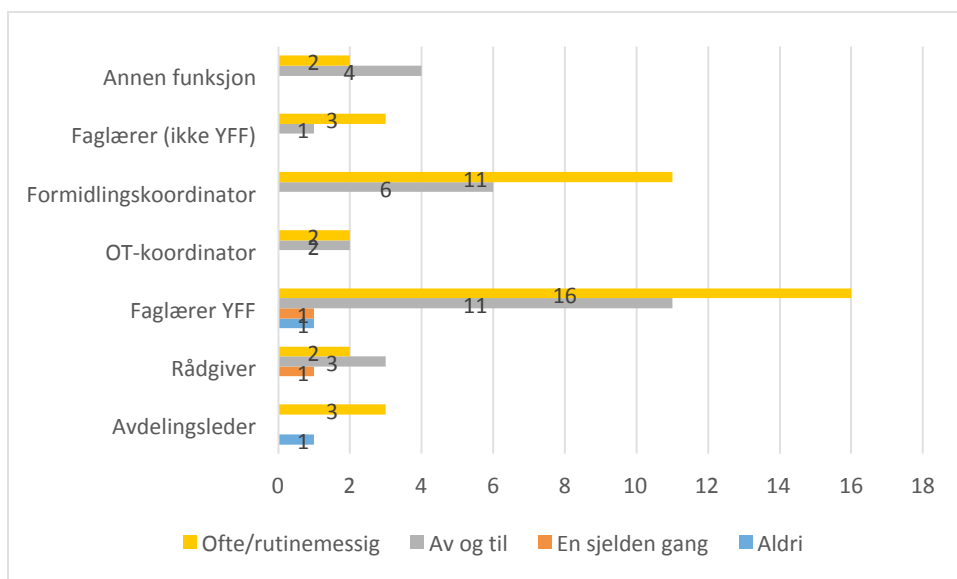
Figur 40. Hjelper elever med å kontakte aktuelle lærebedrifter. N=46.

Deretter ser vi av figuren under at de som hjelper elever med å skrive søknad om læreplass også i stor grad er formidlingskoordinatører og faglærere i YFF, men at det er flere av disse som svarer av og til enn ofte og rutinemessig på dette enn på å hjelpe elever med å kontakte lærebedrifter. Rådgiverne oppgir også at de i hovedsak hjelper elever av og til, mens avdelingslederne i hovedsak svarer en sjelden gang. Fire lærere i faget YFF oppgir også at de kun en sjelden gang hjelper elever med å skrive søknad om læreplass, mens tre oppgir at de aldri gjør det.



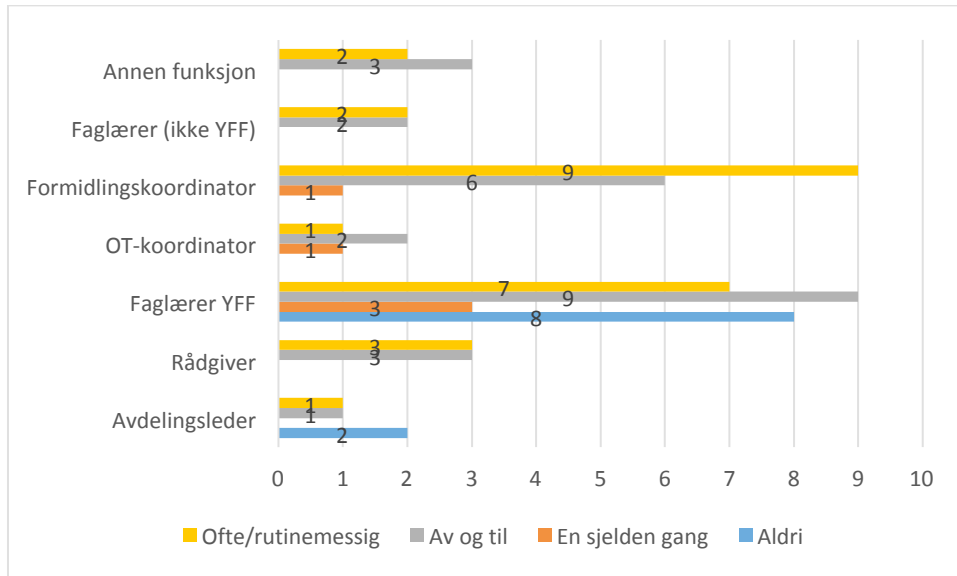
Figur 41. Hjelper elever konkret med å skrive søknad om læreplass. N=44.

Det er også i hovedsak formidlingskoordinatørene og faglærerne på YFF som i hovedsak ofte eller rutinemessig formidler kontakt mellom elever og opplæringskontor, og også her er formidlingskoordinatører og faglærere i YFF de som er mest representert i denne gruppen.



Figur 42. Formidler kontakt mellom elever og opplæringskontor. N=46.

Den eneste yrkesgruppen der det er vanlig å rutinemessig lære opp andre i å bruke utdanning.no og finnlærebedrift.no er blant formidlingskoordinatorer. Det er 11 lærere i YFF som oppgir at de sjelden eller aldri lærer opp elever og andre i det digitale verktøyet, og kun en formidlingskoordinator oppgir det samme.



Figur 43. Lære opp elever og andre ved skolen i å bruke Utdanning.no/Finnlærebedrift.no. N=43.

Rektorer og avdelingsledere ble spurt hvorvidt deres skole har lærlinger, for eksempel i fagene IKT, kontorlag eller byggdrifterfaget. 25 personer svarte ja på dette spørsmål, mens to personer ikke visste. De 25 som svarte ja ble stilt et oppfølgingsspørsmål om hvilke fagområder de har lærlinger innenfor. Da dette spørsmålet er stilt både rektor og avdelingsleder forteller ikke svarene i tabellen under hvor mange skoler som har lærlinger, men hvor mange rektorer og avdelingsledere som har svart at de har. Svarene som er presentert i tabellen under indikerer at de fleste skolene lærlinger innen IKT, og at ganske mange har innen barne- og ungdomsarbeider.

Tabell 32. Innen hvilke fagområder har skolen lærlinger? N=25.

IKT	23
Landbruk	2
Kokk	4
Kontorfag	4
Vaktmesterfag/ byggdrifterfag	4
Byggfag	2
Barne-og ungdomsarbeider	12
Renhold	2
Fiske og fangst	2
Helsefagarbeider	2

I tillegg skrev en respondent at de vurderer kontor og renhold, men at skolen ikke har godkjenning som lærebedrift enda.'

4.4 VARIGE SAMARBEIDSMODELLER MELLOM SKOLE OG ARBEIDSLIV

Neste del av undersøkelsen dreide seg om prosjektarbeid med å utvikle varige samarbeidsmodeller mellom skole og arbeidsliv.

For ansatte i skolen ble dette spørsmålet kun stilt til rektorer. Det første spørsmålet var om rektorene har vært involvert i en prosjektgruppe med mål om å utvikle varige samarbeidsmodeller/arenaer mellom skole og arbeidsliv i Nordland. De fire rektorene som svarte ja på dette ble så spurt hvorvidt arbeidet omkring samarbeidsmodeller har ført til utvikling av konkrete modeller/arenaer for samarbeid. Tre rektorer svarte bekreftende på dette, og en svarte at arbeidet er i prosess.

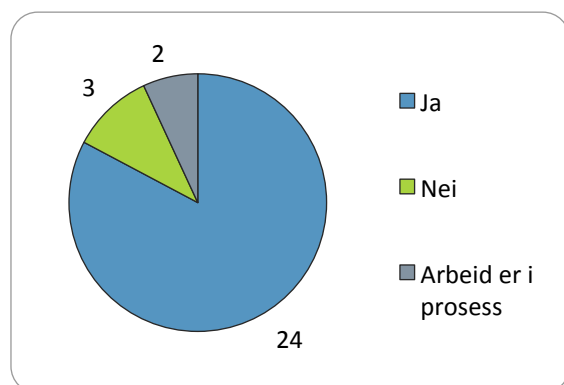
Vi stilte også representantene fra opplæringskontorene og karrieresentrene spørsmål om hvorvidt de selv har vært involvert i slikt prosjektarbeid. Om lag halvparten i hver målgruppe oppgir at de har vært involvert i slikt arbeid, mens fire personer er usikre.

Tabell 33. Har du vært involvert i prosjektarbeid med å utvikle varige samarbeidsmodeller/arenaer mellom skole og arbeidsliv i Nordland? N=63.

	Ja	Nei	Usikker	N
Total	29	29	4	62
Opplæringskontor	17	20	3	40
Karrieresenter	11	9	1	21
Annet	1			1

De 29 respondentene fra opplæringskontor og karrieresenter som svarte bekreftende på at de har vært aktivt involvert i utviklingen av samarbeidsmodeller ble deretter spurt om arbeidet har ført til utvikling av konkrete modeller/arenaer for samarbeid. Som vi ser av figuren nedenfor svarte 24 av 29 personer 'ja' på dette, tre personer svarte 'nei' og to personer svarte at 'arbeidet er i prosess.'

Figur 44. Har arbeid omkring samarbeidsmodeller ført til utvikling av konkrete modeller/arenaer for samarbeid? N=29.



De tre rektorene som svarte bekreftende på at samarbeidet har ført frem, ble så bedt om å skrive med egne ord hvem som koordinerer samarbeidet. Svarene vi fikk var at skolen har ansvar. En rektor oppga at avdelingsleder har ansvar i samarbeid med rådgivere, OT,

formidlingskoordinator og rektor, mens en oppgaveformidlingskoordinator i samarbeid med avdelingsledere, karrieresenter og rektor.

De 26 respondentene fra karrieresentre og opplæringskontor som svarte ja eller 'arbeidet er i prosess' ble også bedt om å svare med egne ord på spørsmål om hvem som koordinerer arbeidet. Her nevnes mange av aktørene som det er naturlig å tenke seg som koordinator for et slikt samarbeid. Under er svarene presentert som en ordsky. Jo større ordet er i ordskyen, jo flere ganger er det nevnt. Opplæringskontor er for eksempel nevnt fem ganger, mens Utdanningsavdelingen er nevnt en gang. Videregående dekker svarene fra rektor, avdelingsleder og lærer.



Figur 45. Opplæringskontor og karrieresenter: Ordsky som illustrerer hvem som koordinerer samarbeidsarenaen. N=26.

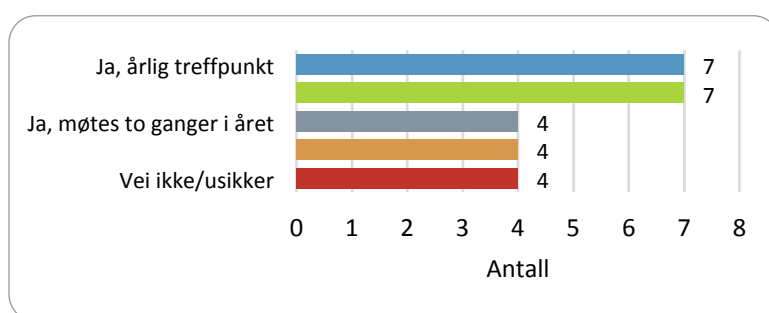
De samme personene fra opplæringskontor og karrieresenter ble videre bedt om å svare på hvilke aktører som deltar i samarbeidet/arenaen. Også her ble de bedt om å svare med egne ord. To rektorer svarte, og nevnte, i tillegg til aktørene innenfor skolen, opplæringskontorene, NAV, RKK, Fauna og Næringsforeningen. Svarene fra respondenter fra opplæringskontor og karrieresentre presenteres også her gjennom en ordsky hvor størrelsen på ordet indikerer hvor mange informanter som har nevnt ordet eller aktøren. Videregående skole nevnes for eksempel 13 ganger, mens formidlingskoordinator nevnes tre ganger.

Ungdomsskolen Formidlingskoordinator Yrkesmesser
 Karrieresenteret
Arbeidslivet
 Yrkesrollemodellen RKK Fyrlekta
 Videregående
 OT Kommunen NAV
Opplæringskontoret

Figur 46. Ordsky som viser hvilke aktører som deltar i samarbeidet/arenaen (N= 29)

De tre rektorene ble spurt om det er lagt opp til regelmessige møtepunkter med aktørene på denne samarbeidsarenaen. En svarer at det er et årlig treffpunkt, en at de møtes to ganger i året, og en rektor svarer at de møtes mer enn to ganger i året.

Svarene fra karrieresentrene og opplæringskontorene på om det er lagt opp til regelmessige møtepunkter med aktørene, er oppsummert i figuren under. Som figuren viser svarer syv personer at det er et årlig treffpunkt og syv at de møttes mer enn to ganger i året. Fire oppgir at de møtes to ganger i året, fire at det ikke er lagt opp til regelmessige møtepunkter med aktørene, og like mange vet ikke eller er usikre.



Figur 47. Er det lagt opp til regelmessige møtepunkter med aktørene? Kryss av for det som passer best. N=

Noen informanter trekker i kommentarfeltet frem at man bør fortsette arbeidet med å finne lokalt tilpassede modeller for samarbeid, og at det er naturlig at sammensetningen varierer fra region til region.

4.5 OPPSUMMERING OM SKOLENES ARBEID FOR Å SKAFFE LÆREPLASSER

70 av 88 elever svarer at de planlegger å søke læreplass kommende skoleår. Over 50 av disse hadde allerede søkt da de besvarte undersøkelsen. Eleven oppgir i all hovedsak lærer som den personen som har hjulpet dem med å finne og søke om både læreplass og utplasseringsplass på Vg2. Mange (26) svarer at de har gjort det på egen hånd også, mens en god del også svarer at rådgiver har hjulpet dem. Svært få oppgir at formidlingskoordinator har hjulpet dem, både med tanke på læreplass (fire personer) og med tanke på utplasseringsbedrift Vg2 (ingen).

Overraskende mange i alle målgrupper (rundt halvparten) er av den oppfatning at regionen skolen tilhører har tilstrekkelig med læreplasser innen alle programområder. Den gruppen som er minst enige i denne påstanden er formidlingskoordinatorer. De fleste mener at det er tilstrekkelig med læreplasser innen noen områder, og kun et mindretall er av den oppfatning at regionen mangler læreplasser innenfor alle programområder. Kun blant OT-koordinatorer er dette en gjengs oppfatning.

Det er bred enighet blant alle gruppene innenfor skolene at deres skole jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. Blant opplæringskontor og karrieresentre er det større enighet om at deres egen virksomhet jobber aktivt med å skaffe læreplasser enn at skolene gjør det, men mange er enige i at også skolene jobber aktivt med dette. Ti respondenter fra opplæringskontor er uenige.

I hvilken grad er utdanningsavdelingens føringer lagt for alle skolene når det gjelder samarbeid skole-arbeidsliv og for å skaffe flere læreplasser, og i hvilken grad er målet nådd?

De fleste i skolene er enige i at det er avklart hvem på skolen som har ansvaret for læreplasser. Halvparten av lærerne på YFF er enige, en av fire er uenige, mens en av fire oppgir at de ikke vet. Tre rådgivere og fire avdelingsledere er også uenige i at dette er et avklart ansvarsområde. Det er i hovedsak formidlingskoordinatorer, rektorer og lærere i YFF som selv jobber aktivt med å skaffe flere læreplasser. Rundt halvparten av avdelingslederne jobber aktivt med dette, mens kun to av 16 rådgivere jobber med dette. Alle så nær som to representanter fra opplæringskontor jobber aktivt med å skaffe læreplasser, mens det kun er to av representantene fra karrieresentrene som gjør dette.

Samarbeid med eksisterende nettverk i arbeidslivet er den metoden flest oppgir å bruke i arbeidet med å skaffe flere læreplasser. Det er også mange som oppgir at de oppsøker nye bedrifter, og mange av de ansatte i skolen oppgir at de gjennom arbeidet og samarbeidet knyttet til praksis i YFF-faget jobber indirekte med å skaffe flere arbeidsplasser. Det er få lærere som oppgir at de bruker Utdanning.no i dette arbeidet, men dette er det flere formidlingskoordinatorer og representanter fra opplæringskontor som gjør.

I skolene er det i hovedsak faglærere i YFF og formidlingskoordinatorer som jobber aktivt med å formidle elever til læreplass, selv om et mindretall innenfor de andre funksjonene også jobber med dette. Mens mange oppgir at de rutinemessig eller av og til hjelper elevene med å kontakte aktuelle bedrifter og opplæringskontor, er det noen færre som oppgir at de også hjelper elevene konkret med søknadsarbeidet. Når det gjelder å lære opp elevene i å

bruke Utdanning.no/Finnlærebedrift.no oppgir 11 lærere at de aldri eller sjelden gjør dette, mens 16 oppgir at de gjør det rutinemessig eller ofte. Ingen rektorer eller avdelingsledere oppgir at skolen deres ikke har lærlinger, mens to ikke vet.

Hvilke samarbeidsarenaer er etablert, hva er hensikten og hvordan vurderes nytten?

Det er bred enighet om at samarbeidsarenaer er nyttige verktøy for å skaffe flere lære plasser. Kun fire av åtte rektorer bekrefter at de selv har vært involvert i prosjekt med mål om å etablere varige samarbeidsarenaer mellom skole og arbeidsliv. Tre svarer at arbeidet har ført til utvikling av modeller/arenaer, mens en sier at arbeidet er i prosess. Om lag halvparten av respondentene fra karrieresentre og opplæringskontor svarer at de har vært involvert i denne typen prosjekt.

Rektorene svarer at det er skolen som koordinerer dette arbeidet, mens opplæringskontorene og karrieresentrene svarer både videregående skole, karrieresenteret, opplæringskontor og formidlingskoordinator. Enkelte har også nevnt Kunnskapsparken, NAV og ONH. Av aktører som bidrar i dette samarbeidet trekkes arbeidslivet, videregående skole, opplæringskontor og karrieresenteret frem av de fleste. Noen nevner også ungdomsskolen, NAV, formidlingskoordinator, RKK, kommunen, OT og næringsforeninger. Yrkesmesse trekkes frem som et eksempel på en slik arena. Møtehyppigheten som flest oppgir er årlige og halvårslige treffpunkt. Noen oppgir også at det er møter oftere.

5 ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR

Dette kapittelet belyser hvorvidt ordningen med formidlingskoordinator fungerer etter intensjonene, hvorvidt man oppnår forventede resultater og hvorvidt ressursbruken er i tråd med gitte føringer. Alle målgruppene som har besvart denne undersøkelsen har fått spørsmål som omhandler ordningen med formidlingskoordinator. I tillegg har formidlingskoordinatorerne i Nordland fått en del egne spørsmål om arbeidet sitt.

Bakgrunn for Prosjekt fagopplæring var en revisjon gjennomført av PWC i 2010-2011, hvor det ble vurdert hvilke funksjoner som med fordel kunne flyttes fra Utdanningsavdelingen og ut til skolene. Skolene skulle nå ha ansvar for selve formidlingen av elever til lærling- og lære kandidatordningen, bidra til å skaffe flere lærebedrifter og gi et tilbud om opplæring til elever som ikke får lære plass/ være i beredskap for Vg3 i skole for disse. Utdanningsavdelingen skulle fortsatt ha ansvaret for det formelle rundt lærlingeordningen; godkjenning av lærebedrifter og lærlinger. Under selve læretiden var det fortsatt bedriftene som skulle være ansvarlige for oppfølgingen, mens Utdanningsavdelingen/OT kommer på banen dersom lærlinger avbryter. Som et ledd i omorganiseringen ble ordningen med formidlingskoordinator etablert. Nordland fylkeskommune skjelet, ifølge ansvarlig for prosjektet, til Sør-Trøndelag som hadde såkalte formidlingsansvarlige. Til forskjell fra Sør-Trøndelag, ble formidlingsansvaret i Nordland ikke lagt til ledelsen, men til en koordinatorfunksjon utenfor skolenes ledelse.

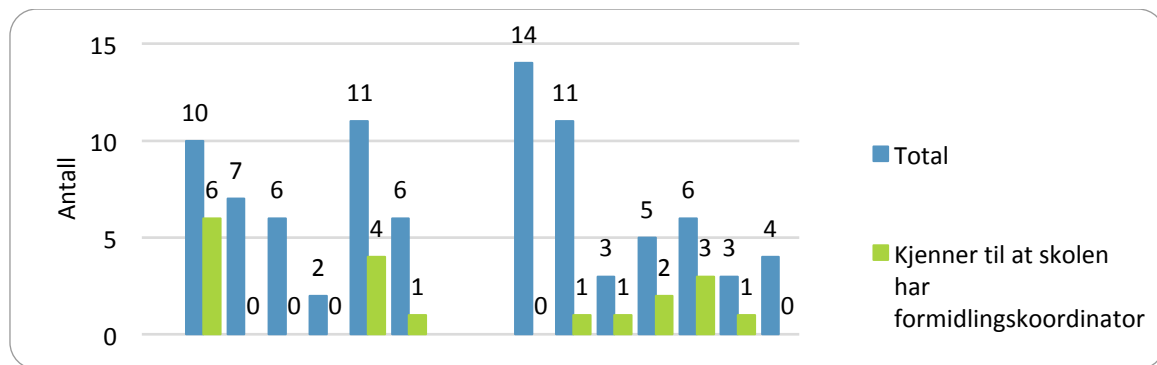
Ifølge ansvarlig for prosjektet ved Utdanningsavdelingen, er det ikke tvil om at opprettelsen av formidlingskoordinatorrollen har vært en sterkt medvirkende årsak til økt formidling av elever til lære plass. Jevnt over har det vært lite utskiftninger av koordinatorene, noe som har bidratt til stor grad av stabilitet og kontinuitet i arbeidet. Utdanningsavdelingen har inneværende skoleår hatt nye regionale samlinger på Y-faget. De opplever at kunnskapen og bevisstheten om formidling til lære og om arbeidslivet har blitt mye bedre i skolene de siste årene. De opplever også at systematikken i arbeidet rundt formidling har utviklet seg i en klar positiv retning. Samarbeidet har også blitt bedre, både internt i skolene og mellom skolene og andre aktører, som bedrifter, opplæringskontor og Utdanningsavdelingen.

Skolene har fått et annet fokus og en annen forståelse med tanke på at elevene skal være kvalifisert for arbeidslivet, tenke bedrift og formidling. Det har skjedd mye..... Skolene jobber nå mye mer målretta og har fått og tatt en helt annen rolle enn tidligere, hvor de i større grad slapp elevene etter Vg2. (Ansvarlig Prosjekt fagopplæring)

Utdanningsavdelingen kjørte i etterkant av Prosjekt fagopplæring (fra 2014) en skoleringsrunde i alle skolene fordi man så behovet for å jobbe mer med faget PTF (nå YFF). Det var behov for å løfte faget og skape bedre systematikk. Mange så utfordringer med hvordan faget var organisert, eller snarere ikke organisert, med ulike ordninger fra skole til skole, avtaler og ulike typer skjema i permer på lærernes arbeidssted og lite ensartet system for vurdering. I forlengelsen av Prosjekt fagopplæring ble PTF-forum etablert som tverrsektorielle team rundt skolene. Oppfølgingen fra Prosjekt fagopplæring førte også til det nye prosjektet Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv som er beskrevet i kapitlene før.

5.1 ELEVENES KJENNSKAP FORMIDLINGSKOORDINATOR OG OPPFATNING AV DERES ROLLE

I likhet med foregående kapitler innledes også dette med elevenes perspektiver. Figuren under viser totalt antall elever som har svart på undersøkelsen ved ulike skoler. Hver av de 13 skolene er representert med en blå søyle som viser antall elever fra skolen som har besvart (også vist i tidligere figur). Den grønne søylen viser hvor mange av elevene ved samme skole som kjenner til formidlingskoordinator. Av hensyn til anonymitet er skolenes navn heller ikke oppgitt i denne figuren. Av de 88 elevene som har besvart spørreskjemaet er det, som figuren viser, kun 19 elever, eller 22 prosent, som oppgir at de kjenner til formidlingskoordinator. Ser vi nærmere på de ulike skolene, oppgir elever ved åtte av 13 skoler at de kjenner til formidlingskoordinator. Andelen varierer fra skole til skole. Seks av ti elever ved en skole oppgir å kjenne til formidlingskoordinator, mens ingen ved den skolen hvor 14 elever har besvart spørreskjema oppgir at de kjenner til formidlingskoordinator.

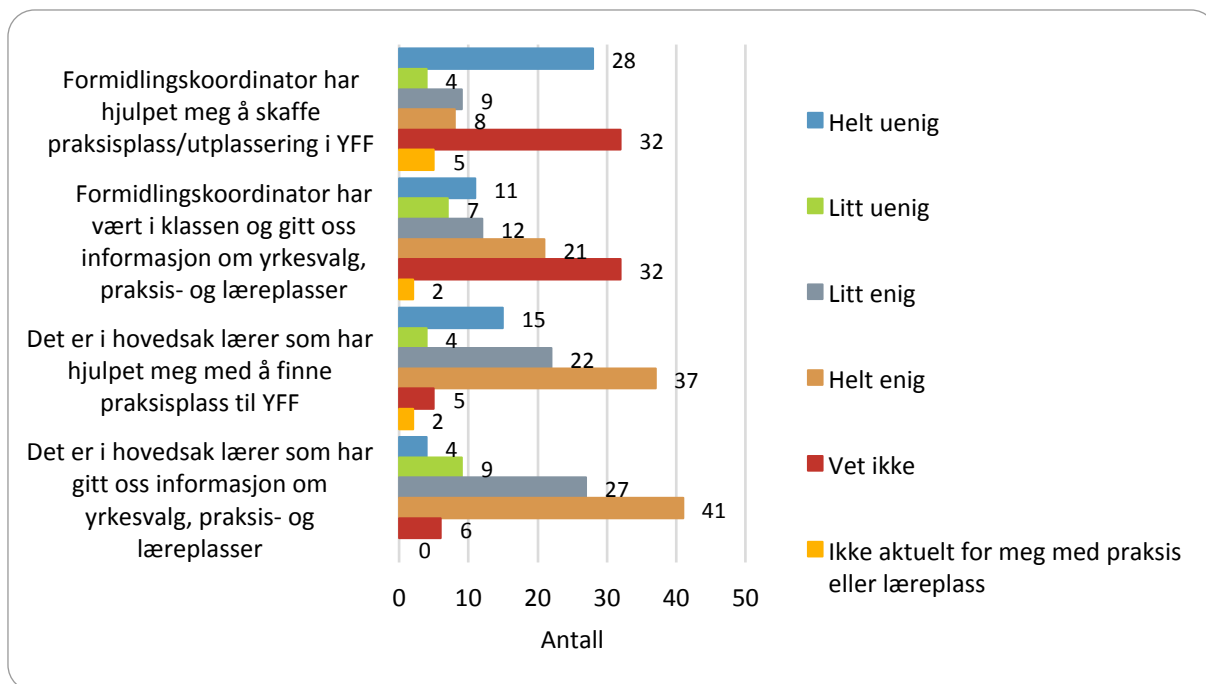


Figur 48. Blå søyle viser alle skolene som er representert i svarene (N=88), mens grønne søyler viser de elevene ved tilhørende skoler som kjenner til at skolen har formidlingskoordinator.

Elevene ble også stilt overfor en rekke påstander om formidlingskoordinator som de skulle si seg uenig eller enig i på en skala fra 1 til 4.

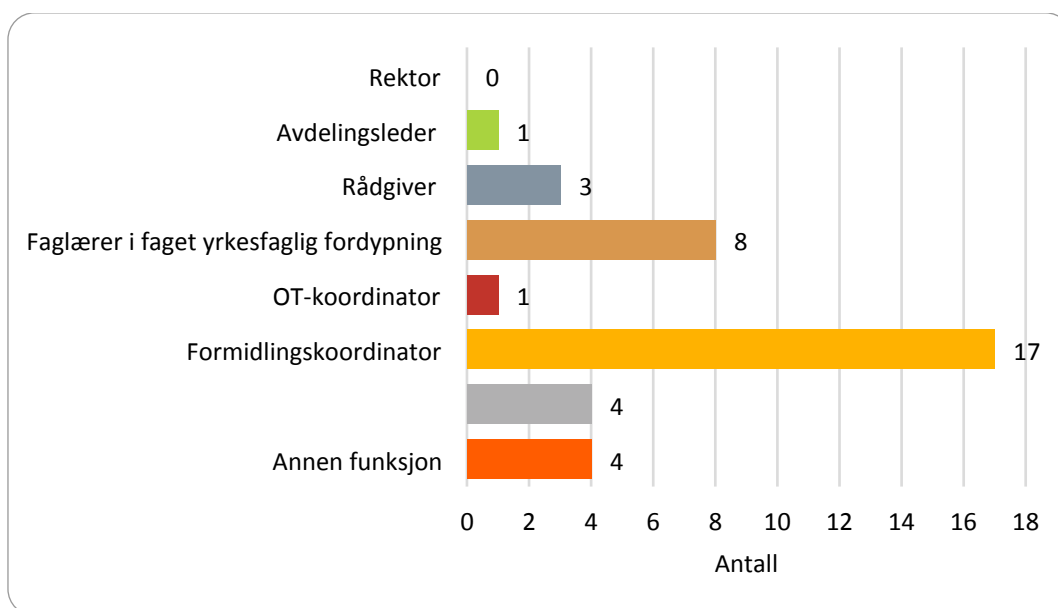
17 av 86 var helt eller delvis enig i at formidlingskoordinator hadde hjulpet dem med å søke praksisplass eller utplasseringsplass. 28 av de 86 som besvarte dette spørsmålet var helt uenige i at formidlingskoordinator hadde hjulpet dem, mens hele 32 elever svarte at de vet ikke.

Det er videre 33 elever som er helt eller delvis enige i at formidlingskoordinator har vært i klassen og informert om yrkesvalg, praksis og læreplass. Merk at dette er flere enn de som i utgangspunktet oppga å kjenne til formidlingskoordinator. 32 av de 85 som besvarte dette spørsmålet svarer at de ikke vet, mens 18 er helt eller delvis uenige. Samtidig er det langt flere elever som er helt eller delvis enige i påstanden om at det i hovedsak har vært lærer som har hjulpet dem med å finne praksisplass - 59 av 85 elever. Hele 68 av 87 elever er helt eller delvis enige i at det i hovedsak er lærer som har gitt dem informasjon om yrkesvalg, praksis og læreplasser. Kun fire er helt uenig. Resultatene er oppsummert i figuren under.



Figur 49. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Spørsmål stilt elever (N=86, 85, 85 og 87)

Et viktig funn i denne undersøkelsen, er elevenes oppfatning av lærerens sentrale rolle både knyttet til informasjon om Utdanning.no og i hjelp, støtte og veiledning knyttet opp til både praksisplass og læreplass. Svarene viser på den ene siden at formidlingskoordinatorrollen er lite kjent blant elevene. På den andre siden kan det tenkes at elevene oppfatter formidlingskoordinatorrollen som en rådgiver ved skolen, og derfor ikke har merket seg at formidlingskoordinator er en egen funksjon. Som figuren under viser, er mange av formidlingskoordinatorrollene også lærere på YFF og rådgivere, mens en er OT-koordinator og en avdelingsleder.



Figur 50: Spørsmål til formidlingskoordinatorer: Hvilken funksjon har du ved din skole? Flere svaralternativer er mulig dersom du fyller flere roller. N=17

Funnene indikerer dog at skolene har et forbedringspotensial i å synliggjøre koordinatorrollen og hva formidlingskoordinatoren kan bidra med både for elever, lærere og rådgivere.

5.2 RUTINER FOR OPPFØLGING AV FORMIDLINGSKOORDINATOR

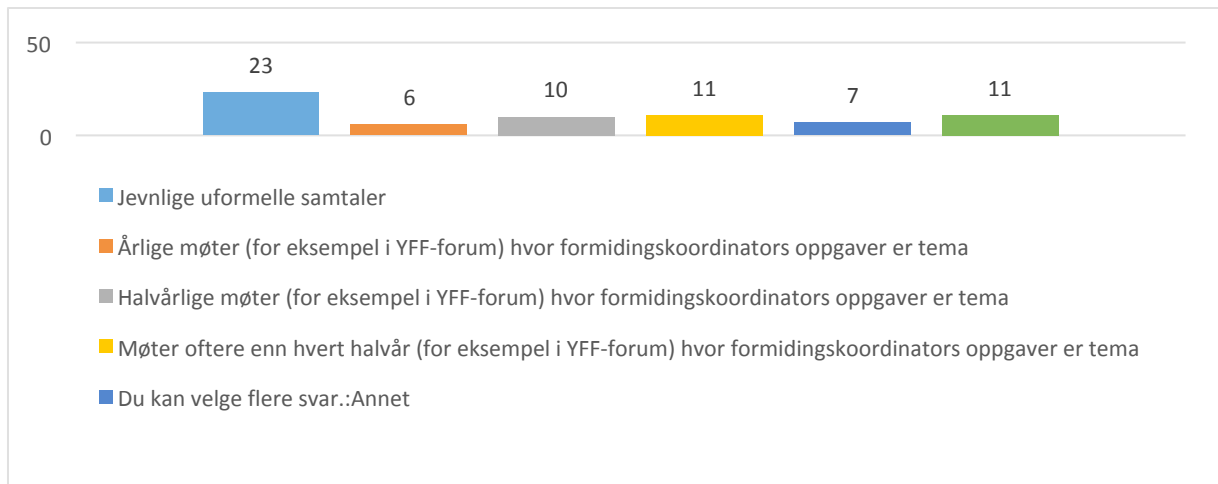
Først ble rektorer og avdelingsledere spurt om de er formidlingskoordinators nærmeste leder. Dette svarer seks personer ja på, mens 21 personer svarer nei. Fire av de som svarer ja er rektorer (av i alt åtte rektorer), og to personer er avdelingsledere. Fire rektorer og 17 avdelingsledere svarer at de ikke er nærmeste leder. Vi kan dermed anta at det vanligste er at rektor er nærmeste leder. Svarene tyder også på at ansvarsområdet som formidlingskoordinators nærmeste leder er uklart i flere skoler. Dette bekrefter representant for Utdanningsavdelingen, som mener at uklarhetene trolig skyldes organiseringen med at koordinatorrollen er en funksjon med timeressurs, og ikke en egen stilling. Utdanningsavdelingen vil vurdere om dagens ordning er optimal. Fordelen med den eksisterende ordningen er den direkte tilknytningen, og dermed kjennskapet, som hver koordinator har til den enkelte skole.

Spørsmål om hvorvidt skolen har rutiner for å følge opp formidlingskoordinators arbeidsoppgaver ved skolen ble stilt til avdelingsledere, rektorer og formidlingskoordinatorer. Her svarer 22 personer ja, to svarer nei, mens 19 personer ikke vet eller er usikre. Det er størst andel avdelingsledere som svarer at de ikke vet (13 av 19), men også en god del formidlingskoordinatorer (seks av 17). Det er bare en rektor som svarer vet ikke.

Tabell 34. Har skolen egne rutiner for å følge opp formidlingskoordinators arbeidsoppgaver? (N=43)

	Ja	Nei	Vet ikke	Antall resp.
Total	22	2	19	43
Rektor	7	0	1	8
Avd.leder	6	0	13	19
FK	9	2	6	17

De samme personene ble så spurt hva rutinene går ut på. Som vi ser av figuren under oppgir de fleste at de har rutinemessige møter, enten årlig, hvert halvår eller oftere. Det de fleste oppgir som oppfølging er imidlertid uformelle samtaler med formidlingskoordinator. Av de 11 som svarer vet ikke finner vi fire formidlingskoordinatorer og 11 avdelingsledere.



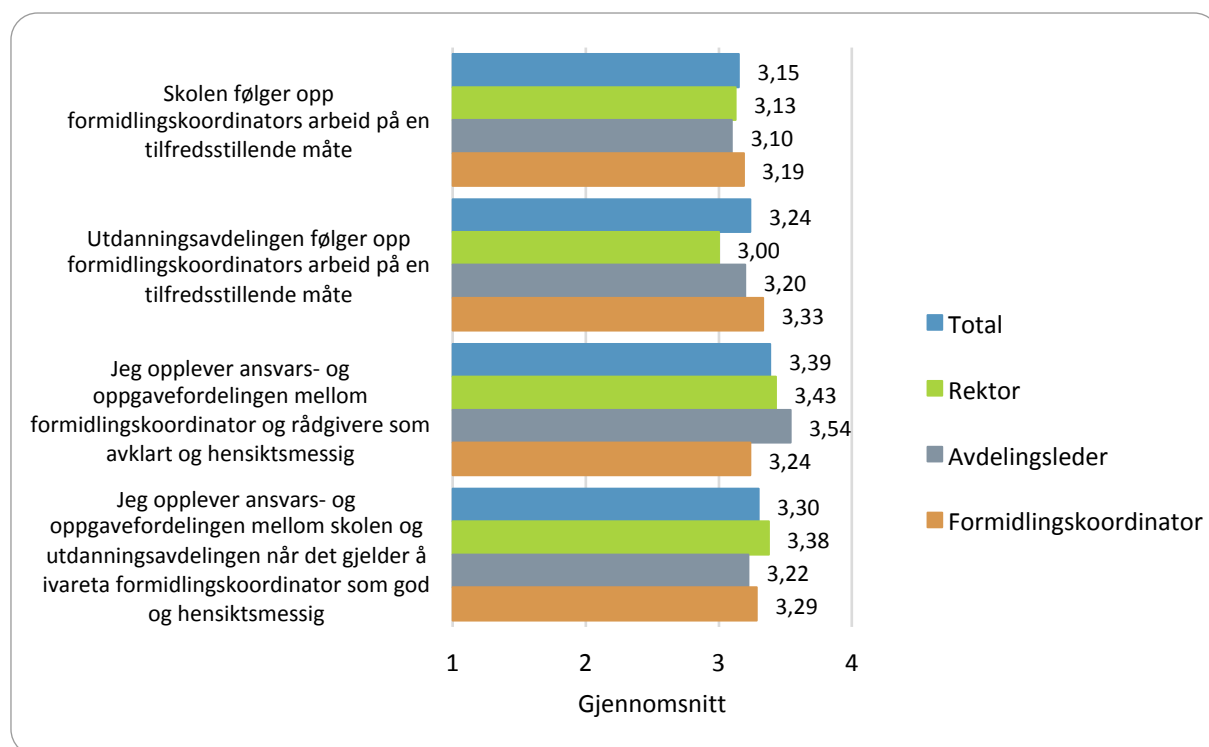
Figur 51. Hva går rutinene for oppfølging av formidlingskoordinator ut på? Kryss av for de alternativene som passer best. Du kan velge flere svar. N=40.

Avdelingsledere, formidlingskoordinatorer og rektorer ble så bedt om å ta stilling til noen påstander om oppfølging av formidlingskoordinator og ansvars- og oppgavefordelingen mellom formidlingskoordinator og andre aktører. Svarkategoriene og presentasjonen av svarene følger samme format som tidligere påstandsbaserte spørsmål. De fleste rektorene, avdelingslederne og formidlingskoordinatorerne er enige eller delvis enige i at skolen følger opp formidlingskoordinator på en tilfredsstillende måte og at ansvarsfordelingen mellom FK og rådgivere er avklart og hensiktsmessig. Hva angår oppfølging fra utdanningsavdelingen, er det mange som svarer at de ikke vet, men det er kun to som er uenige i at denne er tilfredsstillende. Ansvars- og oppgavefordelingen mellom skolen og utdanningsavdelingen oppfattes også som hensiktsmessig, selv om 12 respondenter svarer at de ikke vet.

Tabell 35. Hvor enig er du i følgende påstander knyttet til formidlingskoordinator?

	Helt enig/ Delvis enig	Helt uenig/ Delvis uenig	Vet ikke	N
Skolen følger opp formidlingskoordinators arbeid på en tilfredsstillende måte	29	4	10	43
Utdanningsavdelingen følger opp formidlingskoordinators arbeid på en tilfredsstillende måte	23	2	18	43
Jeg opplever ansvars- og oppgavefordelingen mellom formidlingskoordinator og rådgivere som avklart og hensiktsmessig	32	4	7	43
Jeg opplever ansvars- og oppgavefordelingen mellom skolen og utdanningsavdelingen når det gjelder å ivareta formidlingskoordinator som god og hensiktsmessig	27	3	12	42

Figuren under viser samme data som tabellen over. Figuren viser gjennomsnittsverdi på svarene og skiller mellom de tre gruppene av respondenter; rektorer, avdelingsledere og formidlingskoordinatorer. Vi ser at svarene på alle påstandene er konsentrert rundt nest beste kategori, hvilket betyr at respondentene er delvis enig i påstanden. Svarene fra formidlingskoordinatorer skiller seg ikke nevneverdig ut fra svarene til rektorer og avdelingsledere. Faktisk scorer formidlingskoordinatorer høyere på påstandene om at skolen og utdanningsavdelingen følger dem opp på en tilfredsstillende måte enn hva rektorer og avdelingsledere gjør.



Figur 52. Hvor enig er du i følgende påstander knyttet til formidlingskoordinator?

De som svarte delvis uenig eller helt uenig på de to spørsmålene knyttet til ansvars- og oppgavefordeling i figuren over, ble bedt om å fortelle med egne ord hva som kunne vært annerledes mht. ansvars- og oppgavefordelingen mellom formidlingskoordinator, utdanningsavdelingen og skolen. Én person svarer 'Formidlingskoordinator fungerer ikke for

avdelingen jeg representerer,' og en annen person svarer '... avklarte ansvarsområder opp mot rådgiver. Oppfølging og engasjement fra ledelse, oppdatering og (fag)samlinger fra utdanningsavdelingen Jfr en "ensom" funksjon spesielt på små skoler.'

En avdelingsleder etterlyser en totaloversikt over organisering av arbeidsoppgaver på tvers av hele tjenesteapparatet knyttet til yrkesfagsutdanningen og peker da på både utdanningsavdelingen, karrieresenteret, arbeidsgiverorganisasjonene, og opplæringskontorene.

5.2.1 FORMIDLINGSKOORDINATORENE OM EGET ARBEID

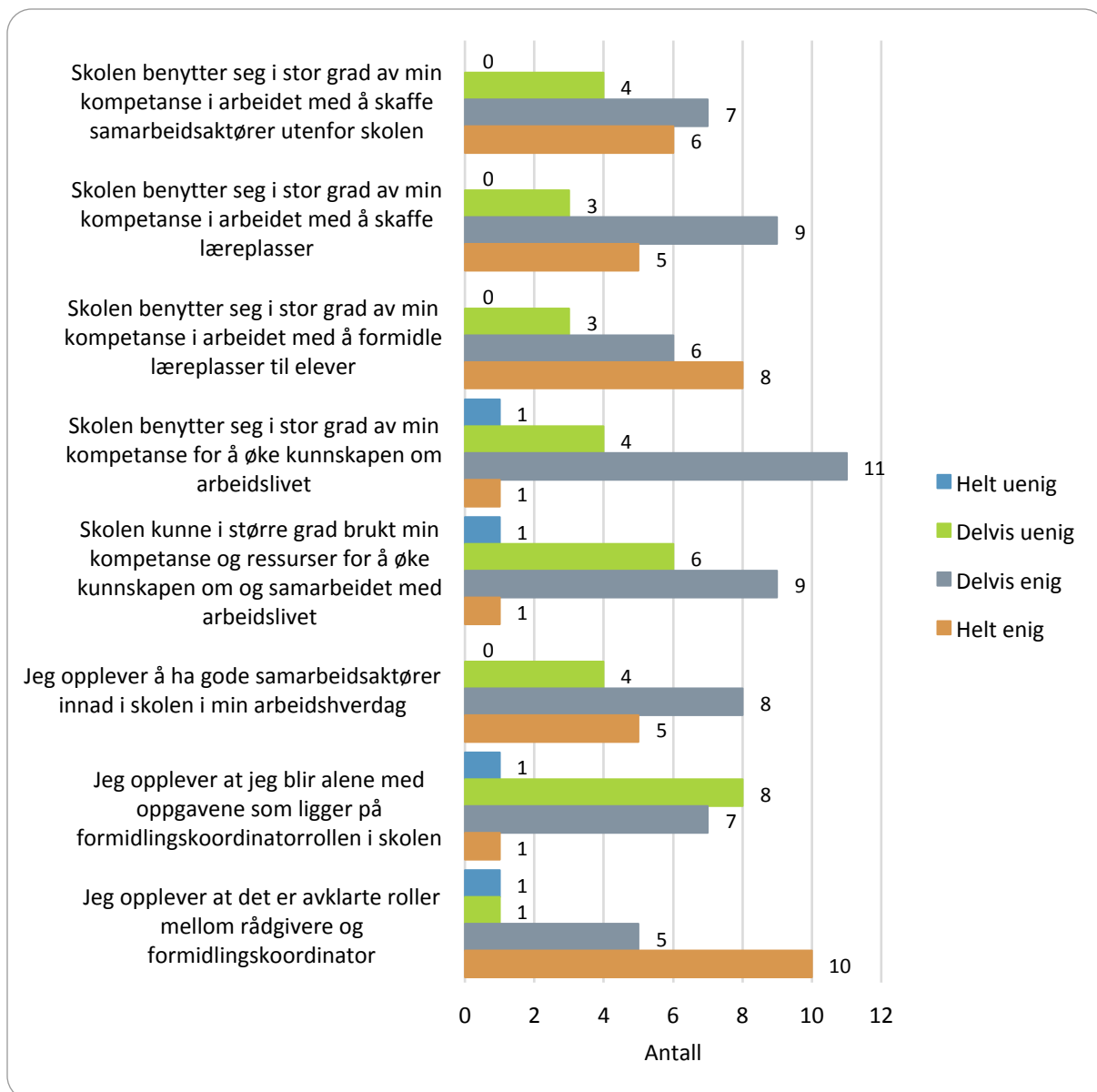
På spørsmål om hvor stor stillingsressurs skolen har fått tildelt til ordningen med FK svarer rektorer og formidlingskoordinatorer mellom 20 og 68 prosent. Flere påpeker at tildelingen er redusert etter starten av Prosjekt fagopplæring, og at dagens tildeling ikke dekker de faktiske utgiftene med ordningen. En koordinator mener at ledelsen ved skolen må se sitt ansvar bevisst i forhold til samarbeid skole – arbeidsliv for at ikke alt skal stå og falle på formidlingskoordinatoren. Ressurstilgangen til formidlingskoordinator ligger, ifølge ansvarlig for Prosjekt fagopplæring, i dag i rammeoverføringene til skolene. Utdanningsavdelingen har ikke fått tilbakemelding fra skolene eller rektorene om at overføringene er for små i forhold til oppgavene som er lagt til skolene.

Spørsmål om hvorvidt skolen bruker Nordland fylkeskommunes stillingsbeskrivelse for formidlingskoordinator ble stilt til formidlingskoordinatorer og rektorer. 22 personer svarer ja, én svarer at skolen har utviklet egen stillingsbeskrivelse, og én er usikker. Formidlingskoordinatorene (FK) ble så spurt om skolen har utarbeidet eget årshjul for FKs oppgaver. 14 koordinatorer svarer ja og kun to svarer nei.

Formidlingskoordinatorene ble i undersøkelsen bedt om å beskrive sine egne oppgaver med egne ord. De aller fleste trekker frem informasjon, samtaler og veiledning med elever i forhold til både YFF og søkeprosess inn mot læreplass. Mens mange trekker frem oppfølging av elever i arbeidet med formidling til læreplass, mens kun to nevner formidling og oppfølging innenfor lærekandidatordningen spesielt. Noen nevner også særlig oppfølging av elever som har behov for ekstra oppfølging. Enkelte trekker frem at de støtter YFF-lærere/kontaktlærere i arbeidet med elever som det er utfordrende å finne YFF-praksis og lærebedrift til. Noen trekker frem at de følger opp elever som ikke har fått læreplass og samarbeider med rektor om å forberede Vg3 i skole og læreplasskurs i august. Mens noen sier at de bistår elevene aktivt i søkeprosessen, sier andre at de overvåker prosessen, men samtidig passer på at alle registrerer søknaden sin i vigo.no, samt til læreplasser. Flere peker på at de arrangerer søkerdag for Vg2 og vekslingselevne. Enkelte oppgir at de gir informasjon til foresatte på foreldremøter, samt via epost/ brev, og noen deltar også på klasselærerråd. Flere formidlingskoordinatorer planlegger og gjennomfører YFF-forum med skolens ledelse, elevtjenesten, avdelingslederne, kontakt- og YFF-lærere. De aller fleste nevner samarbeid med opplæringskontor og YFF-lærer i søkeprosessen. Noen kaller for eksempel inn og deltar på formidlingsmøter hver måned med studierektor, fagleder, rådgiver, PPT, OT og opplæringskontor. Noen sier at de informerer om Utdanning.no/Finnlærebedrift til elever og lærere på yrkesfag, mens flere peker på at de stimulerer YFF-lærere til bedriftskontakt og engasjement, og til å inngå samarbeidsavtaler.

Mange nevner samarbeid med bedrifter i forhold til samarbeidsavtaler, YFF og formidling av lærlinger. Enkelte trekker frem at de jobber for tidlig kontaktetablering i forbindelse med YFF-faget på Vg2, noen innkaller bransjen til informasjon og samarbeidsmøter. Enkelte oppgir også at de arrangerer kurs for nye lærebedrifter. Noen trekker frem samarbeidet med utdanningsavdelingens rådgivere, og at de utveksler erfaringer med andre formidlingskoordinatorer. En formidlingskoordinator forteller at naturbruk er inne i en viktig forsøksordning med lærlinger i landbruk. Her er det årviss kontakt med stadig nye gårdbrukere som ikke har hatt elever i YFF-sammenheng, og som aldri tidligere har vært lærebedrift.

FK-ene ble videre bedt om å vurdere på en skala fra 1 til 4 hvor enige de var i en rekke påstander om hvordan skolen bruker deres kompetanse. Svarene presenteres i figuren under. FK-ene som gruppe er enig eller delvis enig i at skolen benytter seg av deres kompetanse i arbeid med å skaffe samarbeidsaktører, læreplasser og formidle læreplasser til elever. Kun henholdsvis fire, tre og tre koordinatorer er delvis uenig i dette. FK-ene opplever også i stor grad at skolen benytter seg av deres kompetanse i arbeidet med å øke kunnskapen om arbeidslivet, selv om fem FK-ere er delvis eller helt uenig i dette. Over halvparten av FK-ene mener at skolen i større grad kan utnytte deres kompetanse. Det er bred enighet om at FK har gode samarbeidsaktører innad i skolen og at det er avklarte roller mellom rådgivere og FK. Selv om det er liten oppslutning rundt påstanden om at FK blir alene med oppgavene, er det allikevel åtte av 17 som er enig eller delvis enige i denne påstanden.



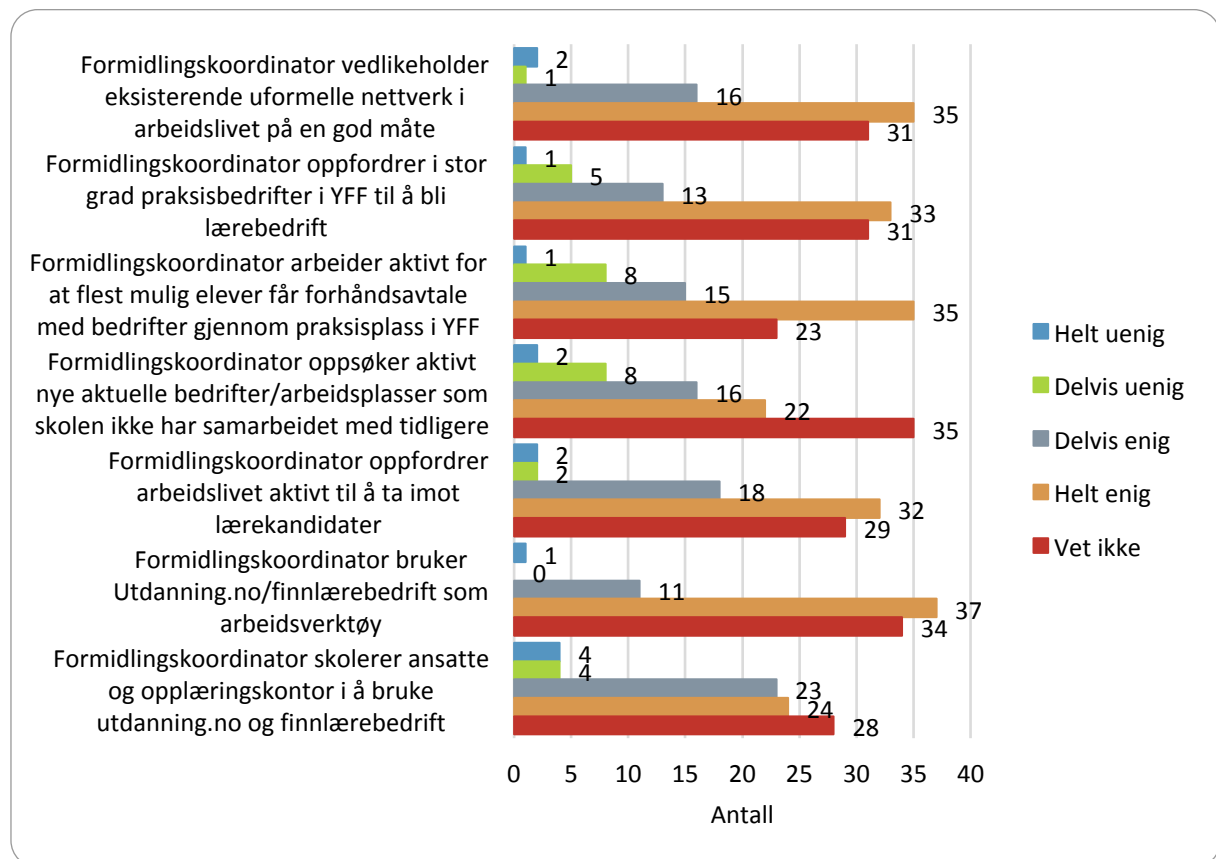
Figur 53. Hvor enig er du som formidlingskoordinator i følgende påstander som skolens forhold til formidlingskoordinatorrollen. N=17.

Enkelte koordinatorene etterlyser skolering av formidlingskoordinatorrollene, samt rapportering av oppgaver til nærmeste leder.

5.3 ANSATTE I SKOLEN, OPPLÆRINGSKONTOR OG KARRIERESENTER OM FORMIDLINGSKOORDINATORS OPPGAVER OG BETYDNING

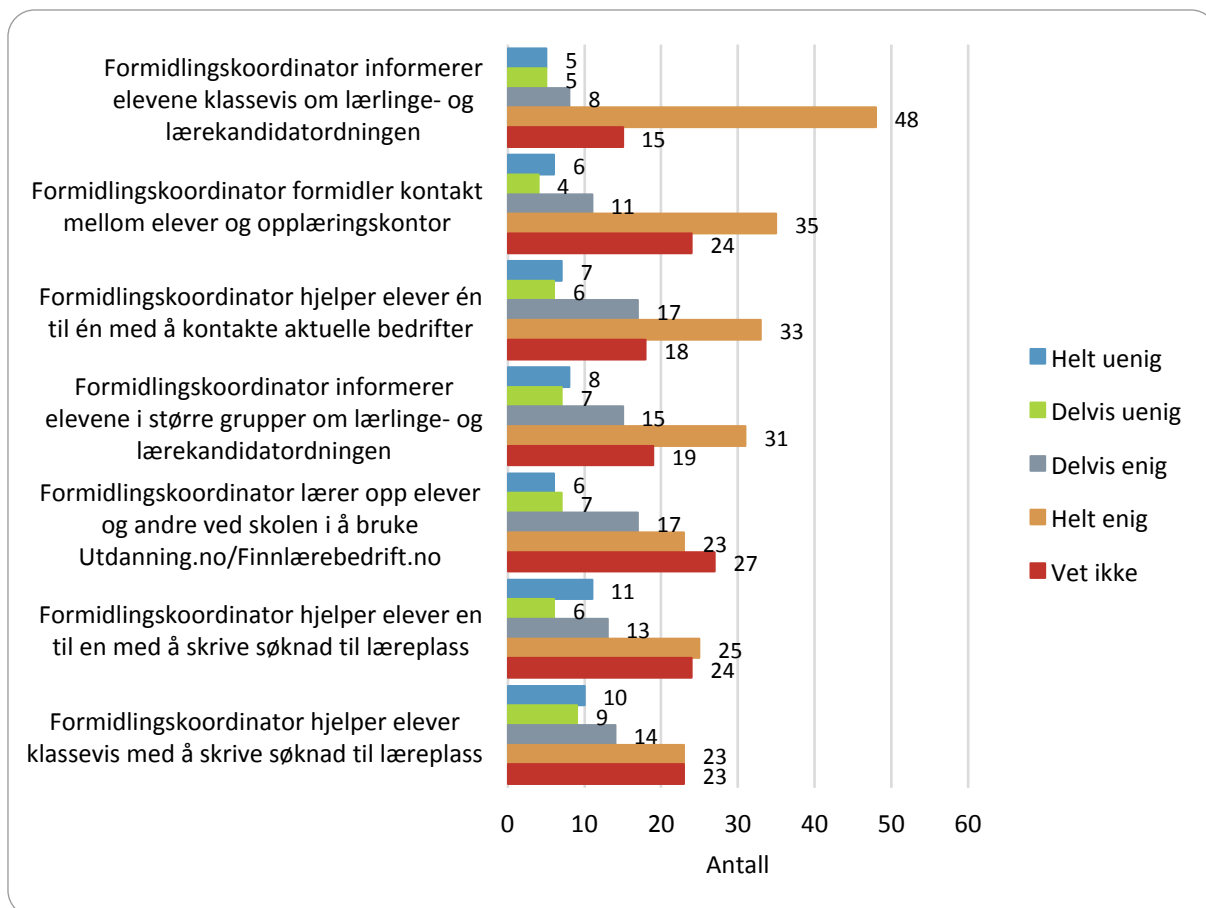
De følgende spørsmålene om formidlingskoordinator ble stilt til rektorer, avdelingsledere, rådgivere, faglærere i YY og OT-koordinatorene. Spørsmålene ble formulert som påstander knyttet opp til arbeidsoppgaver som ligger til formidlingskoordinator, og respondentene ble bedt om å svare på en skala fra 1-4 som anga i hvor stor grad de var enige i påstandene. De mest positive og de mest negative kategoriene er slått sammen i tabellen under. Vi ser av figuren under at mange av aktørene i skolen er enige i påstandene som i utgangspunktet er

positivt ladet om formidlingskoordinatorenes arbeid ved deres skoler. Størst oppslutning er det rundt påstanden om at formidlingskoordinator vedlikeholder eksisterende uformelle nettverk. Det er flest som er uenige (10 av 83) i påstanden om at formidlingskoordinator aktivt oppsøker nye aktuelle bedrifter/arbeidsplasser som skolen ikke har samarbeidet med tidligere. Det er verdt å merke at mange har krysset av på 'vet ikke.' Når det gjelder den første påstanden i figuren under er det for eksempel 17 lærere i YFF, syv avdelingsledere, en rektor, tre rådgivere og tre OT-koordinatorer som oppgir at de ikke vet. Dette tyder på at det er varierende grad av kjennskap til formidlingskoordinators arbeid blant andre aktører i skolen.



Figur 54. Hvor enig eller uenig er du i utsagnene om formidlingskoordinator?

Aktørene i skolen ble bedt om å svare på en rekke påstander om hvordan formidlingskoordinator (FK) jobber i arbeidet med å formidle læreplasser. Også her ble respondentene bedt om å oppgi grad av enighet i påstandene på en skala fra 1-4. De to mest positive og de to mest negative kategoriene er slått sammen i figuren under. Også her ser vi at respondentene stort sett er helt eller delvis enige i påstandene. De påstandene som flest er helt eller delvis uenige i, omhandler FKs arbeid overfor elever med tanke på å hjelpe dem klassevis eller én til én med å skrive søknad til læreplass. Antallet som svarer vet ikke er noe lavere enn i foregående figur, men er allikevel høyt også her.



Figur 55. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvordan formidlingskoordinator brukes og jobber ved din skole i arbeidet med å formidle læreplasser for elevene?

Opplæringskontor og karrieresentre

Spørsmål knyttet til formidlingskoordinators oppgaver, funksjon og betydning for skolen, ble også stilt som en rekke påstander til ansatte i opplæringskontor og karrieresentre. De som svarte på spørsmålet skulle oppgi grad av enighet på en skala fra 1 til 4. I tabellen under har vi slått sammen kategoriene 'helt uenig/delvis uenig' og 'helt enig/delvis enig'.

Som tabellen viser er det bred enighet blant representantene for opplæringskontorene at formidlingskoordinatorer er deres viktigste samarbeidsaktør inn i skolen. 28 av 41 er helt eller delvis enig i denne påstanden, mens 13 er helt eller delvis uenige. Rundt halvparten av representantene for karrieresentrene, ni av 20, opplever også formidlingskoordinator som den viktigste samarbeidsaktøren deres, fem personer er helt eller delvis uenige, og seks personer oppgir at de ikke vet. 26 av representantene for opplæringskontorene er delvis eller helt enige i at formidlingskoordinator er den viktigste formidleren av kontakt mellom elev og opplæringskontor, mens 14 er delt eller delvis uenige i dette. 12 av representantene for karrieresentrene er enige eller delvis enige i denne påstanden, mens kun tre er uenige. Også her svarer seks av 20 at de ikke vet. Det er også 28 representanter fra opplæringskontorene som er enige i at formidlingskoordinator vedlikeholder eksisterende uformelle nettverk i arbeidslivet på en god måte, mens åtte er uenige og fem sier at de ikke vet. Her svarer over halvparten av representantene fra karrieresentrene at de ikke vet.

27 av representantene fra opplæringskontorene er enige i påstanden om at formidlingskoordinator oppfordrer arbeidslivet aktivt til å ta imot lære kandidater, mens kun fem er uenige og ni svarer at de ikke vet. At ni svarer at de ikke vet virker noe overraskende sett i lys av opplæringskontorenes funksjoner overfor lærebedriftene. Også her er det mange representanter fra karrieresentrene som ikke vet, selv om halvparten er enige i påstanden.

På de resterende spørsmålene som angår påstander om formidlingskoordinators rolle i å bistå elever og klasser svarer de fleste fra karrieresentrene at de ikke vet hvorvidt formidlingskoordinatorene har noen rolle. Dette kan tyde på at de fleste karrieresentrene ikke har en sentral rolle i forhold til arbeidet med formidling av læreplasser. Hva opplæringskontorene angår er det jevnt over en stor andel som er enig eller delvis enige i at formidlingskoordinator hjelper både elever enkeltvis og klassevis å kontakte aktuelle lærebedrifter og bistå dem i å skrive søknader til læreplass. Disse svarene samsvarer i liten grad med elevenes svar. Det er også relativt mange representanter fra opplæringskontorene som svarer at de ikke vet angående formidlingskoordinators hjelp til elever og klasser. Resultatene er oppsummert i tabellen under.

Tabell 36. Opplæringskontor og karrieresenter: Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om formidlingskoordinators oppgaver og funksjon?

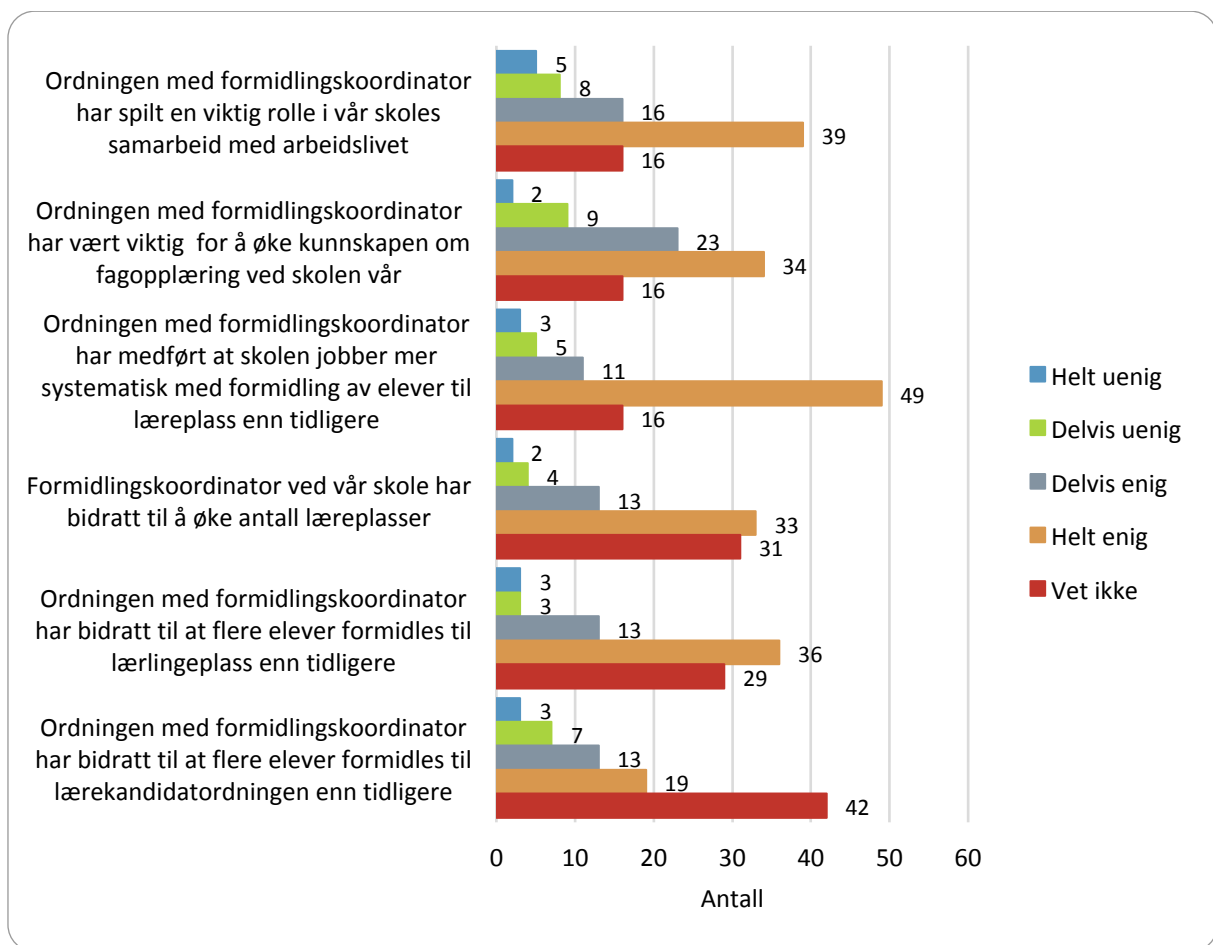
Spørsmål	Hvem	Helt/delvis uenig	Helt/delvis enig	Vet ikke	Total
Formidlingskoordinatoren er den viktigste samarbeidsaktøren for oss inn i skolen	Karrieresenter	5	9	6	20
	Opplæringskontor	13	28		41
Formidlingskoordinatoren er den viktigste formidler av kontakt mellom elever og opplæringskontor/ karrieresenter	Karrieresenter	3	12	6	21
	Opplæringskontor	14	26	1	41
Formidlingskoordinator vedlikeholder eksisterende uformelle nettverk i arbeidslivet på en god måte	Karrieresenter	1	8	11	20
	Opplæringskontor	8	28	5	41
Formidlingskoordinator oppfordrer arbeidslivet aktivt til å ta imot lærekandidater	Karrieresenter	1	10	9	20
	Opplæringskontor	5	27	9	41
Formidlingskoordinator hjelper elever en til en med å kontakte aktuelle bedrifter	Karrieresenter		8	12	20
	Opplæringskontor	3	28	10	41
Formidlingskoordinator hjelper elever klassevis med å skrive søknad til lære plass	Karrieresenter		6	14	20
	Opplæringskontor	1	25	15	41
Formidlingskoordinator hjelper elever en til en med å skrive søknad til lære plass	Karrieresenter		6	14	20
	Opplæringskontor	4	23	14	41
Formidlingskoordinator lærer opp elever og andre ved skolen i å bruke utdanning.no/ finnlærebedrift.no	Karrieresenter		7	13	20
	Opplæringskontor	2	14	24	40

5.4 AKTØRER I SKOLEN, OPPLÆRINGSKONTOR OG KARRIERESENTRE OM BETYDNINGEN AV ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR

Rektor, avdelingsleder, rådgiver, OT-koordinator og faglærere i YFF ble videre stilt spørsmål om betydningen av ordningen med formidlingskoordinator. Også her ble respondentene bedt om å oppgi enighet på en skala fra 1-4, og vi har slått sammen de to mest positive og de to mest negative kategoriene.

Det er bred enighet om at ordningen har bidratt til at skolen jobber mer systematisk med formidling av elever til lære plass, til å øke kunnskapen om fagopplæring ved skolen og at ordningen spiller en viktig rolle for skolens samarbeid med arbeidslivet. 16 personer svarer på disse påstandene at de ikke vet. Når det gjelder påstander om hvorvidt ordningen har bidratt til at flere elever formidles til lære plass eller til å øke antallet lære plasser, er det langt

flere som svarer at de ikke vet. På spørsmål om hvorvidt ordningen har bidratt til å formidle flere til lærekandidatordningen svarer halvparten at de ikke vet.

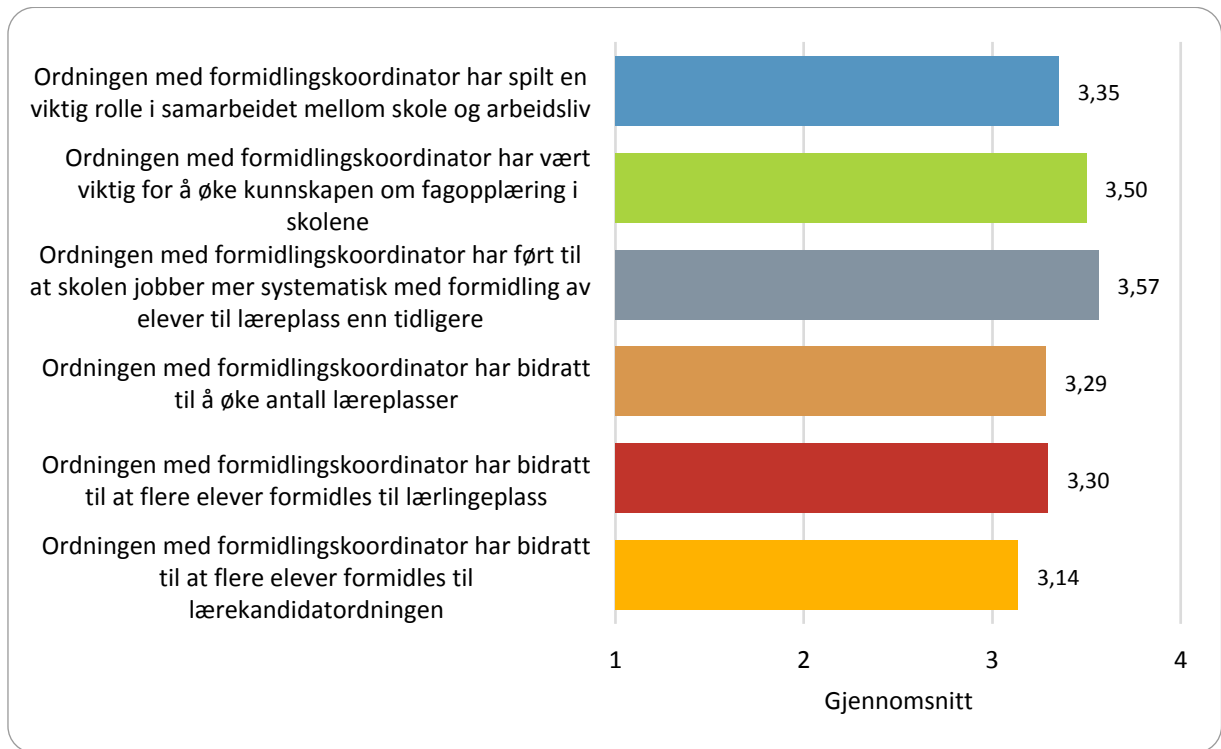


Figur 56. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om betydningen av ordningen med formidlingskoordinator?

Flere respondenter skriver i kommentarfeltet at de opplever ordningen med formidlingskoordinator som bra og viktig. En lærer i faget YFF forteller at ordningen har lettet arbeidet og utgjør en viktig forbedring i samarbeidet mellom skole og arbeidsliv. En annen lærer er av den oppfatning at ordningen har bidratt til økt gjennomføring. En formidlingskoordinator er klar på at formidlingen har økt fra deres skole etter at ordningen trådte i kraft og at det nå er få elever igjen som står uten læreplass. Enkelte lærere forteller at all formidling ved deres avdelinger fortsatt går gjennom kontaktlærere og opplæringskontor. En sier at hen er usikker på formidlingskoordinators rolle, og noen lærere understreker at det er bra for elevene at lærerne har god kontakt med praksisfeltet og tett samarbeid med bedrifter som har læreplasser i de aktuelle fagene. En rådgiver påpeker at elevtjenesten har lite med formidlingskoordinator å gjøre og vet lite om oppgavene. Ved deres skole samarbeider elevtjenesten mer direkte med opplæringskontoret.

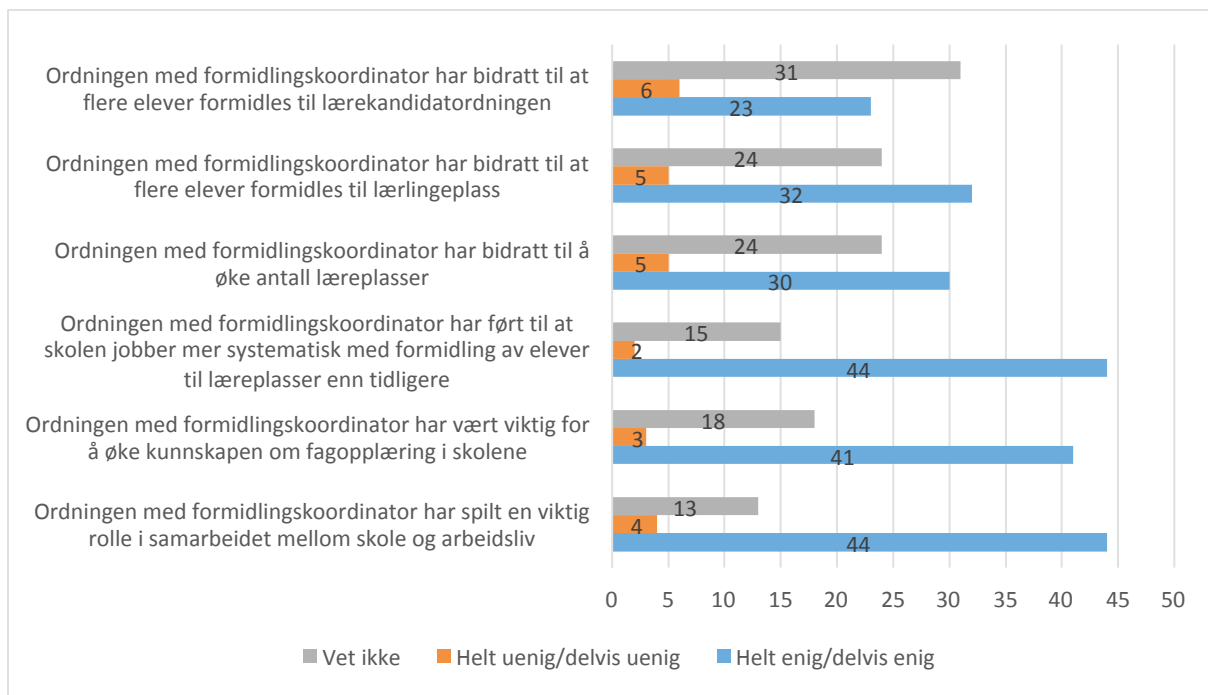
Respondenter fra opplæringskontorene og karrieresentrene ble stilt lignende spørsmål som de ansatte i skolene knyttet til betydningen av selve ordningen med formidlingskoordinator. Jevnt over er respondentene enige i påstandene; gjennomsnittsverdiene ligger mellom 3 ('delvis enig') og 4 ('helt enig'). I likhet med målgruppene i skolene, er det også her bredest enighet i påstanden om at ordningen har ført til at skolen jobber mer systematisk med formidling av elever til læreplass, har bidratt til å øke kunnskapen om fagopplæring i skolen

og spilt en viktig rolle i samarbeid mellom skole og arbeidsliv. Minst enighet (men allikevel med en gjennomsnittsverdi på over 3) er det knyttet til påstanden om at ordningen har ført til at flere elever formidles til lærekandidatordningen, og at den har bidratt til å øke antall læreplasser.



Figur 57. Opplæringskontor og karrieresentre: Betydningen av ordningen med formidlingskoordinator. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Resultater vist med gjennomsnittsverdi.

Figuren under viser samme data som figuren over, men viser absolutte tall. Figuren viser at det er mange som svarer vet ikke på spørsmålene om formidlingskoordinators rolle. Av de som svarer vet ikke er representert karrieresentrene den største andelen.



Figur 58. Opplæringskontor og karrieresentre: Betydningen av ordningen med formidlingskoordinator. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Resultater vist i absolutte tall.

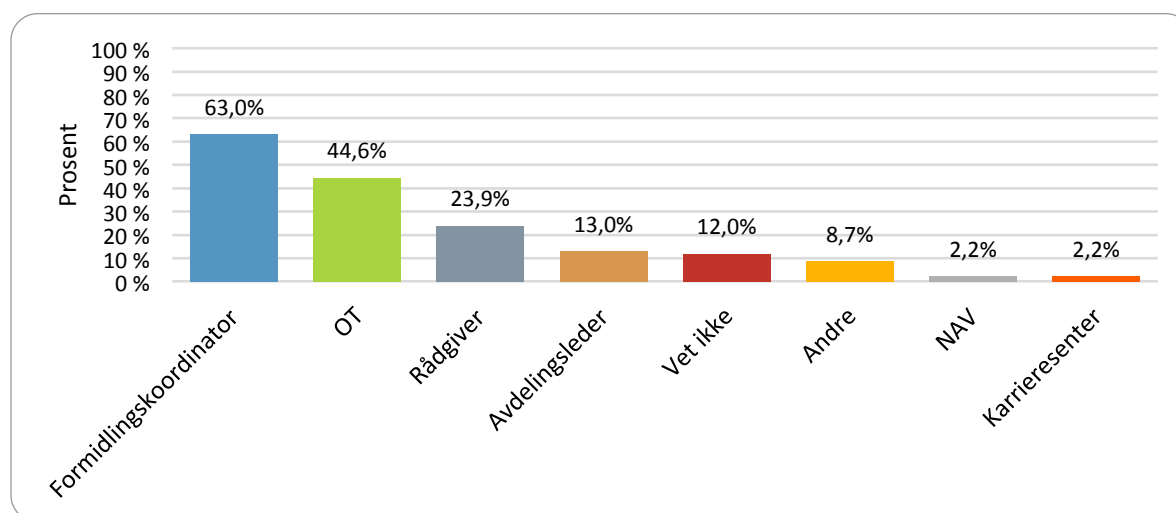
5.5 UKLART OM ANSVAR FOR ELEVER SOM IKKE FÅR LÆREPLASS OG VG3 I SKOLE

Formidling av lærekandidater er en oppgave som opprinnelig ligger til formidlingskoordinator. Utdanningsavdelingen erkjenner at man i Nordland ikke har lyktes i like stor grad med formidling av lærekandidater som med formidling av lærlinger. Man ser ikke at formidlingskoordinatorordningen har ført til flere lærekandidater ut. Noen elever har kanskje endt opp med et Vg3-tilbud i skolen, mens andre har falt fra. Ansvarlig for Prosjekt fagopplæring og koordinator for formidlingskoordinatorene oppgir i intervju å være av den oppfatning av at et viktig suksesskriterium her vil være å finne tak i de riktige bedriftene – som har et sosialt engasjement og som ønsker å ta imot lærekandidater. Samtidig vil det være viktig å få til et samarbeid med NAV opp mot denne målgruppen.

Ifølge ny inntaksforskrift fra 2013 (vilbli.no) har alle elever som ikke har fått et tilbud om læreplass rett til tilbud om Vg3 i skole hos avgiverskolen. I en overgangsfase fikk alle skolene i Nordland tilført ressurser for å få ordningen opp å gå. Formidlingskoordinatorene (FK) fikk ansvar for disse elevene i overgangsfasen. Man så imidlertid at dette var et krevende arbeid som spiste av ressursene og gikk ut over de oppgavene som opprinnelig lå til FK. Ifølge Utdanningsavdelingen skal ikke FK-ene ha ansvar for Vg3-elevene nå, men de kan ha en rolle i arbeidet. Som en konsekvens av den nye inntaksforskriften er det nå skolene selv som er ansvarlig for Vg3 i skole, og stort sett alle de videregående skolene i Nordland har, ifølge representant fra Utdanningsavdelingen, elever inne på Vg3 i skole. Noen lærere får en liten ressurs for å følge opp elevene. Vg3 i skole kan, ifølge representant fra Utdanningsavdelingen, være krevende for skolene å håndtere, fordi elevmassen ofte er elever som grunnet høyt fravær, manglende interesse eller andre årsaker ikke har fått seg

lære plass. Samtidig finnes det eksempler i Nordland hvor skolene har fått elever fra Vg3 i skole ut og over i lære.

Rektor, avdelingsleder, rådgiver, OT-koordinator, formidlingskoordinator og faglærere i YFF ble spurt om hvem som har hovedansvaret for å følge opp elever som ikke blir formidlet til lære plass ved deres skole. Her kunne respondentene velge inntil to svar. Som vi ser av figuren under, er det en utbredt oppfatning av at det er formidlingskoordinator og OT som har dette ansvaret. Det er også en del som svarer rådgiver.



Figur 59. Hvem har hovedansvaret for å følge opp elever som ikke blir formidlet til lære plass ved din skole? Du kan velge inntil to alternativer. N=92.

Formidlingskoordinator, rektorer og rådgivere ble så spurt om skolen deres tilbyr Vg3 i skole som alternativ fagopplæring til elever som står uten lære plass. 46 personer svarte 'ja' på dette, ni personer svarte 'nei' og en person vet ikke.

De 13 formidlingskoordinatorerne som svarte 'ja' på spørsmål om hvorvidt skolen tilbyr Vg3 i skole, ble så spurt om hva som er deres rolle i ordningen. Her ble de bedt om å velge det svaret som passer best. Tre av formidlingskoordinatorerne svarer at de er ansvarlige for ordningen, åtte at de bidrar, men at andre er ansvarlig, mens to formidlingskoordinatorer oppgir at de ikke har noen rolle.

Tabell 37. Hva er din rolle i ordningen med Vg3 i skole som alternativ fagopplæring? Kryss av det som passer best for deg.

Rolle	Antall
Jeg er ansvarlig for ordningen	3
Jeg bidrar, men andre er ansvarlig for ordningen	8
Jeg har ingen rolle	2
N	13

63 prosent av de spurte mener at formidlingskoordinator er ansvarlig for oppfølging av elever som ikke får lære plass, mens kun tre av 13 formidlingskoordinatorer ved skoler som tilbyr Vg3 i skole oppgir at de er ansvarlige for ordningen. Disse resultatene kan tyde på at det er for lite avklart hvor ansvaret for Vg3 i skole skal ligge.

Noen trekker i kommentarfelt frem at begge prosjektene som her evalueres viser at Nordland fylkeskommune har tatt et større ansvar for at ungdom skal få muligheten til å fullføre en formell kompetanse, og for å få på plass et system som de som ikke får læreplass. Samtidig er det formidlingskoordinatorer som gir tilbakemelding om at det tar for lang tid for å få formelle papirer på plass fra fylkeskommunen, noe som skaper frustrasjon hos både lærlinger og lærebedrifter. En respondent uttrykker skuffelse over at læreplasskursene ble borte og skriver at FK og OT ved skolen selv arrangerer minikurs for dem som står uten læreplass om høsten med mål om at færrest mulig skal starte på Vg3 i skole, som karakteriseres som en nødløsning som tross alt er bedre enn å bryte av uten fullført kompetanse.

5.6 OPPSUMMERING ORDNINGEN MED FORMIDLINGSKOORDINATOR

Det er relativt få elever som kjenner til formidlingskoordinator, kun 19 av 88 elever. Det er kun 17 elever som er enige eller delvis enige i påstanden om at formidlingskoordinator har hjulpet dem med å skaffe praksisplass til faget YFF. 31 elever er enige eller delvis enige i at formidlingskoordinator har vært inne i klassen og informert om yrkesvalg, praksisplass. Elevene er i langt høyere grad enige i at lærer har hjulpet dem med å finne praksisplass (59 elever enige) og informert om yrkesvalg, praksisplass og læreplass (68 elever enige).

Undersøkelsen tyder på at det er uklart hvem som er formidlingskoordinators (FK) nærmeste leder i skolen. Halvparten av rektorene svarer at de er nærmeste leder, mens bare to av 21 avdelingsledere bekrefter at de er nærmeste leder. Om lag halvparten (19) av disse vet ikke om skolen har rutiner for oppfølging av FK. Blant de som ikke vet finner vi størst andel avdelingsledere (13), men også seks FK og en rektor. Den vanligste oppfølgingen er uformelle samtaler, men også møter og YFF-forum.

Det er en bred oppfatning blant både rektorer, avdelingsledere og FK av at skolen følger opp FK på en tilfredsstillende måte og at ansvarsfordelingen er hensiktsmessig. Kun et fåtall er uenig i dette, dog er det en del som svarer at de ikke vet, særlig med tanke på oppfølging og ansvarsfordeling opp mot Utdanningsavdelingen. En avdelingsleder etterlyser en totaloversikt over arbeidsoppgaver på tvers av hele tjenesteapparatet.

Stillingsressursen for formidlingskoordinator varierer fra 20 til 68 prosent, og flere påpeker at dette ikke er tilstrekkelig for å dekke utgiftene/omfanget av arbeidet. Skolene bruker i stor grad malen for stillingsbeskrivelse som er utarbeidet av Nordland fylkeskommune, og de fleste koordinatorene har utviklet et eget årshjul for sitt arbeid.

Formidlingskoordinatorene (FK) selv trekker frem et bredt spekter av formidlingsarbeidsoppgaver som ligger til deres funksjon, alt fra veiledning av elever i søkeprosess, tidlig formidling opp mot Vg2, støtte til lærere i arbeid med å finne plass til elever, arrangere søkerdag, gjennomfører YFF-forum, samarbeid med opplæringskontor etc. Noen få nevner også formidling og oppfølging innenfor lærekandidatordningen, både oppfølging av lærekandidater og bedrifter med lærekandidater. De fleste FK-ene er enige eller delvis enige i at skolen benytter deres kompetanse i arbeidet med å skaffe samarbeidsaktører, læreplasser, formidling og med å øke kunnskapen om arbeidslivet. Over

halvparten mener allikevel at skolene i enda større grad kunne ha utnyttet deres kompetanse, og åtte av 17 FK mener at de kan bli alene med oppgavene.

Aktørene i skolene er jevnt over enige i at formidlingskoordinatorene vedlikeholder uformelle nettverk i arbeidslivet, jobber for at elevene skal få forhåndsavtaler om praksisplass i YFF med bedrifter (ni uenige), oppfordrer arbeidslivet til å bli lærebedrift og ta imot lærekandidater og skolerer ansatte i å bruke Utdanning.no. Det er også mange som mener at FK oppsøker nye aktuelle bedrifter, men ti av de som svarte er også uenig i dette. Det er jevnt over mange aktører i skolen som svarer «ikke vet» når de skal ta stilling til hvor enige de er i påstander knyttet til formidlingskoordinators arbeid i skolen. Dette tyder på at det er varierende grad av kjennskap til formidlingskoordinators oppgaver i skolene.

Det er bred oppslutning om at ordningen med formidlingskoordinator har ført til bedre systematikk i arbeidet rundt formidling av elever til læreplass, vært viktig for å øke kunnskapen om fagopplæring i skolen og spilt en viktig rolle i skolens samarbeid med arbeidslivet. Det er langt flere i skolen som er usikre på/ikke vet hvorvidt ordningen har bidratt til å øke formidlingen av lærlinger og lærekandidater og bidratt til å øke antallet læreplasser. Koordinator ved Utdanningsavdelingen bekrefter at både systematikk, kunnskap og formidling har økt, men erkjenner samtidig at man ikke har lyktes nevneverdig i å øke formidlingen til lærekandidatordningen.

For nesten $\frac{3}{4}$ av aktørene som jobber i opplæringskontor (OK) er formidlingskoordinator den viktigste samarbeidsaktøren inn i skolen. Et flertall i OK opplever også at FK er den viktigste formidler av kontakt mellom elever og OK.

Det er en utbredt oppfatning i skolene at det er formidlingskoordinator og OT som har ansvar for elever som ikke blir formidlet til læreplass. Det er ikke lagt føringer fra Utdanningsavdelingen om at ansvaret for Vg3 i skole skal ligge på FK, og kun tre formidlingskoordinatorer oppgir at de selv er ansvarlig for Vg3 i skole. og at ansvaret rundt Vg3 i skole fortsatt er utydelig for skolene.

6 6 AVSLUTNING OG VIDERE ANBEFALINGER

Denne evalueringen tyder på at Prosjekt samarbeid skole – arbeidsliv og Prosjekt fagopplæring, med etablering av formidlingskoordinatorfunksjonen, har oppnådd flere sentrale resultatmål. Prosjektene synes å ha bidratt til at aktører i videregående skoler, karrieresenter og opplæringskontor har oppnådd et bedre kunnskapsgrunnlag omkring yrkesmuligheter og regionenes arbeidsliv. Videre virker systematikken i samarbeidet med arbeidslivet og rundt formidlingsarbeidet knyttet opp til lærlinger å være styrket gjennom prosjektene, og da særlig gjennom formidlingskoordinatorfunksjonen. Det digitale verktøyet som er utviklet og publisert på Utdanning.no er godt kjent både blant elever, lærere og andre aktører, og er i relativt stor grad tatt i bruk. De fleste skolene har tatt i bruk det digitale registreringsverktøyet for samarbeidsavtaler, hvilket gjør at informasjonen om arbeidslivet og eksisterende samarbeid med skolene er blitt mer tilgjengelig for alle. Det er fortsatt behov for en videreutvikling av organisering og inngåelse av avtalene, med tanke på hva som inngår i standardavtalene og hva som inngår i de enkelte avtalene knyttet opp mot hver elev. Det er blant annet viktig å finne løsninger som unngår dobbeltregistreringer, hvor det ene systemet handler om å registrere samarbeidsavtaler på nett og det andre handler om selve innholdet i samarbeidet. Vi anbefaler at jobben som er startet med synliggjøring av samarbeidsavtaler på nett og arbeidet med tidlig inngåelse av samarbeidsavtaler/kontrakter om utplassering Vg2 fortsetter.

Evalueringen viser videre at systematikk rundt, og ansvar knyttet til, formidling av læreplasser har økt innad i skolene som følge av prosjektene og opprettelsen av ordningen med formidlingskoordinator. De ulike målgruppene peker alle ut nettverk og uformell kontakt mellom aktører i skolen og arbeidslivet som viktig i arbeidet med formidling av praksisplasser og læreplasser så vel som i arbeidet med å inngå formelle samarbeidsavtaler mellom skole og bedrift. Mange har da også etablert nye samarbeidsarenaer hvor skole og arbeidsliv møtes. Vi anbefaler at det jobbes videre med utvikling av samarbeidsfora hvor arbeidsliv og skole deltar.

Formidlingskoordinator virker å være en sentral funksjon i arbeidet med formidling av læreplasser, til tross for at majoriteten av elevene ikke er bevisst at dette gjøres av formidlingskoordinator, noe som trolig skyldes at formidlingskoordinatorer i stor grad også er lærere og rådgivere. Formidlingskoordinator synes også å stå sentralt i skolen samarbeid med arbeidslivet og opplæringskontorene. Det virker imidlertid å være uklart hvem som er formidlingskoordinators nærmeste leder innad i skolene, og det er mange som ikke vet hva formidlingskoordinator gjør. Vår anbefaling er en tydeliggjøring av ansvarsforhold opp mot formidlingskoordinator i ledelsen, styrking av formidlingskoordinatorjobben innenfor skolen, samt en bedre synliggjøring av hva koordinatoren gjør og hva kompetansen kan brukes til i skolen. Samtidig viser elevenes svar at lærer i YFF er nøkkelperson nummer en for dem. Det er derfor viktig å inkludere lærerne i utvikling av både samarbeidsavtaler og samarbeidsarenaer.

De ansvarsområdene som virker å være mest utydelig ved skolene, er ansvaret overfor elever som ikke får læreplass, Vg3 i skole og lærekandidatordningen. Det er både behov for en tydeligere ansvarsfordeling innad i skolene omkring Vg3 i skole og

lærekandidatordningen, og en styrking av samarbeid/søk etter de riktige bedriftene som kan være interessert i å ta inn lærekandidater, samt et bedre samarbeid med NAV.

Alt i alt tyder evalueringen på at man er på riktig vei i Nordland, og at begge prosjektene har vært med å bidra til både økt kunnskap om arbeidslivet i skolene, bedre systematikk i samarbeid og bedre systematikk i skolens formidlingsarbeid.